

**СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ ПЕРВОЗВАНІВСЬКОЇ
СІЛЬСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
ДО 2027 РОКУ
(з перспективою до 2034р.)**

Зміст

ВСТУП	4
Методологія та опис процесу розробки	5
РОЗДІЛ 1. Соціально-економічний профіль Первозванівської ТГ	12
1. Історичний розвиток	12
2. Географічне розташування	23
3. Природно-ресурсний потенціал	26
3.1. Земельні ресурси	26
3.2. Клімат	28
3.3. Природні ресурси	29
4. Характеристика населення та трудових ресурсів	31
5. Наявна інфраструктура	36
5.1. Транспортна інфраструктура	36
5.2. Житлово-комунальне господарство	38
5.3. Поштова інфраструктура та зв'язок	39
5.4. Соціальна інфраструктура	40
5.4.1. Мережа закладів освіти	40
5.4.2. Мережа закладів охорони здоров'я	52
5.4.3. Мережа закладів культури	54
5.4.4. Мережа закладів соціального захисту населення	58
5.5. Інфраструктура туризму, торгівлі та послуг	63
6. Містобудівна документація	65
7. Економічний розвиток	66
8. Фінансовий стан та бюджет територіальної громади	70
9. Органи управління громадою	84
10. Органи самоорганізації населення та громадських об'єднань	86
11. Результати опитування заінтересованих сторін	88
РОЗДІЛ 2. SWOT-АНАЛІЗ Первозванівської ТГ	92
РОЗДІЛ 3. Сценарії розвитку Первозванівської ТГ	97
РОЗДІЛ 4. Стратегічне бачення розвитку Первозванівської ТГ	102
РОЗДІЛ 5. Стратегічні, оперативні цілі та завдання розвитку Первозванівської ТГ	103
РОЗДІЛ 6. Взаємозв'язок цілей Стратегії розвитку Первозванівської ТГ зі стратегічними цілями документів вищого рівня	106
РОЗДІЛ 7. Моніторинг та оцінка реалізації Стратегії розвитку Первозванівської ТГ	112
РОЗДІЛ 8. Індикатори досягнення цілей Стратегії розвитку Первозванівської ТГ	114
ДОДАТКИ	115
Додаток 1. Розпорядження Первозванівського сільського голови про затвердження Положення та склад Робочої групи з розробки Стратегії розвитку Первозванівської громади	115

Шановні мешканці Первозванівської територіальної громади!

Продовження військового стану в Україні без сумніву торкнулося кожного мешканця нашої громади. У сучасних реаліях планувати майбутнє складно, але можливо та необхідно, тому стратегічне планування розвитку громади змусило переглянути підходи, щодо забезпечення нових пріоритетів та цілей, що знайшли відображення в оновленій Стратегії розвитку територіальної громади.

Стратегія розвитку громади це документ, який відображає наші спільні прагнення, цінності та плани на майбутнє. Вона є результатом активної участі громади, місцевих лідерів, фахівців та партнерів, які об'єднали зусилля для створення чіткого бачення сталого розвитку нашої території. У цьому документі визначено ключові напрями розвитку громади: економічний, соціальний, освітній, культурний, екологічний та інфраструктурний.

Стратегія розвитку громади покликана не лише окреслити конкретні цілі та завдання, а й слугувати практичним інструментом для планування діяльності органів місцевого самоврядування, бізнесу та громадських ініціатив. Це живий документ, до якого можуть і повинні вноситись зміни, що виникають із розвитком суспільства та змінами економічного та політичного клімату в країні. Завдяки Стратегії розвитку громада зможе раціонально організувати свою діяльність та стратегічно розподіляти обмежені ресурси, об'єктивно оцінити ресурсний потенціал території та сформувавши її інвестиційну привабливість.

Ми впевнені, що реалізація Стратегії сприятиме підвищенню якості життя мешканців, розвитку бізнесу, збереженню природних ресурсів та створенню комфортного і безпечного середовища для всіх поколінь.

Якими б складними не були для нас останні роки, життя триває.

Нехай цей документ стане дороговказом для нашої громади у досягненні спільної мети — сильного, сучасного та процвітаючого Первозванівського краю.

З повагою,

Сільський голова

Прасковія Мудрак

ВСТУП

Розроблення Стратегії розвитку Первозванівської сільської територіальної громади на 2026–2027 роки з перспективою до 2034 року обумовлене закінченням строку дії Стратегічного плану розвитку громади та суттєвими змінами у складі та структурі громади, що відбулися протягом 2020-2024 року.

Стратегія розвитку Первозванівської сільської територіальної громади(далі – Первозванівська ТГ) на 2026-2027 роки з перспективою до 2034 року (далі - Стратегія) – це основний планувальний документ економічного, соціального та екологічного розвитку громади.

В основу Стратегії покладено концепцію сталого розвитку, яка передбачає гармонійний розвиток економічної, соціальної та екологічної складових громади. Стратегія відповідає пріоритетам державної регіональної політики, зокрема, підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів та ефективного управління у сфері регіонального розвитку.

Стратегія визначає бачення розвитку Первозванівської територіальної громади на 2026-2027 роки, два стратегічні напрямки розвитку (стратегічні цілі), індикатори результативності досягнення цілей для реалізації програм та проєктів в межах реалізації стратегічних цілей.

Документ спрямований на забезпечення збалансованого економічного зростання, підвищення якості життя населення, розвиток соціальної, освітньої, культурної та інфраструктурної сфер, а також на утвердження громади як сильної, конкурентоспроможної та безбар'єрної території майбутнього.

Методологія та опис процесу розробки

Розробка Стратегії розвитку Первозванівської територіальної громади (далі – Стратегія) відбувалася у складних умовах дії воєнного стану та нових викликів, у тому числі необхідністю посилення безпекових умов, зменшенням фінансування на державному та місцевому рівнях. В цілому, Стратегія розроблялась у ситуації невизначеності та великому ризику впливу зовнішніх факторів.

Стратегія визначає довгострокове бачення, пріоритетні проблеми, вирішення яких сприятиме розвитку та досягненню мети. Наявність Стратегії – це насамперед послідовність управлінських дій та упорядкування фінансування пріоритетних галузей, що позитивно вплине на її розвиток.

Принципами розробки Стратегії є:

- ✓ Відповідність нормативним вимогам.
- ✓ Врахування принципів прав людини та демократії.
- ✓ Встановлення взаємозв'язку із стратегічними документами на рівні громади та регіону у межах застосування програмно-цільового підходу управління.
- ✓ Партисипативний підхід до розроблення та впровадження Стратегії розвитку.
- ✓ Гендерно-орієнтований підхід як наскрізна лінія.
- ✓ Об'єктивність – розроблена на підставі статистичних даних, результатів опитування мешканців громади та визначає реально досяжні цілі.
- ✓ Обґрунтованість та доцільність – визначає чіткі цілі та заходи щодо їх досягнення.
- ✓ Забезпечення сталого розвитку - забезпечує розвиток для задоволення потреб нинішнього покоління з урахуванням інтересів майбутніх поколінь.

Методологія процесу розробки Стратегії ґрунтувалася відповідно до особливостей функціонування Первозванівської територіальної громади, діючої законодавчої та нормативної бази зі стратегічного планування на державному та регіональному рівнях, а саме:

- Закон України «Про засади державної регіональної політики»;
- Закон України «Про прогнозування та розроблення програм соціально - економічного розвитку»;
- Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»;
- Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків»;
- Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030» №722/2019 від 30.09.2019р.;
- Постанова КМУ від 5 серпня 2020 р. №695 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021-2027 роки»;
- Постанова КМУ від 04 серпня 2023 р. № 817 «Деякі питання розроблення Державної стратегії регіонального розвитку України і плану заходів з її реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених Стратегії і плану

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р. заходів»;

- Постанова КМУ від 04 серпня 2023 р. № 816 «Деякі питання розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів»;

- Наказ Мінрегіону від 21.12.2022 року № 265 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад»;

- Наказ Мінрегіону від 31.03.2016 № 79 «Про затвердження Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації»;

- Методичні рекомендації щодо формування і реалізації стратегічних і програмних документів соціально-економічного розвитку територіальної громади;

- Стратегія розвитку Кіровоградської області на 2021- 2027 рр.

Розробка Стратегії та Плану заходів передбачає дотримання принципів державної регіональної політики, визначених Законом України “Про засади державної регіональної політики”, з використанням територіально-орієнтованого та безпекового підходів з урахуванням змін та впливу, завданого збройною агресією проти України.

Територіально-орієнтований підхід передбачає планування розвитку Первозванівської територіальної громади (далі – Первозванівська ТГ) на основі детального вивчення та аналізу можливостей та обмежень для різних населених пунктів територіальної громади, підготовку та реалізацію заходів та проєктів, які матимуть максимальний позитивний вплив на розвиток громади і не призведуть до погіршення економічної, бюджетної, соціальної, екологічної, демографічної, безпекової та інших сфер в окремих населених пунктах Первозванівської ТГ.

Безпековий підхід передбачає планування розвитку Первозванівської ТГ на основі вивчення та аналізу можливого впливу на ситуацію у громаді та її розвиток загроз з боку Російської федерації, республіки Білорусь, стихійних лих, кліматичних змін і техногенних катастроф та їх врахування при підготовці програм місцевого розвитку та проєктів місцевого розвитку.

Головними пріоритетами у розробці Стратегії були забезпечення відкритості та демократичності процесу, гендерної рівності та залученості усіх стейкхолдерів.

У межах розробки Стратегії проведені:

- 5 засідань робочої групи з розробки проєкту Стратегії;

- онлайн опитування мешканців Первозванівської ТГ;

- інші партисипативні заходи;

- винесення на обговорення стейкхолдерам результатів поетапної розробки Стратегії та отримання пропозицій від них;

- громадське обговорення проєкту Стратегії.

Для забезпечення прозорості усі етапи розробки Стратегії супроводжувалися інформаційною кампанією на офіційному веб-сайті Первозванівської ТГ та у соціальних мережах.

Впровадження розробленої Стратегії покладеться на Первозванівську сільську раду. В той же час, для успішного втілення поставлених цілей та реалізації проєктів розвитку необхідно залучення всіх стейкхолдерів.

Варто зазначити, що Стратегія фіксує пріоритетні напрями розвитку Первозванівської ТГ, але є гнучким документом на проєктному рівні. Тому важливо на постійній основі здійснювати моніторинг та оцінювання процесу реалізації Стратегії та адаптувати її передусім до зовнішніх викликів.

Розробка, затвердження, реалізація, здійснення моніторингу та оцінювання реалізації Стратегій є складовими єдиного стратегічного планувального циклу, що передбачає таку послідовність процесів:

аналіз – вивчення ситуації, основних переваг та проблем, оцінка ситуації, збір статистичних даних, у тому числі у гендерному розрізі, проведення необхідних опитувань, фокус-груп (проведення на цій основі SWOT-аналізу);

планування – визначення стратегічного бачення, стратегічних і оперативних цілей, способів реалізації завдань і заходів, а також ключових результативних показників досягнення встановлених цілей Стратегії;

впровадження – розробка та затвердження Плану впровадження, формування кошторису з урахуванням цілей, визначених у Стратегії, реалізація проєктів розвитку, моніторинг досягнення цілей та їх коригування у разі необхідності;

оцінювання – визначення результатів впливу реалізації Стратегії на розвиток територіальної громади, оцінка впровадження принципів демократичних цінностей, досягнення інших запланованих результатів та врахування їх у наступному планувальному циклі.

Методологія розробки Стратегії розвитку включала наступні етапи:

I Етап – Підготовчий (попереднє планування).

Підготовчий етап роботи над Стратегією включав кілька кроків, основними серед яких були: визначення методології роботи над Стратегією, складання плану роботи, створення робочої групи щодо розробки Стратегії.

Створення робочої групи з розробки Стратегії розвитку базувалося на партисипативних та гендерних підходах, шляхом залучення усіх активних та зацікавлених представників громади, що відповідало демократичним принципам та створювало умови для врахування інтересів всіх стейкхолдерів та бенефіціарів.

Робочу групу було сформовано шляхом безпосереднього запрошення від сільського голови для бажаючих приєднатись до процесу розробки Стратегії.

До складу робочої групи було запропоновано включити представників виконавчих органів Первозванівської сільської ради, представників депутатського корпусу, громадськості та інших зацікавлених сторін.

Також, максимально приділено уваги однаково представництву чоловіків та жінок у складі робочої групи з різних цільових аудиторій. Такий підхід забезпечив обговорення думок сторін, які мають різні погляди на потреби та шляхи їх вирішення.

Основні результати I етапу:

- створено робочу групу з розробки Стратегії;
- сформовано план роботи над розробкою Стратегії;
- поінформовано громадськість про початок роботи над Стратегією.

II Етап – Аналіз середовища і факторів розвитку громади.

Аналіз середовища і факторів розвитку громади включав:

- аналіз соціально-економічного стану Первозванівської ТГ (в т.ч. збір статистичної інформації);
- складання анкет для опитування мешканців Первозванівської ТГ щодо їх бачення розвитку громади, проблем та шляхів вирішення та проведення відповідного опитування;
- формування SWOT аналізу;
- відпрацювання пріоритезації проблем.

Аналіз соціально-економічного стану Первозванівської ТГ відбувався на основі статистичних даних, результатів соціологічного дослідження, висновків отриманих під час проведення засідань робочих груп з розробки Стратегії. Аналіз враховує причинно-наслідкові зв'язки. На основі отриманих даних сформовано соціально-економічний аналіз. У подальшому такий аналіз можна буде проводити у динаміці.

Одним з найважливіших етапів аналізу – є опитування. Результати опитування надали бачення проблем, бачення перспектив розвитку, а також сам факт проведення опитування сприяв інформуванню зацікавлених сторін про роботу над Стратегією, сприяв побудові діалогу з громадськістю.

Аналіз соціально-економічного стану вказав від чого варто відмовитися, а також – куди потрібно спрямовувати ресурси та де є потенціал для розвитку.

Інформація та знання, отримані в результаті вивчення середовища дозволяють провести SWOT-аналіз що передбачає зовнішній (оцінку основних загроз і можливостей, що визначаються зовнішнім середовищем) та внутрішній (оцінка сильних і слабких сторін, що забезпечує визначення основних проблем та переваг) аналізу. Добре розуміння цих чотирьох аспектів ситуації допомагає точніше спрямувати планування заходів з прискорення розвитку та максимально можливе використання сильних сторін, виправлення слабких сторін, використання наявних можливостей та усунення загроз. У результаті використання цього інструменту має бути розроблена обґрунтована стратегія досягнення майбутнього, максимально адаптована до вихідних (стартових) умов з урахуванням зовнішніх чинників впливу на це майбутнє. Це дозволить забезпечити релевантність Стратегії розвитку потребам ключових стейкхолдерів та сучасним викликам.

Відповідальність за проведення SWOT-аналізу покладалася на членів робочої групи.

Основні результати II етапу:

- створено базу для прогнозу;
- оцінено можливості розвитку територіальної громади;

- сформовано уявлення про проблеми та перспективи розвитку територіальної громади;
- поінформовано населення про розробку Стратегії;
- визначено пріоритетні для вирішення проблеми;
- за результатами SWOT аналізу визначено основу для формулювання сценаріїв, стратегічних та оперативних цілей розвитку територіальної громади.

III ЕТАП - Визначення бачення, напрямів розвитку громади

Етап передбачав розробку стратегічного бачення (візії), сценарних прогнозів, стратегічних, оперативних цілей, завдань та власне проєктів.

На основі проведеного аналізу соціально-економічного стану громади, складено описово-аналітичну частину Стратегії, а також враховуючи унікальні характеристики громади згідно зі SWOT – аналізом, визначеними проблемами, робочою групою сформульовано бачення та напрямки розвитку громади.

Стратегічне бачення (візія) представляє стислий і узагальнений опис перспективи розвитку громади в довгостроковому періоді з урахуванням унікальних особливостей та демократичного розвитку. Стратегічне бачення окреслює узгоджене, всебічне та оптимістичне формування майбутнього, що є основою для визначення стратегічних та оперативних цілей.

Стратегічні та оперативні цілі повинні відповідати принципам демократичних цінностей, SMART цілям, цілям стратегічних документів, затверджених на регіональному та національному рівнях. Вони повинні відповідати баченню та базуватись на проведеному соціально-економічному аналізі, перевагах, ресурсах і визначальних можливостях. Стратегічні цілі окреслюють шляхи досягнення стратегічного бачення та конкретизуються в оперативних цілях.

Також, визначено основні можливі сценарії розвитку, оскільки ознакою поточного стану є високий ступінь невизначеності. Діяльність в умовах невизначеності потребує застосування певних інструментів роботи, серед яких найбільш оптимальним є **сценарний аналіз**. Сценарій – це послідовність подій, які можуть відбутися в майбутньому із значною долею ймовірності за певних умов. Такі умови, або фактори, можуть бути як зовнішні, так і внутрішні.

Основу кожного сценарію повинні становити базові сценарні припущення, відповідно до яких можуть виникати ті чи інші фактори впливу. Основними сценаріями розвитку є: інерційний (песимістичний), оптимістичний (модернізаційний) та базовий (цільовий), або реалістичний.

Робота зі сценаріями в подальшому передбачає розробку індикаторів, за якими можна відстежувати (констатувати) початок дії сценарію та створений план робіт за кожним зі сценаріїв.

Основні результати III етапу:

- визначено стратегічне бачення;
- сформовано сценарії розвитку;
- сформовано структуру стратегічних цілей;
- сформовано проєктні ідеї;
- розроблено технічні завдання проєктів.

IV ЕТАП - Моніторинг та впровадження Стратегії.

Реалізація Стратегії здійснюється на основі Плану заходів з її реалізації. План заходів розробляється для забезпечення виконання завдань, визначених Стратегією. Виконання завдань деталізується у розробленні проєктів розвитку, через реалізацію яких впроваджується Стратегія.

Напрацювання проєктних ідей з використанням технології SMART цілей здійснювалося у постійній комунікації зі стейкхолдерами через збір пропозицій та проведення консультацій представниками фінансового відділу Первозванівської ТГ. Пул проєктів розвитку формувався на підставі ідей робочої групи, зовнішніх пропозицій.

Проєктні ідеї напрацьовувалися у вигляді карток технічних завдань, розроблених з використанням технології SMART цілей. В той же час, у зв'язку з великою кількістю поданих карток технічних завдань та неможливістю реалізувати всі подані проєкти через фінансові та часові обмеження, робоча група прийняла рішення про проведення пріоритезації всіх поданих ідей проєктів та подальшим включенням їх до Плану заходів з реалізації Стратегії на 2026-2027 рр.

Розроблення проєкту Плану впровадження Стратегії розвитку здійснювалося строком на поточний та два наступних бюджетних роки.

План впровадження та подальший моніторинг Стратегії базується на RBM-підході (управління, орієнтоване на результат, Results-Based Management), що передбачає визначення індикаторів досягнення цілей та визначення показників вимірювання.

Моніторинг розглядається як процес (процедура) систематичного накопичення інформації, її обробки і підготовки висновків з метою уникнення ризику суттєвих відхилень від запланованих результатів та забезпечення якості й ефективності в реалізації проєктів розвитку.

Система моніторингу має включати: орган з моніторингу (у тому числі входять представники Піклувальної ради); документ (Положення) про систему моніторингу виконання Стратегії (у Стратегії має бути окремий розділ з описанням системи моніторингу її впровадження); систему індикаторів (результатів) виконання Стратегії (кількісні та якісні показники / індикатори). Інструментом моніторингу є система комплексних індикаторів досягнення цілей та показників вимірювання, які повинні відображати як ефективність виконання конкретних завдань, так і засвідчувати їх релевантність стратегічним цілям Стратегії.

Моніторинг відбувається із застосуванням інструментів опитування мешканців громади, збору статистичних даних та інше.

Оцінювання реалізації Стратегії та Плану впровадження проводиться після завершення строку їх реалізації на основі даних звітів проведеного моніторингу та є необхідним етапом для отримання інформації стосовно досягнення очікуваних результатів, сталості змін з метою прийняття необхідних подальших рішень та необхідних коригувань.

На основі здійснення оцінювання складається заключний звіт, який містить:

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р.

- результати порівняння фактичних та цільових значень показників;
- досягнення запланованих цілей;
- задоволення потреб;
- наявних незапланованих змін та впливів;
- опис діяльності, що призвела до змін (зокрема незапланованих);
- ефективності механізмів реалізації, ресурсних витрат, стійкості результатів Стратегії.

Оцінювання може бути внутрішнім (проводиться виконавцями Стратегії) та зовнішнім (проводиться із залученням експертів).

Результати моніторингу та оцінки у вигляді звіту, оприлюднюються на офіційному сайті громади та розглядаються профільними депутатськими комісіями і виносяться на розгляд сесії Первозванівської сільської ради один раз на рік.

Основні результати IV етапу:

- розроблено план впровадження Стратегії;
- складено план моніторингу;
- визначено індикатори системи моніторингу.

V ЕТАП - Громадське обговорення та ухвалення Стратегії

Склавши Стратегію, План її реалізації включно з Планом моніторингу виконання, робоча група ініціювала проведення громадських обговорень проекту Стратегії та Плану реалізації, а також звіту про стратегічну екологічну оцінку (далі - СЕО). Після проведення громадського обговорення допрацьована Стратегія та План її реалізації були подані на розгляд і ухвалення в якості дорожньої карти розвитку територіальної громади.

Основні результати V етапу:

- проведено громадські обговорення Стратегії розвитку громади та Плану її реалізації, а також звіту про СЕО;
- затверджено рішенням Первозванівської сільської ради Стратегію розвитку.

Розпорядженням сільського голови № 432-р від 19 вересня 2024 року була сформована Робоча група з розробки Стратегії розвитку Первозванівської сільської територіальної громади на період до 2027 року, а розпорядженням сільського голови № 212-р від 13 травня 2025 року оновлено її склад (Додаток 1).

РОЗДІЛ 1. Соціально-економічний профіль Первозванівської ТГ

1. Історичний розвиток

Після ухвалення Закону України про децентралізацію, у 2017 році на території Кіровоградського (нині Кропивницького) району була створена Первозванівська сільська територіальна громада з адміністративним центром у селі Первозванівка.

Первозванівська сільська територіальна громада — це сучасна, згуртована та динамічно розвиваюча громада, утворена 22 березня 2017 року. Її адміністративним центром стало мальовниче село Первозванівка — серце громади, яке об'єднало навколо себе села, спільні традиції та прагнення до розвитку.

Об'єднання відбулося шляхом добровільного злиття Первозванівської, Калинівської, Степової та Федорівської сільських рад Кіровоградського (з листопада 2018 року — Кропивницького) району Кіровоградської області (рішення Первозванівської сільської ради 16 сесії 7 скликання від 22 березня 2017 року № 311).

Подальше зміцнення громади відбулося 05 квітня 2019 року, коли до її складу приєдналася Клинівська сільська рада із села Клинці (рішення Первозванівської сільської ради 15 сесії 8 скликання від 05 квітня 2019 року № 631).

У 2020 році громада розширила свої межі, об'єднавши ще три сільські ради — Березинську, Гаївську та Покровську Кропивницького району Кіровоградської області (рішення Первозванівської сільської ради від 20 червня 2020 року № 716).

Первозванівка — мальовниче село, що розкинулося на правому березі річки Інгул, усього за 5 км на південь від міста Кропивницький і за 10 км від залізничної станції. Це сучасний, розвинений населений пункт — адміністративний центр Первозванівської сільської територіальної громади, утвореної в межах реформи децентралізації. До її складу увійшли такі 19 населених пунктів :

- Первозванівка (із селами Сонячне, Неопалимівка, Зоря, Попівка);
- Калинівка;
- Степове (с. Парашине Поле);
- Федорівка (с. Миколаївські Сади);
- Клинці;
- Березинка (с. Макове, с. Верхівці);
- Покровське (с. Любо-Надеждівка, с. Демешкове);
- Гаївка (с. Новогригорівка).

Село Первозванівка засноване у **1888 році** безземельними селянами та міщанами з Херсонського, Єлисаветградського, Олександрійського,

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р. Анан'ївського та Одеського повітів. Поселення виникло в межах урядової програми колонізації «оброчних статей» — державних земель, наданих для освоєння. Назва села має релігійне походження.

Першими поселеннями на території сучасної громади були **Попівка** (70-ті роки XVIII ст.), **Неопалимівка**, **Савіновка**, **Коноплянка**. У кінці XIX — на початку XX століття в Первозванівці розвивалися землеробство, тваринництво, млинарство. У 1912 році відкрито двокласну школу, що стала важливим освітнім центром.

Події революційного періоду та громадянської війни (1917–1920 рр.) не оминули село: через нього проходили війська УНР, махновці та більшовицькі загони. З 1920 р. встановилася радянська влада. У 1930-х роках створено колгосп ім. Шевченка, під час Голодомору 1932–1933 рр. завдяки керівникам колгоспу організовано їдальні для селян, що врятувало багатьох людей.

У 1939 році Леонід Скалько та Антоніна Ігнат'єва заснували Первозванівський сад, який у післявоєнні роки став відомим на весь Радянський Союз. Під час Другої світової війни діяло підпілля, частина його учасників загинула у катакомбах, де нині встановлено пам'ятний знак.

У післявоєнний час активно розвивалося садівництво, з'явилися нові підприємства, школи, клуби. У 1960–1970-х рр. виходила газета «Колгоспне життя», працювали бібліотеки.

Під час перебудови (1980–1990 рр.) у колгоспі ім. Шевченка було проведено експеримент із запровадженням внутрішньої «грошової одиниці» — «первозванівського карбованця», що сприяло підвищенню ефективності праці.

Після здобуття Україною незалежності розпочався процес фермерства й реформування господарств. У 1998 році відкрито нову школу, проведено газифікацію, розвинуто соціальну інфраструктуру. У 2010 році затверджено герб і прапор села, а в 2013 році у школі відкрито музей історії.

Нині Первозванівка — велике сучасне село, де діють фермерські господарства, підприємства, загальноосвітня школа, сільський будинок культури з бібліотекою, лікарська амбулаторія, поштове відділення та кілька магазинів. У 2016 році збудовано сучасний стадіон, на якому тренується команда української прем'єр-ліги «Зірка» (м. Кропивницький) і місцева команда «Інгул». У 2017 році Первозванівка стала центром Первозванівської ОТГ.

Село **Неопалимівка** виникло одночасно з Первозванівкою — у **1888 році** — внаслідок заселення державних земель безземельними селянами та міщанами. Розташоване на лівому березі Інгулу, засноване переважно вихідцями з Єлисаветградського повіту.

У дореволюційні часи жителі займалися землеробством і тваринництвом.

Село **Савіновка (Набокова)** засноване на початку **XX століття**. З перших років тут розвивалася промисловість — у місцевому кар'єрі добували граніт, який використовувався для будівництва доріг і споруд. Мешканці також займалися сільським господарством.

У радянські часи село входило до складу місцевого колгоспу, діяли клуб і фельдшерський пункт. Сьогодні **Савіновка є частиною Первозванівської громади**, зберігаючи промислові традиції минулого.

Село **Коноплянка** виникло на початку **XX ст.** поруч із Первозванівкою. У міжвоєнний період тут діяв колгосп «XVII партійний з'їзд», що займався вирощуванням зернових і тваринництвом.

У 1960-х роках у результаті адміністративного укрупнення Коноплянка злилася з Первозванівкою, ставши частиною її території.

Село **Зоря** виникло, як сільськогосподарське відділення радгоспу «Зоря», що функціонував на території сучасної Первозванівської сільської ради Кропивницького району Кіровоградської області (раніше — Кіровоградського району). Його заснування було безпосередньо пов'язане з розвитком радгоспного виробництва в радянський період.

Село було створене на базі радгоспу «Зоря», населення якого складалося переважно з жителів міста Кропивницький (тоді — Кіровоград) та переселенців із навколишніх населених пунктів, зокрема села **Клищі**.

Основним напрямом діяльності радгоспу було овочівництво. На підприємстві діяли:

- консервний цех, де переробляли овочеву продукцію;
- тваринницький комплекс, який забезпечував виробництво м'яса та молока;
- тепличне господарство, що дозволяло вирощувати овочі протягом усього року.

Радгосп «Зоря» був одним із помітних виробничих осередків у сільськогосподарській галузі району. Після реформування радгоспів у 1990-х роках частина земель перейшла до фермерів. Село зберігає спокійний аграрний характер і тісно пов'язане з центральною садибою громади.

Поселення **Кісельгур** виникло у **1950–1960-х роках** як робітниче селище при заводі «Кісельгур», що виготовляв порошок із природного мінералу для фільтрування цукру.

Селище мало промисловий характер, розвивалася соціальна інфраструктура. Поруч діяли шахти уранового рудоуправління (РУ-2). Сьогодні Кісельгур зберігає промислове значення, тут проживають працівники навколишніх підприємств.

Село **Сонячне**, або **Нова Первозванівка**, почало формуватися у **1970-х роках**, як житловий масив для працівників промислових підприємств. Назва символізує оновлення та розвиток.

Сьогодні Сонячне — сучасна житлова зона громади, де розташовані дитячий садок, медичний заклад та стадіон.

Село Калинівка — один із найдавніших населених пунктів Первозванівської територіальної громади, історія якого охоплює понад три століття.

Калинівка розташована у південній частині Кіровоградського району Кіровоградської області, за 17 км від обласного центру — міста Кропивницький. Через територію села протікають дві річки — Інгул (з півночі на південь) та Аджамка (з північного сходу), яка впадає в Інгул, утворюючи мальовничі ландшафти з численними зеленими насадженнями та невеликим лісом.

Поселення Калинівка виникло у першій половині XVIII століття на території, що тоді вважалася «дикою степовою зоною». Його заснували переселенці з Росії — переважно селяни зі села Калинівка Курської губернії, звідки і походить назва населеного пункту.

За даними історика Скальського у праці «Історія Новоросійського краю», у 1754 році на території сучасної Калинівки було створено військово-поселення, яке входило до системи укріплень фортеці святої Єлисавети. Це поселення мало стратегічне значення для заселення степів та охорони південних рубежів.

У середині XVIII ст. територія увійшла до складу Новослобідського козацького полку, а згодом — до адміністративного утворення Нова Сербія. Згідно з архівними джерелами, перші калинівці могли бути старовірами, переселеними через релігійні переслідування.

Протягом XIX ст. Калинівка зростала як сільське поселення. За переписом 1886 року в селі налічувалося понад 420 господарств і близько 2,5 тисяч мешканців. У цей період відкрилися дві школи — земська та церковно-приходська, однак рівень грамотності населення залишався низьким.

Події Першої світової війни, революційні події 1917–1921 років та громадянські конфлікти відобразилися на житті громади. У 1930-х роках у Калинівці було створено кілька сільськогосподарських господарств, які згодом об'єдналися у великі господарства. У 1979 році вони були злиті в єдине сільськогосподарське підприємство «Дружба», що спеціалізувалося на зерново-молочному виробництві.

Повоєнні десятиліття стали періодом активного розвитку інфраструктури села: прокладено дорогу, збудовано школу, дитячий садок, будинок культури, газифіковано житлові будинки. Після здобуття Україною незалежності господарство «Дружба» було реорганізовано у низку приватних сільськогосподарських підприємств.

Нині в Калинівці працюють підприємства ПП «Артур», ТОВ «Горизонт-Агро», **10 фермерських господарств і 29 одноосібників**. Провідною галуззю залишається рослинництво.

У селі функціонують школа, дитячий садок, стадіон (у 2015 році створено ФК «Артур»), сільський будинок культури з бібліотекою, поштове відділення та кілька магазинів, Храм Різдва Христового (УПЦ) та церква Євангельських Християн-Баптистів.

Калинівка зберігає багаті історичні традиції, поєднуючи спадщину минулого з активним розвитком сучасної громади.

Село Степове — адміністративний центр однойменної сільської ради, до складу якої входять населені пункти **Степове** та **Паращине Поле**. Розташоване за 15 км на південний захід від м. Кропивницький, уздовж автомобільної дороги державного значення Кропивницький — Бобринець — Миколаїв. Села громади мають різне історичне походження.

Село Паращине Поле відоме ще з дореволюційних часів. За переказами старожилів, його назва походить від поміщиці Параски, яка володіла місцевими землями, що називалися «Паращині поля». На території села колись

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р. розташовувалися панські маєтки, один з яких під час революції 1917 року був перетворений на школу. Першими вчительками стали сестри Фомулевичі — Ольга, Наталя та Софія Кирилівни.

Село Степове розташоване на окраїні Українського кристалічного щита. Виходи кристалічних порід спостерігаються на східному схилі балки, що знаходиться на південній околиці населеного пункту.

Історія заснування села пов'язана з періодом колективізації та створенням державних сільськогосподарських підприємств. Своє існування Степове розпочало у 1933–1934 роках, коли на ці землі переселяли заможних селян із інших областей України. Першою офіційною назвою села був державний радгосп, названий на честь партійного з'їзду. Перші житлові споруди — два одноповерхові глиняні будинки, зведені за зразком гуртожитків.

У 1948 році радгосп об'єднався з сусіднім господарством. У 1950 році відбулася електрифікація села, а також збудовано приміщення для клубу та школи. Попри те, що школа знаходилася у Степовому, вона мала назву М-Садівська (Миколаївські Сади).

У 1957–1958 роках радгосп було перетворено на відділення сільськогосподарської дослідної станції, а з 1961 року в селі почала працювати восьмирічна школа.

Базове господарство, розташоване на землях Степової сільської ради, з часом змінювало назви та форми організації — від науково-виробничого об'єднання «Еліта» до сучасного ДПДГ «Елітне» КДСТ ДС НААН України, яке спеціалізується на вирощуванні нових сортів зернових культур і розведенні великої рогатої худоби.

У радянський період село значно електрифікували та розбудували, а у 1988 році тут відкрили середню школу. За останні десятиліття село продовжувало розвиватися, зводилися нові соціальні об'єкти, що забезпечують потреби місцевої громади.

Село Миколаївські Сади розташоване в Кіровоградському районі Кіровоградської області. Його історія тісно пов'язана з розвитком місцевого радгоспу.

Тривалий час село було адміністративно та господарськи пов'язане із сусіднім селом **Степове**. У 1948 році радгоспи «Миколаївські Сади» та «Кіровський» об'єдналися, що сприяло зміцненню сільськогосподарської бази, розвитку виробничої інфраструктури та підвищенню ефективності господарювання.

У 1950 році село було електрифіковано, а згодом збудовано приміщення для клубу та школи. Попри все те, що школа знаходилася у Степовому вона мала назву Миколаївсько-Садівська школа. У 1957–1958 роках радгосп став відділенням сільськогосподарської дослідної станції, що забезпечило впровадження новітніх технологій у землеробстві та підвищення продуктивності праці. У 1961 році розпочала роботу восьмирічна школа в селі Степовому, яка обслуговувала дітей обох населених пунктів.

Села **Миколаївські Сади** та **Степове**, до 1972 року історично розвивалися у тісному взаємозв'язку, формуючи єдиний соціально-економічний простір. У цьому році село було приєднано до Федорівської сільської ради.

Село Федорівка розташоване у мальовничій місцевості, за 25 км від міста Кропивницького, у неглибокій улоговині по обидва боки річки Лозоватки.

Історія села сягає кінця XVIII століття. Поселення виникло 20 серпня 1775 року, коли прапорщику Івану Попову було виділено землю під заснування слободи біля фортеці Святої Єлисавети. Згодом ці землі придбав майор Іван Бородкін і передав їх своєму синові Федору, на честь якого й отримало назву село. Мешканці займалися землеробством, тваринництвом, гончарством і ковальством. Наприкінці XIX ст. у Федорівці налічувалося понад 170 дворів, діяли 12 вітряних млинів, кузня, лавка, земська школа.

Під час революційних подій 1917–1921 рр. у селі було встановлено радянську владу. В цей час діяв селянський повстанський загін під керівництвом Андрія Федоровича Стратієнка, який боровся проти денікінців та інших окупаційних сил. На честь командира і його побратимів у центрі села встановлено пам'ятний знак.

У 1920–30-х роках створювалися сільськогосподарські артіль «Праця», «Пахар», «Перемога», а згодом колгоспи імені Молотова, Сталіна, Боженка. Цей період був позначений і трагедією — Голодомором 1932–1933 років, який забрав життя багатьох селян.

Під час Другої світової війни жителі Федорівки вели активну підпільну діяльність проти німецьких окупантів. Підпільно-диверсійна група, до складу якої входили місцеві вчителі та мешканці, проводила сміливі акції опору. Багато її учасників загинули, проявивши мужність і відданість Батьківщині. На їхню честь відкрито пам'ятну дошку та меморіальний обеліск.

У повоєнні роки село активно відбудовувалося. У 1958 році було прокладено дорогу з твердим покриттям до Кропивницького, розпочато будівництво школи, дитячого садка, будинку культури, проведено водопровід. Колгосп ім. Боженка став одним із передових господарств району, обробляючи понад 4200 га сільгоспугідь, маючи власну техніку, фруктові сади, городи та тваринницькі ферми.

Село розвивалося й культурно. У 1965 році було створено народний аматорський колектив «Степівчанка».

У 1970 році відкрила свої двері нова середня школа, зведено нове приміщення сільської ради, пекарню, магазин, спортивні та культурні об'єкти.

Після 1991 року колгосп ім. Боженка було реорганізовано у КСП «Золотий колос», а згодом — у низку фермерських господарств.

У 2001 році село повністю газифіковано.

У травні 2014 році створено спортивну команду ФК «Технополь Агро», яка діяла до лютого 2022 року. Також у 2015 році відкрито готельно-ресторанний комплекс «Хутір».

Нині у Федорівці діють фермерські господарства «Землероб», «Патлаченко», «Мізецького», «Кукало», «Зубенко», а також ТОВ «Технополь Агро», яке створює робочі місця і підтримує розвиток села.

Завдяки спільним зусиллям місцевої влади, фермерів та громади у Федорівці проведено освітлення вулиць, реконструйовано амбулаторію, оновлено стадіон, збудовано дитячий майданчик.

Сьогодні Федорівка — це сучасне, доглянуте село з активною громадою, розвиненою інфраструктурою та глибокою повагою до своєї історії і традицій.

Село Клинци розташоване на лівому березі річки Інгул за 12 км на південь від Кропивницького. Село засноване у 1757 році розкольниками-старообрядцями, вихідцями зі Стародубського повіту Чернігівської губернії, що пояснює одну з версій походження назви села. Інша версія пов'язана з особливістю земельної ділянки — «клин» землі, яку отримували поселенці. Місцеві жителі називають себе клинцарями, а сусіди іноді жартома — ягунами.

Перші поселення формувалися в районі Топилівки. Село входило до складу Новослобідського козачого полку (1757–1764 рр.), а згодом — Єлисаветградського пікінерського полку. Населення на 1763 рік становило 97 осіб, а до 1782 року — вже 1321 особу. У 1817–1857 роках на території Клинцив розташовувалася рота Південного військового поселення в складі третьої кірасирської дивізії. В 1821 році село стало центром «холерного бунту». Після скасування військового поселення селяни отримали вільну землю для обробітку.

У середині ХІХ століття вулиці села були широкі і прямі, двори обнесені дерев'яними та кам'яними огорожами, нараховувалося понад 300 колодязів, що було пов'язано з особливостями віросповідання. До села належали хутори Тартаковського та Ельберта з господарськими будівлями та ставками. Населення села в 1859 році становило 1 330 осіб, у 1886 році — понад 2 100. В селі діяла артіль з обробітку каменю, були численні житлові та господарські будівлі, млини, садиби, худоба та реманент. Земля належала фактичним власникам на надільних ділянках, переділи проводилися раз на три роки. Основними заняттями були землеробство, ремесло, промисли та торгівля.

У 1886 році в селі була відкрита церковнопарафіяльна школа в найманому приміщенні. Однею із самих старих будівель можна назвати будинок священика Купріяна Самикова, який побудовано у 1912 року, таких будинків більше не збереглося. Будинок збудований на кам'яному фундаменті із тесаного білого каменю, критий металеву бляхою. Після арешту і висилки господаря у 1923 році в будинку була відкрита перша початкова школа, завідувачим якої став житель села Клинци Кушнеров Тимофій Андрійович, потім шкільна їдальня, яка діє до цього часу. Культових будівель в селі було три, всі три будівлі до нашого часу не збереглися, довше всіх простояла будівля по вулиці Гагаріна, там був клуб, а потім шкільна майстерня.

На початку ХХ століття у свідомості мешканців відбулися зміни: повернення солдатів із фронтів принесло нові звички та ідеї, через село проходив Нестор Махно, частина жителів приєдналася до його загонів. Створювалися

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р. трудові артілі: «Об'єднання» (1921), «Червона Зірка» (1923), «Трудова артіль» (1924), ТОЗ (1926), «Рассвет» (1928).

Голодомор 1932–1933 років став тяжкою соціально-економічною катастрофою для села. Селяни втратили продовольчі запаси, виживали на сурогатах, загинули тисячі осіб. Після голоду працювали колгоспи, які у різні періоди об'єднувалися і реорганізовувалися, серед них «Батьківщина» та «Рассвет», а з 2000 року діють «Рассвет Агро» та «Єдність».

У роки Другої світової війни 297 жителів села було призвано до армії, 167 загинуло. Село звільнено від нацистів 7 січня 1944 року.

В післявоєнний радянський період методом народної будови були побудовані із місцевих будівельних матеріалів будівля школи, лікарня, сільська рада. Місцевим господарством збудована будівля млина, гуртожитку, майстерня на тракторній бригаді, контора, будинок механізатора. Після війни колгосп досяг розквіту. В 1957 році село було під'єднано до енергосистеми, в 1965 році проложили кам'яну дорогу з Кіровограда (нині Кропивницький), яку в 1987 році заасфальтували. У 1960-х роках, збудовані магазини, їдальня, складські приміщення та парк з атракціонами. В 70-80х роках село заасфальтовано, проложені тротуари. В 1995 році була здана перша черга газопроводу. Збудовані дві дамби і є два водосховища.

На сьогодні в селі функціонують ФАП, школа, дитячий садок, бібліотека, клуб та магазини. Діє автобусне сполучення з Кропивницьким. Село має дві релігійні громади — православну та старообрядну єдиновірну. Територія оточена лісами, є річка Аджамка та Клинівський ставок із зоною відпочинку. На території сільради зберігаються 12 курганів, а у 2016 році знайдено кам'яну половецьку бабу, передану до обласного краєзнавчого музею. Основні заняття мешканців — рослинництво та тваринництво. Раніше в селі діяла Клинівська шахта з видобутку дорогоцінних металів, яку відвідав президент України.

Село Бережинка — розташоване в долині річки Писарівки, притоки Інгулу, за 5 км від міста Кропивницького. Через село проходить автошлях Кропивницький — Кривий Ріг. До складу сільської ради також відносяться населені пункти Верхівці та Макове.

Історія Бережинки починається з середини XVIII століття, коли на цій території існували зимівники Інгульської паланки Війська Запорозького. Одним із перших поселенців був козацький писар Деряба, завдяки чому долина отримала назву Писарівська, а річка — Писарівка. Згодом тут виникла слобода Писарівка. Після спорудження фортеці Святої Єлисавети в околицях організовувалися сторожові пости для охорони поселень від татарських набігів.

У 1771 році поручиком Донецького пікінерського полку Анисимовим складено купчу на придбання слободи у поручика Бережинського, який очолював сторожовий пост, від чого село отримало сучасну назву. На кінець XVIII — початок XIX століття населення налічувало близько 158 осіб у 33 дворах. Пізніше Писарівка та сусіднє Білоглинне об'єдналися в одну слободу — Бережинку.

У середині XIX століття сюди переселялися селяни-кріпаки з Чернігівської та Орловської губерній. Після реформи 1861 року землі розподілялися нерівномірно: частина селян отримала невеликі наділи, а інші залишилися безземельними. На рубежі XIX–XX століть більшість господарств залишалася бідняцькими, і селяни змушені були шукати заробітку на заводах, фабриках або через переселення на Сибір.

На початку XX століття в селі відкрито однокласну школу, а під час Першої світової війни значна частина чоловічого населення була призвана до армії. У серпні 1914 року велика пожежа знищила понад 50 дворів.

Після подій Української революції 1917–1920 років та встановлення радянської влади у 1920-х роках у Бережинці організовано сільськогосподарські артілі, а пізніше — колгоспи. У 1935 році початкову школу перетворено на семирічну.

У роки Другої світової війни понад 150 бережинців брали участь у бойових діях, 70 загинули. 7 січня 1944 року село було визволене частинами 2-го Українського фронту. Після війни розпочалося відновлення господарства та соціальної інфраструктури: будівництво житлових будинків, будинку культури, медпункту та їдальні.

У другій половині XX століття Бережинка розвивалася як сільськогосподарський населений пункт із колгоспним виробництвом, електрифікацією, відкриттям дитячого садка, школи та клубу.

Після здобуття Україною незалежності в селі діють сільськогосподарські підприємства та фермерські господарства: ТОВ «Нива-2010», ЗАТ «Рос-Агро», ФГ «Бережинське», ФГ «Надія», Товариство «Ародар», ФГ «Гаївське». Функціонують дитячий садок «Колосок», поштове відділення, будинок культури, магазини, дитячі майданчики та сучасні автобусні зупинки.

Село активно бере участь у розвитку громади, зберігає історичну спадщину та підтримує традиції місцевого самоврядування.

Село Макове розташоване у середній течії Козацької балки. Від кінця XVIII століття територія входила до Лозуватських земель поміщика Бутовича, а згодом перейшла у власність його нащадків — родини Різанових. Землі навколо балки дісталися Марії Різановій, від якої хутір отримав первісну назву **Мар'ївка**.

Разом із пані Марією на хутір переселилися родини Покотилєнків, Шелєстів, Кучерєнків. За переписом 1859 року у Мар'ївці проживало 78 мешканців у 9 дворах. До 1886 року населення зросло до 99 осіб у 21 дворі. На той час діяли магазин, ставок та два колодязі. Родина Різанових займалася розведенням їздових коней.

У 1916 році на хуторі налічувалося 153 мешканці у 28 дворах. Поруч засновано хутір Олиферів. У 1923 році в Мар'ївській школі навчалася 44 учні за двома вчителями. До 1926 року Мар'ївська громада увійшла до складу Бережинської сільської ради.

У 1970-х роках село було перейменоване на **Макове** через велику кількість населених пунктів із назвою Мар'ївка. Комісія з перейменування, звернувши увагу на те, що село вкрили поля червоних маків, вирішила дати йому нову назву,

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р. що відображає місцевий природний колорит: «Нехай буде Макове — макове село».

Гаївка — центр колишньої сільської ради Кропивницького району Кіровоградської області. Розташована за 10 км на захід від обласного центру — міста Кропивницький, на берегах річки Лозуватки, правої притоки Аджамки. До складу сільської ради входить також село Новогригорівка, розташоване в Сухій Балці.

На території Гаївки розташовані середня школа (на 50 місць), дитячий садок «Гайочок» (на 16 місць), будинок культури (на 350 місць), фельдшерсько-акушерський пункт, відділення зв'язку, бібліотека, одна торгова точка, сільськогосподарські підприємства (переважно рослинництво).

Територія сучасної Гаївки заселена з давніх часів. Тут виявлено пам'ятки доби неоліту та 18 курганів віком близько 5 тисяч років. На курганній групі «Могили» у 2006 році встановлено пам'ятну плиту. За переказами, у цих місцях існував татарський цвинтар.

У XVII–XVIII століттях землі належали до Вольностей Запорізького війська. Прото-поселеннями сучасної Гаївки були Буланівка та Лозуватка (Козацька Лозуватка, Лозувата Балка), засновані запорізькими козаками. У середині XVIII століття вони стали місцем козацького опору імперській владі, про що свідчить «Межовий план» 1758 року. У 1770-х роках мешканці неодноразово виступали проти закріпачення, а частина населення втекла на Запорізьку Січ.

Наприкінці XVIII століття слобода Лозуватка перейшла у власність полкового судді Григорія Бутовича, а згодом — до родини Різанових. Поміщик Андрій Різанов активно розвивав господарство, упорядковував маєток, облаштував парк із фонтанами та скульптурами, будував водогін і цегельні печі. Його дружина, Ганна Різанова, відома як благодійниця: за її ініціативи у 1867 році було відкрито перше в Російській імперії безоплатне професійне училище для дітей із народу. З цим училищем пов'язують початки українського професійного театру — саме тут уперше пролунала п'єса Миколи Ніщинського «Вечорниці», що згодом увійшла до репертуару трупи Марка Кропивницького. На початку XX століття більшість земель Різанових було розпродано заможним селянам, серед яких родина Здориків. У 1910-х роках на території Лозуватки виникли нові хутори — Гаївка, Київці, Новогригорівка, Новопокровське та Дубова Балка. Згодом Гаївка стала адміністративним центром.

У роки Української революції 1917–1921 рр. село активно підтримувало визвольний рух. У 1918 році тут перебували Українські Січові Стрільці, а в лютому 1920 року через територію села пролягав шлях Зимового походу Армії УНР.

Після встановлення радянської влади у 1921 році почалася колективізація, що супроводжувалася репресіями. У 1932–1933 роках під час Голодомору загинуло близько 420 жителів, що становило майже третину населення. У 2002 році на вшанування пам'яті жертв Голодомору в центрі села встановлено пам'ятний знак.

У роки Другої світової війни в селі діяла підпільна група під керівництвом В. Сушка та І. Щирого. У 1942 році її учасників було страчено окупантами. На фронтах загинуло понад півтори сотні гаївчан.

У повоєнний період Гаївка відновлювалася: у 1960–1970-х роках збудовано клуб, дитячий садок, фельдшерсько-акушерський пункт, житлові будинки, частково прокладено дороги. Після об'єднання колгоспів у 1974 році село втратило адміністративне значення, що спричинило відтік населення.

Після відновлення незалежності України Гаївка стала самостійною господарською одиницею. Проведено газифікацію (2006 рік), побудовано млин, оновлено дорожнє покриття. Місцева школа, що діяла до 2011 року, мала статус загальноосвітньої I–III ступенів і видавала шкільний часопис «Велика Верба».

Новогригорівка (раніше — Новогеоргіївка)

Село Новогригорівка розташоване у середній течії Сухої балки. Засноване у 1910-х роках вихідцями з навколишніх населених пунктів — Буланівки, Бережинки, Аджамки, Високих Байраків та Куцівки. Первісна назва «Новогеоргіївка» походить від грецького слова «Георгій», що означає «землероб», і підкреслювала працьовитість мешканців. З середини ХХ століття село стало називатися Новогригорівка, де «Григорій» у перекладі з грецької означає «той, хто пильнує».

У 1916 році в селі налічувалося 254 жителі у 39 садибах. У 1926 році Новогригорівська громада приєднала поселення Новопокровське, утворивши сучасне село, яке серед місцевих жителів часто називають «Суха Балка».

Під час Голодомору 1932–1933 рр. село зазнало тяжких втрат: померли десятки мешканців, особливо у північній частині, відомій як Стара Буланівка. У 1933–1934 роках до Новогригорівки переселили близько 30 білоруських сімей, а з 1951 року — українців із Західної України.

Незважаючи на переселення, унаслідок розкуркулення, колективізації, голодоморів та репресій населення села зменшувалося: у 1995 році проживало 32 особи, а у 2001 році — 43 жителі, переважно українці (95 %), у 20 домогосподарствах, частина яких уже була пустоюча.

Село Покровське — центр Покровської сільської ради Кіровоградського району Кіровоградської області, розташоване на річці Аджамці, лівій притоці Інгулу, за 16 км на південний схід від обласного центру. До сільської ради підпорядковані населені пункти Демешкове та Любо-Надеждівка. Через село проходить автошлях Кропивницький — Кривий Ріг.

Покровське засноване 20 лютого 1765 року селянами-втікачами з Рязанської губернії, ймовірно, з села Покровського Михайлівського повіту. На момент заснування під державну слободу виділили 100 дворів та 3000 десятин землі. Сільце Демешківка засноване у 1775 році, а казенно-оброчне селище Любо-Надеждівка виникло у 1888 році.

У 1776–1783 рр. Покровське входило до складу Єлисаветградського повіту Єлисаветградської провінції Новоросійської губернії, 1784–1794 рр. — Катеринославського намісництва. У період військових поселень (1820–1866 рр.) село підпорядковувалося військовому відомству і входило до складу II-го

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р. кавалерійського округу Новоросійського військового поселення. Після ліквідації військових поселень Покровське стало волосним селом Олександрійського повіту Херсонської губернії.

Перша дерев'яна Покровська церква зведена у 1786 році, наступна — у 1788 році. За даними 1811 року, церква налічувала 896 прихожан. Першими священиками були Пантелеїмон Статкевич, Григорій Кандиловський, Костянтин Бабенков та Гаврило Кандаловський.

Землі Демешківки та Костенкового у XIX столітті належали родині Демешкових та губернському секретарю Лазарю Корнеєву. Деякі члени родини брали участь у Вітчизняній війні 1812 року та закордонних походах.

Двохповерхова будівля земської школи в Покровському була зведена у 1912 році, є зразком громадської архітектури початку XX століття. Її архітектурні особливості відображають стилеві тенденції того періоду та мають історичну цінність. Ця споруда внесена до переліку пам'яток архітектури.

У 1923 році скасовано повітовий поділ, село увійшло до Єлисаветградського округу. Покровське постраждало під час Голодомору 1932–1933 рр., а з 8 серпня 1941 по 7 січня 1944 р. перебувало під нацистською окупацією. Під час Другої світової війни понад 300 жителів воювали на фронтах, 50 з них відзначені бойовими нагородами. Після війни село було поділене на два колгоспи, які згодом об'єднали у колгосп «Перемога».

У 1996 році створене фермерське господарство «Покровське», що стало основою місцевої економіки. В 2011-2014 роках за рахунок обласного та місцевого бюджету зроблено капітальний ремонт школи, як пам'ятки архітектури. У 2001–2015 р.р. населення залишалося стабільним.

Покровське — сучасне село з розвиненою інфраструктурою: діють дошкільний навчальний заклад, загальноосвітня школа, будинок культури, бібліотека та Свято-Покровська церква. Завдяки активній громаді та підтримці фермерських господарств у селі реалізовані проєкти благоустрою, капітально відремонтована школа та зведено новий житловий мікрорайон «Покровська долина».

Сьогодні Первозванівська громада — це приклад єдності, відкритості та розвитку. Тут шанують історію, підтримують ініціативи, створюють комфортні умови для життя, освіти та праці кожного мешканця.

2. Географічне розташування

Первозванівська сільська територіальна громада Кропивницького району Кіровоградської області утворена 22 березня 2017 року з адміністративним центром у селі Первозванівка, шляхом добровільного об'єднання Первозванівської, Калинівської, Степової, Федорівської та у 2019 році Клинівської сільських рад Кропивницького району Кіровоградської області.

У 2020 році до громади приєднано Бережинську, Гаївську, Покровську сільські ради Кропивницького району Кіровоградської області.

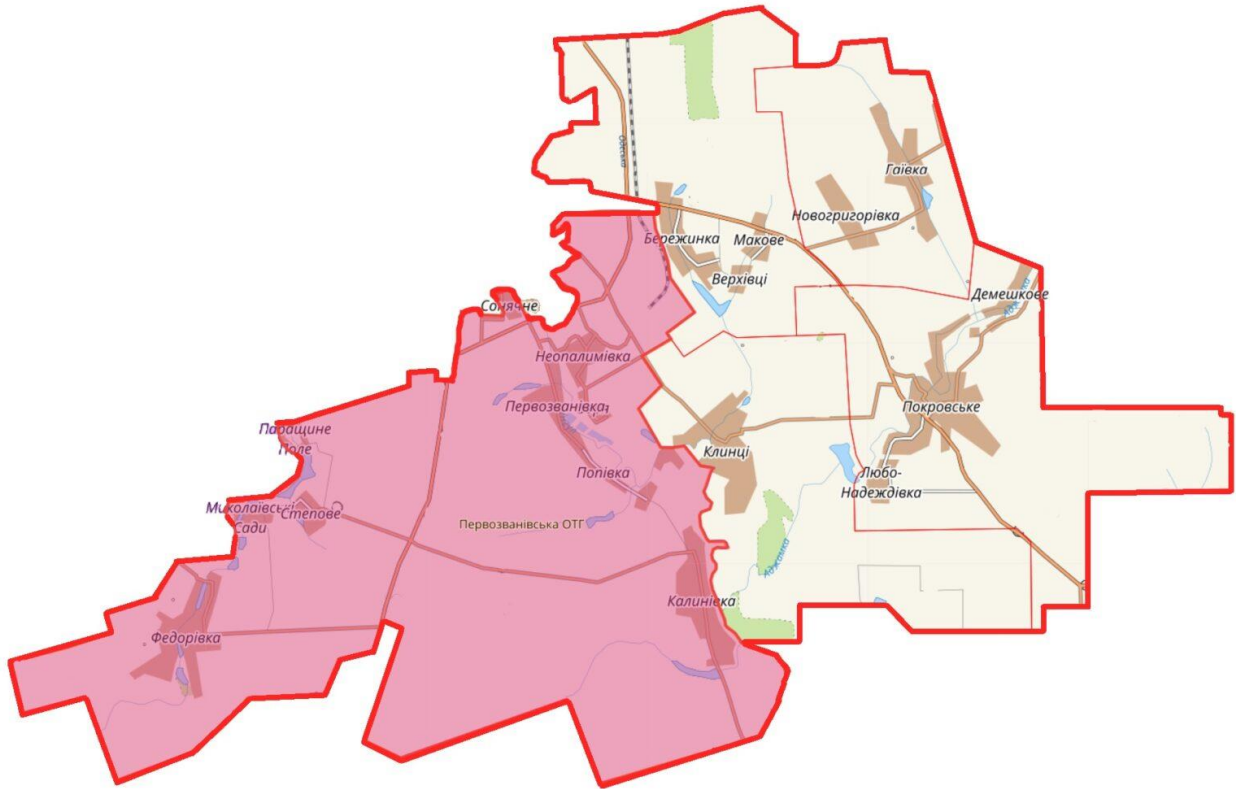

Рисунок 1. Мапа Первозванівської ТГ

Таким чином, до складу громади увійшли **8 колишніх сільських рад**: Первозванівська, Калинівська, Степова, Федорівська, Клинцівська, Березинська, Покровська, Гаївська. Територіальна громада налічувала 19 населених пунктів: с.Первозванівка, с.Солячне, с.Зоря, с.Попівка, с.Неопалимівка, с.Клинці, с.Калинівка, с.Степове, с.Паращине Поле, с.Федорівка, с.Миколаївські Сади, с.Березинка, с.Верхівці, с.Макове, с.Гаївка, с.Новогригорівка, с.Покровське, с.Демешкове, с.Любо - Надеждівка.

Таблиця 1. Населені пункти Первозванівської ТГ та їх характеристики

№ з/п	Найменування населених пунктів, що входять до складу громади	Відстань до адміністративного центру територіальної громади, км.
1.	с. Первозванівка	центральна садиба
2.	с.Солячне	2,9 км
3.	с. Зоря	1,2 км
4.	с.Попівка	3,8 км
5.	с. Неопалимівка	1,2 км
6.	с Клинці	11 км
7.	с. Калинівка	8,2 км
8.	с. Степове	14 км
9.	с. Паращине Поле	16 км
10.	с. Федорівка	19 км
11.	с. Миколаївські Сади	16 км
12.	с. Березинка	10 км
13.	с. Верхівці	13 км
14.	с. Макове	12 км
15.	с. Гаївка	18 км
16.	с. Новогригорівка	16 км
17.	с. Покровське	20 км
18.	с. Демешкове	24 км
19.	с. Любо-Надеждівка	22 км

Відстань від адміністративного центру с.Первозванівка Первозванівської сільської територіальної громади Кропивницького району Кіровоградської області до автомагістралі – 2 км, до залізничної станції – 15 км, до центрів сусідніх громад – 12 км, до районного центру – 17 км, до обласного центру – 10 км.

Таблиця 2. Порівняльні характеристики Первозванівської громади, Кропивницького району та Кіровоградської області

Адміністративно-територіальна одиниця	Площа, км ²	Площа у % до загальної площі району/області/країни	Населення, тис. осіб	Населення у % до загального населення району/області/країни	Густина населення
Первозванівська ТГ	381,7	району – 3,93 області – 1,56	8,682	району – 23,42 області – 0,96	27
Кропивницький район	9723,2	області – 39,55 країни – 1,61	443,0	області – 3,84 країни – 1,24	-
Кіровоградська область	24588,0	країни – 4,08	903,7	країни – 2,7	36,7

Адміністративним центром новоствореної територіальної громади є село Первозванівка Кропивницького району Кіровоградської області до складу якого після 2020 року входять 19 сіл, з яких утворилось 6 старостинських округів: Калинівський, Клишівський, Степовий, Федорівський, Бережинський, Покровський.

Громада межує Соколівською та Аджамською сільськими територіальними громадами, з Компанієвською та Кам'янецькою селищними територіальними громадами та з Кропивницькою міською територіальною громадою.

3. Природно-ресурсний потенціал

3.1. Земельні ресурси

Загальна площа земель Первозванівської ТГ складає 38170,54 га. Територія населених пунктів відноситься до першого агроґрунтового (природно - сільськогосподарського) району. Рельєф території сіл в основному рівнинний з незначними зниженнями.

Діаграма 1. Структура земельного фонду, % до загальної площі

Структуру земельного фонду Первозванівської ТГ складають землі сільськогосподарського призначення – 31633,8063 га (в т.ч. рілля 28308,36 га), землі лісгосподарського – 910,4489 га, землі житлової і громадської забудови – 3361,1352 га, землі промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення – 1230,5127 га, землі водного фонду – 619,4663 га, землі рекреаційного призначення – 73,9094 га та інші землі – 341,2612 га. Переважаюча частка земель належить до земель сільськогосподарського призначення та земель лісового фонду (Діагр. 1), що є в принципі характерним для більшості громад Кіровоградської області.

В розрізі старостинських округів майже 53% земель сільськогосподарського призначення розміщені на території села Первозванівка, Покровського, Калинівського старостинських округів, найменша кількість на території Степового та Федорівського старостинських округів – близько 19%. Землі лісгосподарського призначення розміщені на території Клинівського та Бережинського старостинських округів.

Село Первозванівка – 5912,57 га, з них: землі сільськогосподарського призначення – 4342,04 га (в т.ч. рілля 3524,34 га), землі житлової і громадської забудови – 723,5620 га, землі промисловості, транспорту, електронних комунікацій, оборони та іншого призначення – 584,1 га, землі водного фонду – 114,4 га, землі рекреаційного призначення – 48,7216 га та інші землі – 99,7464 га.

Федорівський старостинський округ – 4242,99 га, з них: землі сільськогосподарського призначення – 3686,9515 га (в т.ч. рілля 3420,18 га), землі житлової і громадської забудови – 345,0 га, землі рекреаційного призначення – 6,1185 га, землі промисловості, транспорту, електронних комунікацій, оборони та іншого призначення – 142,35 га, землі водного фонду – 69,57 га.

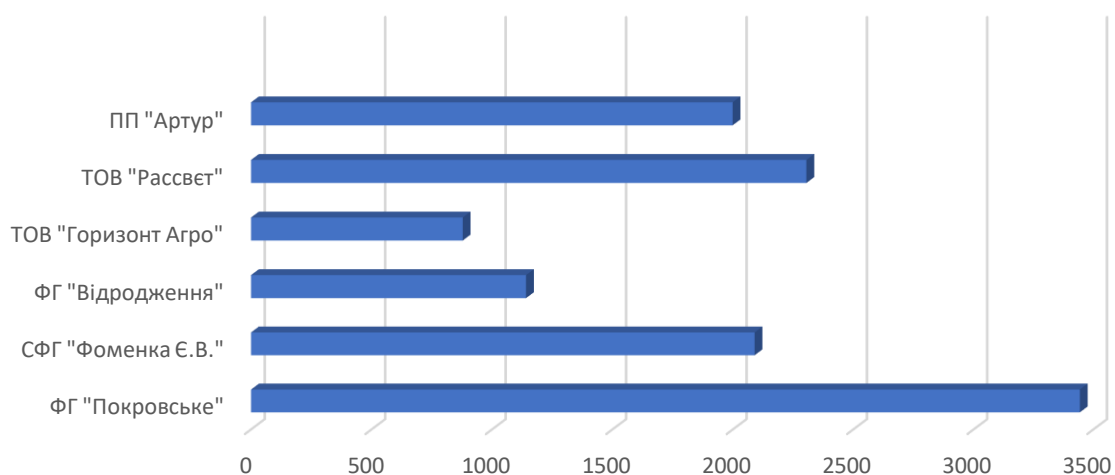
Степовий старостинський округ – 2488,76 га, з них: землі сільськогосподарського призначення – 2253,75 га (в т.ч. рілля 2063,7 га), землі житлової і громадської забудови – 87,2 га, землі промисловості, транспорту, електронних комунікацій, оборони та іншого призначення – 49,0 га, землі водного фонду – 64,48 га, інші землі – 34,33 га.

Калинівський старостинський округ – 5417,6 га, з них: землі сільськогосподарського призначення – 4754,42 га (в т.ч. рілля 4602,47 га), землі житлової і громадської забудови – 410,0459 га, землі промисловості, транспорту, електронних комунікацій, оборони та іншого призначення – 72,2 га, землі водного фонду – 93,53 га, землі рекреаційного призначення – 11,2543 га, інші землі – 76,1498 га.

Клинцівський старостинський округ – 5446,59 га, з них: землі сільськогосподарського призначення – 4306,4634 га (в т.ч. рілля 3603,06 га), землі лісового призначення – 643,8266 га, землі житлової і громадської забудови – 323,0 га, землі промисловості, транспорту, електронних комунікацій, оборони та іншого призначення – 57,0 га, землі водного фонду – 116,3 га.

Бережинський старостинський округ – 8318,83 га, з них: землі сільськогосподарського призначення – 6730,4314 га (в т.ч. рілля 6165,25 га), землі лісового призначення – 266,6223 га, землі житлової і громадської забудови – 1004,3273 га, землі промисловості, транспорту, електронних комунікацій, оборони та іншого призначення – га, землі водного фонду – 92,9863 га.

Покровський старостинський округ – 6343,2 га, з них: землі сільськогосподарського призначення – 5566,75 га (в т.ч. рілля 4929,36 га), землі житлової і громадської забудови – 468,0 га, землі промисловості, транспорту, електронних комунікацій, оборони та іншого призначення – 101,0га, землі водного фонду – 68,2 га, інші землі – 138,85 га.

Діаграма 2. Найбільші орендарі земель Первозванівської ТГ, га

Найбільш вагомим сільськогосподарським підприємством, як за обсягом виробництва, так і за кількістю орендованих земель, є ФГ «Покровське» яке має 3443,7 га та займається вирощуванням зернових культур (пшениця, ячмінь), бобових культур і насіння олійних культур (соняшник). Наступними за кількістю орендованих земель є СФГ «Фоменка Є.В.» 2090,3566 га, ФГ «Відродження» 1141,7375 га, ТОВ «Горизонт Агро» 878,68 га, ТОВ «Рассвет» 2305,32 га, ПП «Артур» 1999,0 га (Діагр.2).

Аналіз структури земельного фонду Первозванівської територіальної громади свідчить про її аграрну спрямованість. Переважна частина земель — понад 83% — відведена під сільськогосподарське використання, з яких більшість становить рілля.

Загалом, структура земельного фонду громади є типовою для Кіровоградської області та створює передумови для подальшого розвитку сільського господарства, збереження природних ресурсів та збалансованого просторового планування.

3.2. Клімат

Первозванівська територіальна громада розташована у центральній частині Кіровоградської області. Територія громади переважно зайнята сільськогосподарськими угіддями, лісами, степами, та луками. Населенні пункти Первозванівської ТГ знаходяться в межах Придніпровської височини. Поверхня її – хвилясто-рівнинна, заввишки 118-132 метрів, з розвинутою яружно-балковою сіткою, висота над рівнем моря від 113 до 180 метрів.

Середні температури, максимальні та мінімальні значення в різні сезони вказують на велику мінливість температурних режимів. Оподи розподіляються протягом року, з найбільшим обсягом у літні місяці. Клімат Первозванівської територіальної громади обумовлений його розташуванням у степовій зоні. Середня температура січня становить $-5,6^{\circ}\text{C}$, липня — $+23,2^{\circ}\text{C}$. Мінливість погодних умов зумовлена рухом повітряних мас і циклонічною діяльністю. Помірно-континентальний, помірно-теплий клімат і хвилясто-рівнинний рельєф можуть бути сприятливими для сільського господарства, але можуть ставити виклики для фермерів. Змінні температури і опади можуть впливати на врожаї та рослинництво. Опади влітку можуть бути корисними для сільськогосподарських культур, але важливо правильно використовувати і зберігати воду для поливу в періоди менших опадів. Серед несприятливих кліматичних явищ слід відмітити посухи, сухоту, град, зливи(Табл.3).

Таблиця 3. Метеорологічні характеристики

Температура повітря:	Середня за рік	+ 8,1°C
	Мінімальна	- 26,5°C
	Максимальна	+37,4 °C
Атмосферні опади	Середньорічна кількість	485 мм
Висота снігового покриву	Середньодекадна	16 см
Переважаючий напрям вітру	Річний	Південно - західний
Максимальна швидкість вітру	Річна	21 м/с
Глибина промерзання ґрунту:	Середня	1,0 м
	Максимальна	1,1 м

Первозванівська територіальна громада розташована в межах Придніпровської височини, має хвилясто-рівнинний рельєф і помірно-континентальний клімат, що загалом сприятливі для ведення сільського господарства. Водночас значна мінливість температур, нерівномірний розподіл опадів та часті несприятливі погодні явища (посухи, суховії, зливи) створюють певні ризики для аграрного виробництва, що потребує адаптивних підходів до землеробства та водозбереження.

3.3. Природні ресурси

Кіровоградська область в Україні відіграє важливу роль у забезпеченні народногосподарських об'єктів різноманітною мінеральною сировиною. Вона має значний потенціал корисних копалин і вважається однією з найбільших резервуарів мінеральних ресурсів в Україні, з більш ніж 390 видами корисних копалин.

У цілому на території області, в породах кристалічного фундаменту виявлено більше 50 родовищ, які відносяться до гідротермально-метасоматичного, магматогенного, залишкового, гіпергенного, матаморфогенного та ультраметаморфогенного генетичних типів.

Основними природними ресурсами Первозванівської громади є трепел і мергель, які є цінними будівельними матеріалами. Первозванівське родовище представлене пластоподібними шарами трепелу, розташованими на мергелях, проте на даний час воно не розробляється. Ці ресурси мають потенціал для виробництва легких цегли, блоків та ізоляційних матеріалів.

Коноплянське родовище трепелу та мергелю активно розробляється, Первозванівське родовище наразі не задіяне у видобутку, але залишається перспективним джерелом будівельної сировини.

В Первозванівській громаді існує Клишівське родовище золота, яке є частиною більшого рудного поля. Це одне з найперспективніших родовищ в Україні, відкрите в кінці 1980-х років, але не розробляється через відсутність фінансування та державної підтримки.

На сьогодні Україна за ресурсами і запасами урану входить до першої десятки серед усіх країн світу і посідає одне з перших місць у Європі. Повний цикл робіт з видобутку (підземним способом) та переробки уранових руд в Україні здійснює одне підприємство — ДП «Схід ГЗК». До його складу також входить Інгульська шахта, що розробляє Мічуринське та Центральне родовище, яка знаходиться на території Первозванівської громади.

При цьому, видобуток корисних копалин супроводжує радіаційне забруднення через викид в атмосферу радіоактивних речовин, таких як радон, радій та інші, що негативно впливає на здоров'я людей і довкілля.

У Первозванівській громаді працює п'ять станцій для моніторингу якості повітря. Їх встановили в селах біля Інгульської шахти. Це Первозванівка, Клишів, Березинка, Покровське й Калинівка. Радіаційний фон саме по цих селах у нормі.

Видобувні об'єкти використовують велику кількість води для технологічних потреб, яка потім викидається у водойми, що призводить до забруднення поверхневих та підземних вод радіоактивними речовинами. Тому у

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р. громаді здійснюється лабораторний контроль води в громадських криницях. Дивляться на жорсткість і нітрати.

Гідрогеологічні умови громади малосприятливі для формування запасів підземних вод, оскільки громада розташована в зоні Українського кристалічного масиву. Це є причиною того, що близько 30% пробурених свердловин безводні, інші мають низькі дебіти, що дає можливість забезпечувати в основному лише потреби сільськогосподарського виробництва.

Рослинний світ Первозванівської громади, незважаючи на значне господарське освоєння території, є різноманітним. Домінують зернові та технічні культури, як-от соняшник, соя та рапс, а також пшениця, ячмінь та кукурудза. У природному середовищі зустрічаються дуб, клен, липа, акація, верба та інші дерева, а також степові рослини, деякі з яких занесені до Червоної книги України, як-то ковила пірчаста, горицвіт та сон-трава, ковила волосиста та астрагал шорстистоквітковий.

Тваринний світ представлений лісовими та степовими видами, зокрема вовками, лисицями, зайцями, також є куниці, ховрахи, кроти, білки та кожани.

Також можна натрапити на змії, це гадюка степова і гадюка Нікольського (вона чорного кольору) та полозів. Біля водойм, на городах чи дачних ділянках часто доводиться зустрічатися з представниками амфібій: жабами та ропухами.

Висновки. Громада володіє сприятливими природно-кліматичними та земельними ресурсами, які забезпечують комфортні умови для проживання й ведення господарської діяльності. Земельний фонд охоплює майже всі категорії, при цьому близько 83% становлять землі сільськогосподарського призначення, що є вагомим чинником подальшого економічного зростання території.

Затвердження комплексного плану просторового розвитку відкриє нові можливості для залучення інвестицій, сприятиме стабільному соціально-економічному розвитку громади.

Кліматичні умови регіону особливо сприятливі для аграрної діяльності — вирощування зернових і технічних культур, а також розвитку молочного скотарства й свинарства. Існує потенціал для запровадження органічного землеробства. Крім того, у громаді створені добрі умови для вирощування ягід, овочів і фруктів, якими переважно займаються домогосподарства.

4. Характеристика населення та трудових ресурсів

Населення Первозванівської ТГ станом на 01.01.2025 року складає 8682 особи, разом з ВПО цей показник складає 8900 осіб. ВПО складає 218 осіб, фактично це близько 2,5% від загальної кількості місцевих мешканців Первозванівської ТГ. Більша частина ВПО перемістилася з Херсонської та Донецької областей, решта – Миколаївська, Запорізька, Дніпропетровська, Луганська, Харківська, Одеська області. Це працівники металургійної промисловості, сфери обслуговування, науковий співробітник, значна частина з ВПО – безробітні. Найбільша кількість ВПО, а це близько 40 %, розмістилася в с. Бережинка. Проте не всі ВПО стають на облік та офіційно реєструються, в результаті чого показник кількості ВПО, які проживають в громаді може постійно змінюватися і коливатися в межах $\pm 10\%$. Основні дані, які були взяті для здійснення відповідного аналізу наведені у таблиці 4.

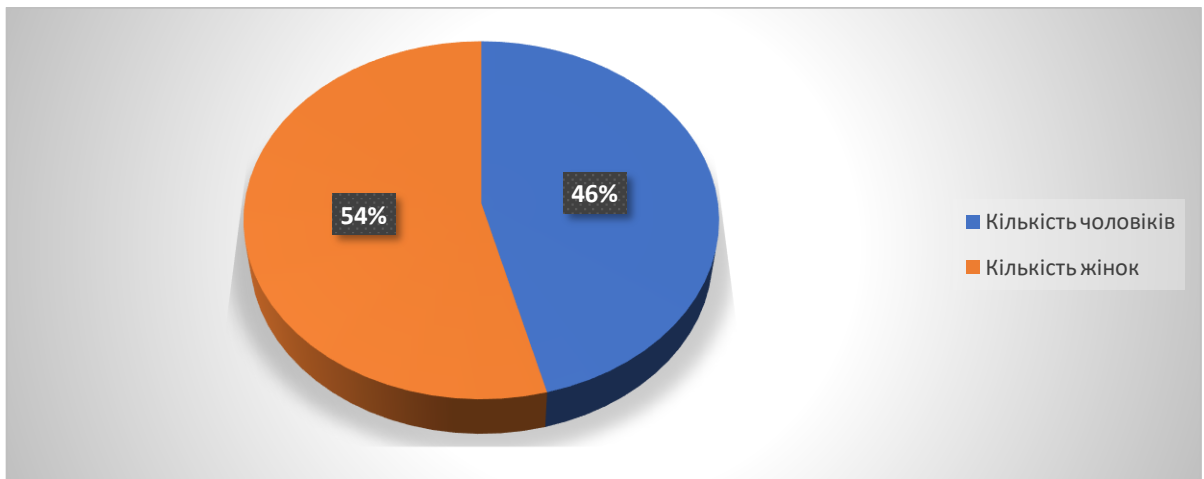
Таблиця 4. Демографічні показники Первозванівської ТГ

№ п/п	Назва показника та одиниця вимірювання	Всього	в тому числі:																		
			с. Первозванівка	с. Сонячне	с. Зоря	с. Попівка	с. Неоналімівка	с. Степове	с. Парашине Поле	с. Федорівка	с. Миколаївські Сади	с. Клищі	с. Калинівка	с. Бережинка	с. Верхівці	с. Макове	с. Гаївка	с. Новогригорівка	с. Покровське	с. Демешкове	с. Любо -Надєжлівка
1	Чисельність наявного населення, осіб	8682	1100	994	210	143	40	575	23	550	42	762	775	2104	20	42	318	15	856	95	18
2	У відсотковому відношенню до населення громади	100	12,7	11,4	2,4	1,7	0,5	6,6	0,3	6,3	0,5	8,8	8,9	24,2	0,2	0,5	3,7	0,2	9,8	1,1	0,2
3	Кількість чоловіків, осіб	4031	509	456	88	68	24	261	10	262	24	338	385	978	13	16	145	9	398	39	8
4	Кількість жінок, осіб	4651	591	538	122	75	16	314	13	288	18	424	389	1126	7	26	173	6	459	56	10
5	Кількість населення, молодшого від працездатного віку, осіб:	1535	201	181	51	21	7	95	3	106	4	161	139	338	2	4	50	0	142	27	3

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр.(з перспективою до 2034 р.

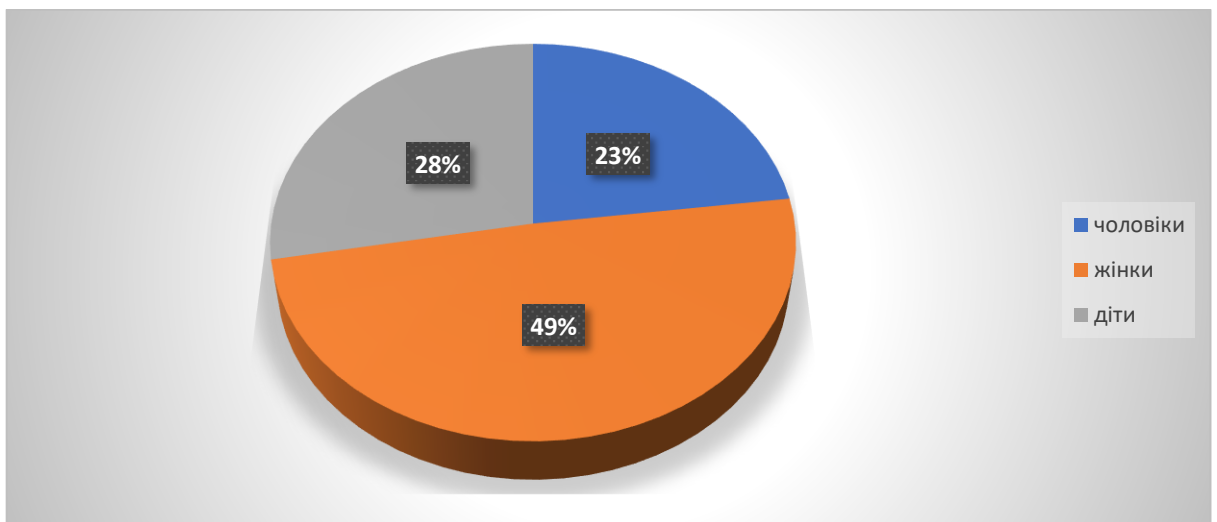
6	Кількість населення працездатного віку (18-60/65), осіб	5108	664	563	121	94	24	336	14	301	19	431	467	1254	14	25	200	10	509	49	13
7	Кількість населення старшого від працездатного віку (60+/65+), осіб	2039	235	250	38	28	9	144	6	143	19	170	168	512	4	13	68	5	206	19	2
9	Кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування (осіб), з них:	77	16	5	1					1		10	6	30			2		6		
	хлопців	44	7	3	1					1		5	5	17			1		4		
	дівчат	33	9									5	1	13			1		2		
10	Кількість народжених за звітний рік, осіб	13	3	2								3	2	1			2				
11	Кількість померлих за звітний рік, осіб	84	13	7	1	2	2	4		9		9	8	18			2		8	1	
12	Природний приріст (зменшення), осіб	-71	-10	-5	-1	-2	-2	-4		-9		-6	-6	-17			0		-8	-1	
13	Зареєстровано за звітний рік, осіб	442	43	44	8	3	0	37	1	11	3	50	67	118	2	0	10		41	3	1
14	Знято з реєстрації за звітний рік, осіб	392	53	41	4	7	3	10	0	29	1	40	37	109	0	2	12		41	3	0
15	Загальне збільшення/ зменшення, осіб	+50	-10	+3	+4	-4	-3	+27	+1	-18	+2	+10	+30	+9	+2	-2	-2		0	0	+1
16	Зареєстровано внутрішньопереміщених осіб (ВПО), з них:	64	22	3		6				2		2	2	27							
	чоловіків, осіб	14	4			1						1		8							
	жінок, осіб	30	10	2		3				1		1	2	11							
	дітей, осіб	17	6	1		2				1				7							
	осіб з інвалідністю	3	2											1							

Найбільша кількість жителів проживає в селах: Бережинка – 2104 особи, Сонячне – 994 особи та Первозванівка – 1100 осіб або ж близько 48% від загальної чисельності населення (без ВПО). Це цілком логічно та передбачувано, оскільки ці населені пункти знаходяться найближче до м. Кропивницький, а село Первозванівка є ще й центром Первозванівської ТГ. Також слід зазначити, що в 7 населених пунктах (36,8%) Первозванівської ТГ кількість мешканців не перевищує 50 осіб, з яких в 3 населених пунктах (с. Любо - Надєждівка, с. Новогригорівка та с. Верхівці) проживає 20 і менше осіб. В решті населених пунктів Первозванівської ТГ проживає 200 і більше осіб, крім с. Демешкове та с. Попівка, 95 осіб та 143 особи відповідно (Табл.4).

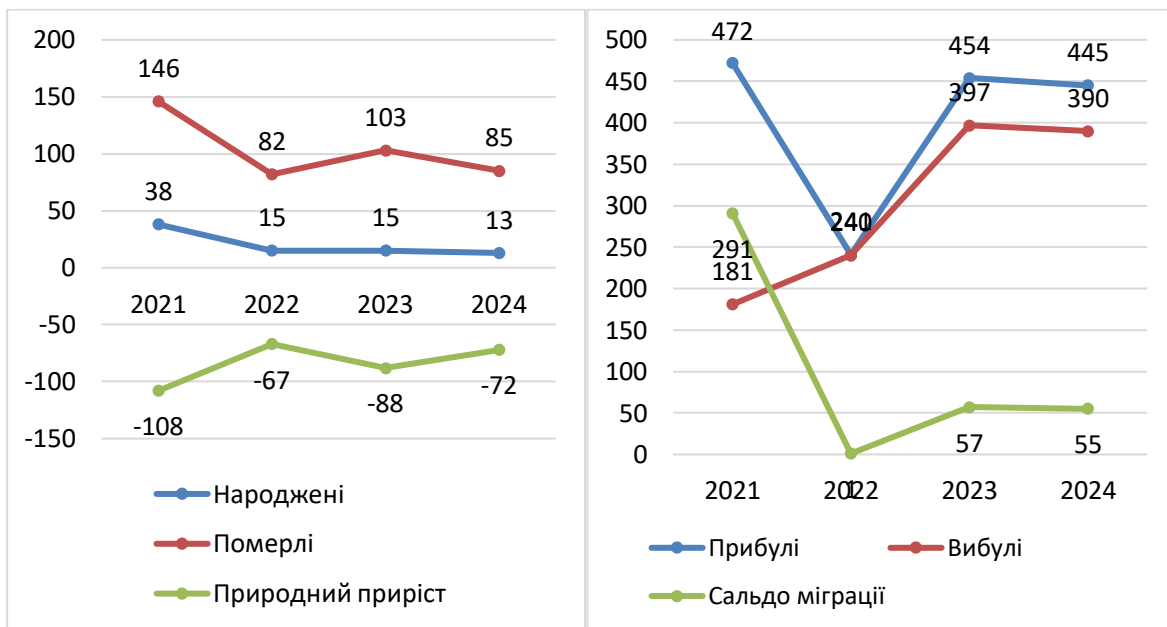
Діаграма 3. Статевая структура Первозванівської ТГ

Статевий та віковий склад населення відображає загальні демографічні тенденції, притаманні більшості районів Кіровоградської області. Зокрема, чисельність жіночого населення лише трохи перевищує чисельність чоловічого, або ж 54% жінок проти 46% чоловіків, що майже ідентичне середнім показникам по Кіровоградській області, які становлять 53,8% жіноче населення та 46,2% – чоловіче (Діагр. 3).

Діаграма 4. Статевая структура ВПО Первозванівської ТГ

В розрізі ВПО гендерна ситуація виглядає наступним чином: 23% чоловіків, в той час як жіночого населення більше майже в 2 рази і складає 49%. Проте тут слід відмітити тенденцію небажання ВПО саме чоловічого населення офіційно реєструватися в громаді. Щодо показника кількості дітей, то він складає лише 1,1% (17 осіб) від загальної кількості дітей в Первозванівській територіальній громаді (Діагр.4).

Діаграма 5. Природний та міграційний рух населення Первозванівської ТГ за 2021-2024 рр.

Для демографічного прогнозу даних, зібраних показників за останні 4 роки фактично достатньо. Проте враховуючи поточну ситуацію з військовою агресією в країні дати прогноз на сьогоднішній день вкрай складно. Тож, в Первозванівській ТГ, як і в цілому по країні та по Кіровоградській області, зберігаються негативні тенденції в демографічній ситуації. Станом на 01 січня 2025 року зниження природного приросту населення становить – 72 особи або ж 0,8 % від загальної кількості мешканців громади. Це на 16 осіб менше в порівнянні з показниками 2023 року та на 36 осіб менше в порівнянні з 2021 роком. Проте не дивлячись на загальне скорочення чисельності мешканців громади, яке відбувається як через природні фактори та через війну, так і через міграційний рух, в громаді утримується баланс між різними віковими категоріями, трохи кращий, ніж в області в цілому. За даними Держстату, в сільській місцевості Кіровоградської області, станом на 01 січня 2022 року питома вага мешканців, молодших за працездатний вік (до 14 років включно) становила 15,7%. В Первозванівській ТГ в цій категорії мешканців налічується 17,8% від загальної кількості мешканців (Діагр.5).

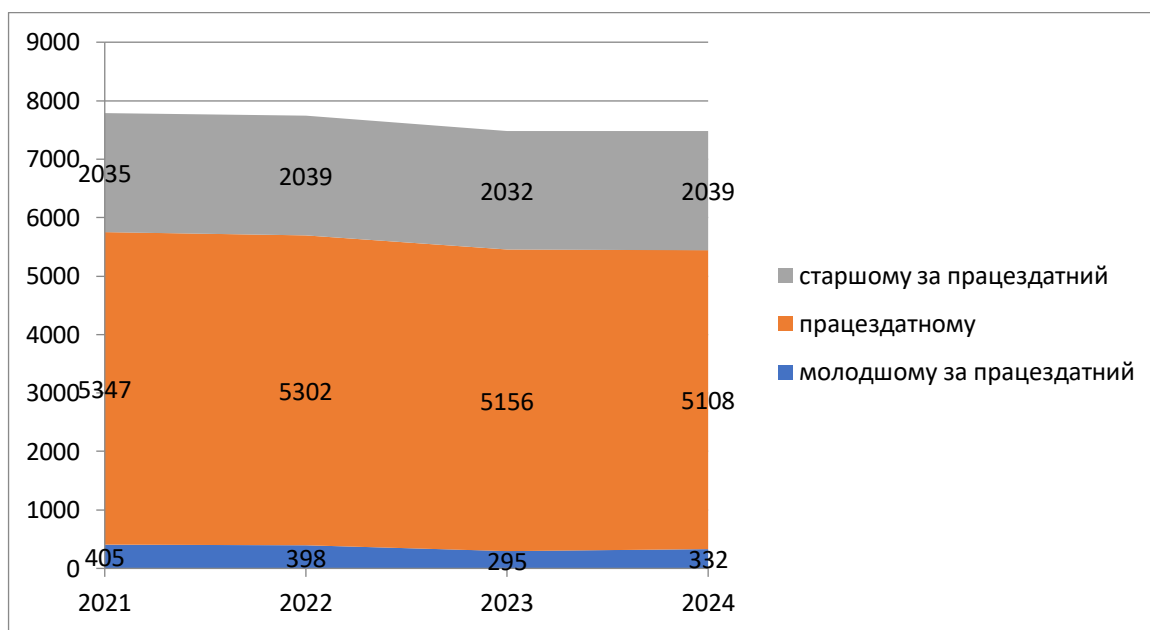
Щодо міграційного руху, то порівнюючи з початком 2022 року звісно ситуація змінилася кардинально. Проте ці зміни повністю пов'язані з початком широкомасштабної військової агресії російської федерації. В результаті якої більшість громад не лише Кіровоградської, а й інших областей почали приймати

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр.(з перспективою до 2034 р. ВПО. Тож, не виключенням стала і Первозванівська ТГ на території якої зараз офіційно зареєстровані та проживають 218 ВПО. Проте це не суттєво вплинуло на міграційний рух населення у 2022-2024 рр., станом на 1 січня 2025 року сальдо міграції є позитивним і складає – 55 осіб (Діагр.5).

Таблиця 5. Розподіл населення за віком, осіб

Показники	2021	2022	2023	2024		
				ч	ж	Σ
Населення у віці, всього:	9065	8980	8685	4031	4651	8682
молодшому за працездатний	405	398	295	181	151	332
працездатному	5347	5302	5156	2512	2596	5108
старшому за працездатний	2035	2039	2032	736	1303	2039
Діти дошкільного віку (0-6)	448	417	350	189	202	391
Діти шкільного віку	830	824	852	413	399	812

Станом на 1 січня 2025 року більшість мешканців Первозванівської ТГ, а саме 58% від загальної кількості мешканців складають мешканці працездатного віку, в той час як показник старшого за працездатний вік в два рази менший і складає 23,5% (Табл.5).

Діаграма 6. Вікова структура населення громади, осіб

Отже, на підставі даних щодо вікової структури населення громади можна зробити висновок, що практично незмінним протягом останніх 4 років залишається співвідношення між віковими категоріями населення. Доволі низька частка осіб молодшого за працездатний вік (в середньому це близько 5%) свідчить про поступове старіння населення та зниження у майбутньому частки населення у працездатному віці поряд зі зростанням чисельності населення у віці 65 років і старше, та поступове зростання демографічного навантаження на осіб працездатного віку (Діагр.6).

Висновки. Первозванівська громада станом на початок 2025 року налічує близько 8,7 тисяч жителів, з яких майже 60 % перебувають у працездатному віці. Статеву структуру є відносно стабільною (54,6 % жінок та 45,4 % чоловіків), однак вікова динаміка свідчить про поступове старіння населення. У 2024 році народилося лише 13 дітей, тоді як кількість померлих перевищила народжуваність на 72 особи, що зумовлює стійкий природний спад.

Міграційна ситуація також має негативний баланс: від'ємне сальдо становить –88 осіб, переважно за рахунок відтоку молодих та працездатних мешканців у пошуках роботи та кращих умов життя. Прибуття 218 внутрішньо переміщених осіб частково компенсує втрати, але не змінює загальної тенденції скорочення чисельності населення. Сукупний вплив природного спаду та міграційних процесів створює додаткове навантаження на економічну та соціальну інфраструктуру громади.

Основними викликами залишаються демографічне старіння, дефіцит молодих кадрів і відтік працездатних жителів. Для стабілізації ситуації пріоритетними напрямками розвитку мають стати підтримка молодих сімей, стимулювання народжуваності, створення нових робочих місць та розвиток місцевого ринку праці. Важливим завданням є також інтеграція ВПО у соціальне та економічне життя громади, що дозволить використати їхній трудовий потенціал і частково компенсувати кадрові втрати.

5. Наявна інфраструктура

5.1. Транспортна інфраструктура

Мережа доріг загального користування на території громади забезпечує транспортне сполучення між усіма населеними пунктами. Усі населені пункти мають під'їзди з твердим покриттям, що забезпечує доступність сіл до обласного центру.

Протяжність вулично-дорожньої мережі складає 157 км, з них:

- з асфальтобетонним покриттям – 58 км,
- з іншим покриттям (щебінь, гравій, шлак) – 99 км.

Дороги загального користування і комунальної власності достатньо освітлені у населених пунктах, проте окремі села потребують додаткового освітлення, це: село Клинци, село Гаївка, село Покровське, село Бережинка.

Проблемою є також відсутність комплексної тротуарної інфраструктури та обмежений стан дорожнього покриття.

Стан доріг:

Більшість доріг місцевого значення (комунальної власності) перебувають у незадовільному стані через багаторічне недофінансування ремонту, близько 70% доріг мають ямковість. Аварійно небезпечних ділянок на сьогодні не виявлено.

Потребують капітального ремонту дороги з твердим покриттям (асфальтобетон) в с. Первозванівка вулиця Героїв України та в с. Клинци вулиця Вишнева.

Поточний ремонт для підтримки об'єктів дорожньої інфраструктури в належному стані необхідно проводити у всіх населених пунктах громади.

Перелік автомобільних доріг місцевого значення, що проходять територією громади:

- О120801 - 8,8 км
- О120806 - 12,2 км
- С120805 - 16,9 км
- С120806 - 4,9 км
- С120809 - 13,4 км
- С120810 - 5,0 км
- С120829 - 1,5 км

Також територією громади проходить автомобільна дорога загального користування державного значення Н-14 Олександрівка-Кропивницький–Миколаїв та Н-23 Кропивницький –Кривий Ріг-Запоріжжя.

Пасажирські перевезення у громаді здійснюють приватні перевізники на автобусах та маршрутних таксі, що працюють за визначними маршрутами, розкладом і тарифами. Зупинки громадського транспорту в населених пунктах облаштовані навісами та місцями для сидіння.

Одним із пріоритетних завдань громади є підвищення транспортної доступності, безпеки та комфорту мешканців, що позитивно вплине на соціально-економічний розвиток.

Мережа доріг забезпечує базовий рівень мобільності громади.

Таблиця 6. Перелік зупинок громадського транспорту у розрізі населених пунктів Первозванівської ТГ

№ п/п	Назва	Кіл-ть зупинок	Облаштованість зупинки	Примітки
1	с.Первозванівка	7	облаштовані навісом та місцями для сидіння	
2	с.Степове	3	облаштовані навісом та місцями для сидіння	
3	с.Сонячне	4	облаштовані навісом та місцями для сидіння	
4	с.Попівка	2	облаштовані навісом та місцями для сидіння	
5	с.Федорівка	5	облаштовані навісом та місцями для сидіння	
6	с.Миколаївські Сади	1	облаштовані навісом та місцями для сидіння	
7	с.Калинівка	7	облаштовані навісом та місцями для сидіння	
8	с.Покровське	1	облаштовані навісом та місцями для сидіння	
9	с.Клинці	6	облаштовані навісом та місцями для сидіння	
10	с.Гаївка	2	облаштовані навісом та місцями для сидіння	
11	с.Новогригорівка	1	облаштовані навісом та місцями для сидіння	
12	с. Бережинка	4	облаштовані навісом та місцями для сидіння	

5.2. Житлово-комунальне господарство

Житловий фонд територіальної громади представлений як багатоквартирною забудовою, так і приватними помешканнями

Так, в межах громади зареєстровано 3867 приватних садиб, 28 багатоквартирних будинків (с. Сонячне – 5, с. Бережинка – 5, с. Степове – 10, с. Первозванівка – 5, с. Покровське - 3).

В громаді здійснюється реалізація послуг з управління побутовими відходами, що включають збирання, перевезення, відновлення та видалення відходів. Збирання побутових відходів є одним з основних факторів забезпечення санітарного благополуччя населених пунктів громади.

Організований вивіз побутових відходів від населення, установ, підприємств, організацій забезпечує комунальне підприємство «Добробут» Первозванівської сільської ради спеціальним вантажним сміттєвозом. Тверді побутові відходи зібрані на території громади підприємство вивозить на паспортизоване сміттєзвалище міста Кропивницького.

22 грудня 2022 року затверджена програма благоустрою населених пунктів Первозванівської сільської ради на 2023-2025 роки, одними з пріоритетних напрямків якої є роздільне збирання побутових відходів та освітлення вулично-дорожньої мережі.

На виконання Правил благоустрою населених пунктів та Закону України про управління відходами, встановлено контейнери для роздільного збирання відходів, виконано заміна світильників вуличного освітлення на енергозберігаючі, що зменшує витрати на обслуговування.

Управління відходами належить до найактуальніших екологічних проблем громади через значний негативний вплив на всі складові довкілля. Складність ситуації зростає через відсутність дієвої обласної програми/плану поводження з відходами, що призводить до їхнього масового накопичення у місцях видалення та спричиняє антропогенне навантаження — забруднення ґрунтів, вод і атмосферного повітря.

Послуги з водопостачання та водовідведення в населених пунктах громади надаються комунальними підприємствами «Добробут» та «Бережинський комунальник».

Водопостачання в громаді здійснюється в основному за рахунок свердловин. Наразі у громаді функціонує вісім свердловин. До централізованого водопостачання підключено 974 домогосподарств, до централізованої системи водовідведення 185 домогосподарств. Протяжність мереж водопостачання складає – 21,3 км, водовідведення – 3,9 км (Табл.7).

Таблиця 7. Об'єкти інженерної інфраструктури

№	Найменування	Глибина свердловини, м.	Дебіт свердловини, м.кв./год.	Протяжність мереж, км.	Об'єм башти, м.кв.	Очисні споруди
1	с. Первозванівка	16	3	3,6	35	-
2	с. Первозванівка	30	3	3,5	15	-
3	с. Степове	7	4	3,9	25	-

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр.(з перспективою до 2034 р.

4	с. Бережинка	100	10	1,9		-
5	с. Бережинка	130	7,2	1,2		-
6	с. Бережинка	98	10	2,4	15	-
7	с. Бережинка	98	7,2	1,6	15	-
8	с. Покровське (шахтний колодязь)	4	6	3,2	-	-
9	с. Бережика	-	-	0,	-	Поля фільтрації
10	с. Степове	-	-	3,2	-	КНС

У кінці 2023 року в громаді реалізовано важливий інфраструктурний проєкт — реконструкцію системи водопостачання в селі Сонячне. У межах робіт здійснено приєднання населеного пункту до водопровідних мереж ОКВП «Дніпро-Кіровоград», що дало змогу значно поліпшити якість питної води та забезпечити стабільне водопостачання мешканців. Протяжність новозбудованої водопровідної мережі становить 1900 метрів.

Для подальшого підвищення рівня комунальних послуг заплановано реалізацію проєкту «Капітальний ремонт водопровідної мережі в селі Зоря».

Передбачається проведення робіт із заміни застарілих труб та модернізації системи подачі води загальною протяжністю 974 метри. Впровадження цього проєкту забезпечить безперебійне та якісне водопостачання для мешканців села Зоря, підвищить надійність інженерної інфраструктури громади та сприятиме поліпшенню санітарно-екологічного стану населеного пункту.

5.3. Поштова інфраструктура та зв'язок

Територія громади повністю покрита Інтернетом четвертого покоління 4G (LTE) мобільних операторів Київстар, Vodafone, та частково lifecell. Населення громади користується послугами місцевих операторів інтернету, мобільного інтернету, а також вільним доступом у бібліотеках, приміщеннях старостинських округів та у відділі ЦНАП. У населених пунктах, де розташовані заклади соціальної інфраструктури, функціонують волоконно-оптичні мережі.

На території Первозванівської ТГ функціонують пересувні відділення Укрпошти, послуги надаються у спеціальній точці присутності та біля домівок жителів сіл.

Пункти видачі Нової Пошти розташовані у с Первозванівка, с.Степове, с.Бережинка та с.Покровське. с.Калинівка, с.Клинці та с.Федорівка (Табл.8).

Таблиця 8. Доступність поштових послуг, мобільного та інтернет зв'язку на території Первозванівської ТГ

Назва старостинського округу	Перелік населених пунктів де функціонують пересувні відділення Укрпошти	Перелік населених де функціонують відділення, пункти та поштомати Нової пошти	Оператори інтернет та мобільного зв'язку
Первозванівський	с. Первозванівка, с.Сонячне, с.Зоря, с.Попівка, с.Неопалимівка	с.Первозванівка -1	Шторм,Хост, Укртелеком; Водафон, Лайф, Київстар
Калинівський	с. Калинівка	с. Калинівка	Free Line, Шторм; Водафон, Київстар

Клинцівський	с. Клинці	с. Клинці	Free Line; Водафон, Лайф, Київстар
Федорівський	с. Федорівка, с. Миколаївські Сади	с. Федорівка	Шторм; Водафон, Київстар
Степовий	с. Степове, с. Парашине Поле	с. Степове -1	Шторм, МК Телеком; Водафон, Київстар,
Бережинський	с. Бережинка, с. Макове, с. Верхівці, с. Гаївка, с. Новогригорівка	с. Бережинка -1	Шторм, Укртелеком; Водафон, Київстар
Покровський	с. Покровське, с. Демешкове, с. Любо-Надеждівка	с. Покровське -1	Шторм, Укртелеком; Водафон, Лайф, Київстар

Висновки.

Сполучення з обласним центром, населеними пунктами громади здійснюється приватними перевізниками. Максимальна віддаленість від центру громади до крайнього села - 24 км, час доїзду – 30 хв.

Також нагальними проблемами для громади залишається зношеність транспортної інфраструктури місцевих доріг, фактично 70% доріг потребують проведення поточних чи капітальних ремонтів.

Громада покрита мережею мобільного зв'язку, мобільного інтернету та кабельним інтернетом (оптоволокну).

Національний оператор поштового зв'язку в Україні, який надає поштові, логістичні, фінансові, торговельні послуги та найбільша логістична компанія ТОВ «Нова пошта» охоплюють громаду пересувними відділеннями.

5.4. Соціальна інфраструктура

5.4.1. Мережа закладів освіти

Освітня сфера є однією з ключових для громади з точки зору важливості її соціальної функції, чисельності робочих місць, які тут створено і впливу на формування свідомості всіх мешканців громади й особливо молоді.

Діяльність органу управління освітою громади регламентована Положенням про відділ освіти, молоді та спорту, культури та туризму виконавчого комітету Первозванівської сільської ради, погодженого рішенням виконавчого комітету Первозванівської сільської ради від 18 грудня 2024 року №161. При цьому, з боку ради питаннями освіти опікується Постійна комісія з питань з питань освіти, культури, охорони здоров'я, спорту, молодіжної політики та соціального захисту населення.

Відділ освіти, молоді та спорту, культури та туризму виконавчого комітету Первозванівської сільської ради (надалі – Відділ) є структурним підрозділом виконавчого комітету Первозванівської сільської ради, який утворюється сільською радою. Відділ є підзвітним і підконтрольним сільській раді, що його утворила, і підпорядковується виконавчому комітету сільської ради та

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р. сільському голові, а з питань здійснення делегованих йому повноважень підзвітний профільним управлінням в галузі освіти, молоді, спорту, культури, туризму Кіровоградської обласної державної адміністрації.

Станом на січень 2025 року у ЗЗСО Первозванівської ТГ працює 121 педагогічний працівник/працівниця. За даними управлінського обліку громади в освітній сфері існує потреба у залученні окремих категорій фахівців серед яких соціальний педагог, психолог, вчитель хімії, іноземної мови. При цьому для переважної більшості затребуваних спеціалістів в громаді існують відповідні вакантні посади.

Аналізуючи ситуацію із забезпеченням ЗЗСО громади штатними посадами непедагогічних працівників/працівниць варто зазначити їх певний дефіцит, що обумовлено факторами фінансової обмеженості. Так, до цих категорій працівників можливо віднести посаду сестри медичної, кухаря, комірника

Загальна кількість працівників що задіяна в системі дошкільної освіти громади дорівнює 68 особам, з яких 69% складають технічні працівники та 31% педагогічний персонал, що у свою чергу, повністю складається із жінок.

Педагогічні працівники закладів загальної середньої, дошкільної та позашкільної освіти мають можливість вибирати форми проходження курсової перепідготовки. Найбільш тісна співпраця налагоджена з Комунальним закладом «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського».

Матеріально-технічна база навчальних закладів Первозванівської ТГ постійно оновлюється.

Таблиця 9. Матеріальна база закладів освіти Первозванівської ТГ

Назва закладу	Загальна площа всіх	Кількість класних кімнат	Медичний кабінет	Майстерень	Спортивні х залів/вуличні спортивні	Навчально-дослідна ділянка (га)	Їдальня або буфет	Бібліотека	Актова зала	Опалення	Вологін	Каналізація
Заклади дошкільної освіти												
Первозванівський ЗДО ЗТ «Колосок»	582	4	1	0	0	0	харчоблок	0	1	Індивідуальне газове	централізований	септики
Бережинський ЗДО (ясла-садок) ЗТ «Колосок»	703,4	4	1	0	1	0	харчоблок	0	1	Індивідуальне газове	централізований	Витрібна яма
Покровський ЗДО ЗТ «Сонечко»	323	2	1	0	1	0	харчоблок	0	1	Індивідуальне газове	централізований	централізований

Калинівський ЗДО ЗТ «Вогник»	413,3	2	0	0	0	0	харчоблок	0	1	Індивідуальне газове	централізований	Вигрібна яма
Клинівський ЗДО ЗТ «Сонечко»	311	1	0	0	0	0	харчоблок	0	0	Індивідуальне електроопалення	власний колодязь	Вигрібна яма
Заклади загальної середньої освіти												
Первозванівський ліцей	4785,8	29	1	1	3	0	1	1	1	Індивідуальне газове	централізований	централізований
Калинівська філія Первозванівського ліцею	1654,5	15	1	1	2	0,012	1	1	0	Індивідуальне газове	централізований	централізований
Степова філія Первозванівського ліцею	2118,6	17	1	1	2	0	1	1	0	Індивідуальне газове	централізований	централізований
Бережиський ліцей «Лідер»	2602	17	1	1	1/1/1	0	1	1	1	Індивідуальне газове	централізований	Вигрібна яма
Клинівська філія Бережиського ліцею «Лідер»	1135	9	0	1	1	0	1	1	1	Індивідуальне газове	власний колодязь	Вигрібна яма
Покровська філія Бережиського ліцею «Лідер»	794	11	0	0	1/1/2	0	0	0	0	Індивідуальне газове	централізований	Вигрібна яма
Заклади позашкільної освіти												
КЗНО «Дивосвіт»	Не має власного приміщення											

Найбільші проблеми матеріально-технічного забезпечення закладів загальної середньої освіти є наступні (Табл.9):

- 1) спортивні майданчики закладів освіти потребують ремонту та оновлення обладнання;
- 2) відсутність дитячих майданчиків для учнів початкової школи;
- 3) спортивна зала Первозванівського ліцею та Клишівської філії Бережинського ліцею «Лідер» потребують капітальних ремонтів;
- 4) відсутність, у повному обсязі, огорожі у Бережинському ліцеї «Лідер», Покровській філії Бережинського ліцею «Лідер», Степовій філії Первозванівського ліцею;
- 5) Бережинський ліцей «Лідер» та Первозванівський ліцей потребують обладнання stem-лабораторій;
- 6) переважна більшість туалетних кімнат ЗЗСО потребує обладнання з урахуванням права дитини на повагу до її гідності;
- 7) потребує заміни газового котла котельня Покровської філії Бережинського ліцею «Лідер»;
- 8) захисні споруди цивільного захисту, які розташовані у закладах освіти потребують облаштування з урахуванням забезпечення їх доступності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

В умовах війни, коли освітній процес часто відбувається онлайн із застосуванням електронних засобів зв'язку та відповідних технічних пристроїв, рівень забезпеченості шкіл належним обладнанням та стійким Інтернетом видається вкрай актуальним. Доступ до високошвидкісного Інтернету відкрито у всіх ЗЗСО громади, при цьому стан забезпечення комп'ютерною, цифровою технікою та інтерактивним обладнанням, практично по всіх закладах потребує поліпшення.

Стан будівель закладів освіти в громаді можна охарактеризувати як задовільний, при цьому 100% споруд, де проходить навчальний процес, мають термін експлуатації більш ніж 30 років, наслідком чого є нагальна потреба у проведенні ремонтних робіт та здійснення капітальних заходів із підвищення енергоефективності., зокрема, існує нагальна потреба в утепленні фасаду приміщення та модернізації системи опалення Степової філії Первозванівського ліцею.

В умовах стрімкого розвитку електронних засобів комунікацій, цифрових технологій та за одночасного вимушеного активного використання дистанційних форм навчання, питання технічної оснащеності закладів загальної середньої освіти набувають критичної актуальності. Слід додати, що технічна оснащеність має бути підкріпленою і вмінням вчителів використовувати нові технології в роботі.

Станом на січень 2025 року в громаді діють наступні цільові програми:

- національно-патріотичного виховання учнівської молоді на 2022-2025 роки;
- розвитку освіти Первозванівської територіальної громади на 2023-2026 роки;
- підвезення вихованців закладів дошкільної освіти та учнів закладів

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр.(з перспективою до 2034 р. загальної середньої освіти Первозванівської сільської ради на 2025-2027 роки;

– про забезпечення безкоштовного підвезення педагогічних працівників закладів освіти, що належать до комунальної власності Первозванівської сільської ради, розташованих у сільській місцевості, до місця роботи та у зворотному напрямку на 2025-2027 роки;

– оздоровлення та відпочинку дітей Первозванівської сільської ради на 2025 - 2027 роки;

– реалізації Стратегії реформування системи шкільного харчування у закладах освіти Первозванівської сільської ради на період до 2027 року.

На території громади функціонує два ліцеї:

– Первозванівський ліцей. До його структури входять відокремлені структурні підрозділи без права юридичної особи – філії: Федорівська, Степова та Калинівська. Степова та Федорівська філії мають у своїй структурі дошкільні підрозділи.

– Бережинський ліцей «Лідер». До його структури входять відокремлені структурні підрозділи без права юридичної особи – філії: Покровська, Клинівська та Гаївська.

Освітній процес в опорних закладах організовано на початковому, базовому та профільному рівнях. У філіях - на початковому та базовому рівнях. У Федорівській та Гаївській філіях освітній процес призупинено на базовому та початковому рівнях.

У 2024/2025 навчальному році закладами заклади загальної середньої освіти Первозванівської сільської ради надаються освітні послуги 900 здобувачам освіти.

Із них: 608(67,5%) учнів/учениць навчається у опорних закладах, а 292 (32,5%) учня/учениці - у філіях.

Діаграма 7. Кількість учнів/учениць в розрізі ЗЗСО Первозванівської ТГ, осіб

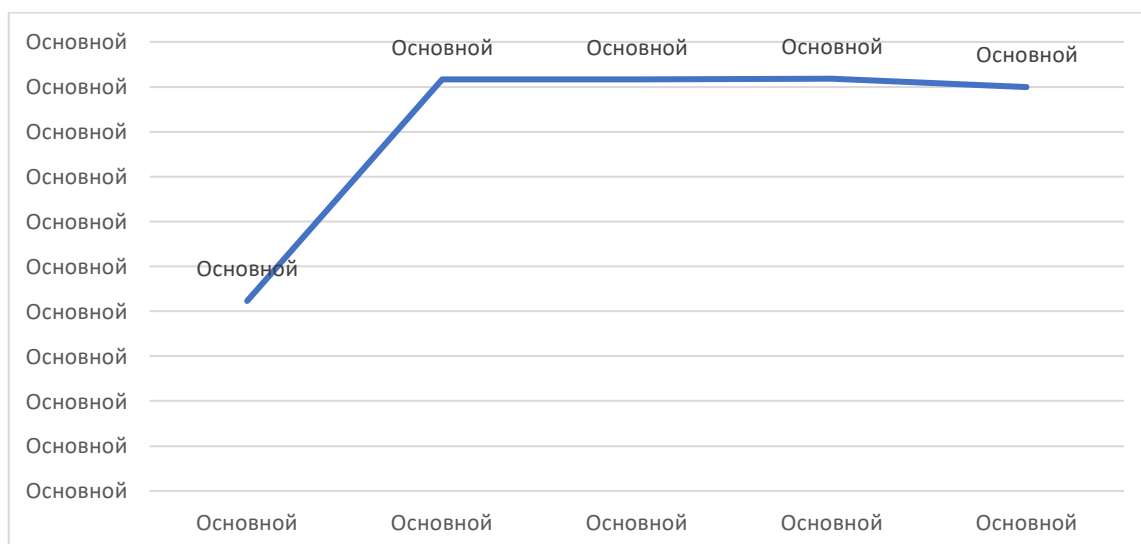
Найбільша кількість учнів/учениць навчається у Первозванівському ліцеї та Бережинському ліцеї «Лідер», що складає 70% від загальної кількості учнів/учениць у ЗЗСО Первозванівської ТГ(Діагр.7).

Таблиця 10. Заклади загальної середньої освіти Первозванівської ТГ

Назва закладу	Кількість педагогічних працівників/ставка	Кількість штатних працівників/ставка непедагогічного персоналу у загальній кількості працівників/ставка, %	Питома вага непедагогічного персоналу у загальній кількості працівників/ставка, %	Показник співвідношення кількості учнів на одного вчителя, учнів на вчителя	Учні на одну педагогічну ставку (18 годин)	Кількість вакансій педагогічних працівників	Всього 1-4 класів		Всього 5-9 класів		Всього 10-11 класів		Всього -11 класів	
							кл.	уч.	кл.	уч.	кл.	уч.	кл.	уч.
Первозванівський ліцей	4,32	26	62	9,45	7,22	0	4	96	6	60	3	56	13	312
Калинівська філія Первозванівського ліцею	14,75	12	55	5,14	4,88	0	4	29	5	43	0	0	9	72
Степова філія Первозванівського ліцею	17,61	13,5	56	4,25	3,86	0	3	27	4	41	0	0	7	68
Бережинський ліцей «Лідер»	37,36	18,5	67	11,84	7,92	0	4	94	7	155	2	47	13	296

Клинівська філія Бережинського ліцею	17,86	8,5	68	4,13	3,7		4	30	5	36	0	0	9	66
Покровська філія Бережинського ліцею	18,01	9	67	5,06	4,78	0	4	29	5	57	0	0	9	86

Протягом 2021-2023 років вищезгадана кількість учнів не змінювалась та становила 918-916 осіб, проте, у 2024 році кількість здобувачів освіти у закладах загальної середньої освіти громади зменшилась майже на 1% (Діагр. 8).

Діаграма 8. Кількість учнів комунальних ЗСО Первозванівської ТГ

Розрахункова наповнюваність класів (РНК) у громаді сягає показника 14,83 учня/учениці, фактична (ФНК), - 15. В порівнянні з 2020 роком, кількість учнів/учениць зросла в два рази за рахунок приєднання до Первозванівської ТГ Бережинської, Гаївської та Покровської сільських рад Кропивницького району. Щодо обсягу освітньої субвенції, то в розрізі останніх п'яти років сума збільшується, єдиним винятком став 2023 рік по причині повномасштабної війни та пріоритетності фінансування безпекового сектору. Крім того, на розподіл вплинуло зменшення кількості учнів, масова внутрішня міграція, а також тимчасові зміни до формули розрахунку, які включали скорочення додаткових навчальних годин.

Таблиця 11. Динаміка окремих показників діяльності ЗЗСО Первозванівської ТГ

Фактичні значення	2020	2021	2022	2023	2024
Кількість учнів/учениць ЗЗСО	423	917	916	918	900
Обсяг субвенції (тис .грн.)	12045,5	27823,2	29053,4	27194,4	33440,5
Субвенція на учня (грн.)	28,47	30,3	31,7	29,6	37,2
ФНК	14,6	15,0	15,3	15,3	15,0
РНК	15,0	14,82	15,0	15,0	14,83

Аналіз вартості навчання учнів закладів освіти Первозванівської ТГ підтверджує зростання загального обсягу субвенції (практично двократний зріст протягом 2020-2022рр.) при практичній сталості показника ФНК (Табл.11).

Враховуючи сучасні реалії, динаміка прогнозованої чисельності учнів/учениць першого класу ЗЗСО за останні трп роки демонструє помітне скорочення. Тож, наведені показники прогнозованої чиседьності учнів/учениць 1-го класу на 4 найближчі навчальні роки є певним чином оптимістичними. Найбільша кількість учнів/учениць 1-го класу передбачається у Первозванівському ліцеї та Бережинському ліцеї «Лідер» від 15 до 20 учнів/учениць, найменша кількість у Калинівській філії Первозванівського ліцею та Клинівської та Покровської філіях Бережинського ліцею «Лідер». Якщо ситуація з кількістю учнів/учениць початкових класів у найближчому майбутньому не зміниться, то це призведе до проблем з наповнюваністю класів і з необхідністю запровадження індивідуальної форми навчання або до з'єднання класів і організації відповідного підвезення учнів/учениць до закладів освіти з такими класами. Також не слід забувати про такий фактор, як міграція батьків з дітьми як до громади, так і за її межі через воєнні дії та відповідно безпекову ситуацію як в громаді так і в країні (Табл.12).

Таблиця 12. Прогнозована чисельність учнів/учениць 1 класу ЗЗСО Первозванівської ТГ, осіб

Назва закладу освіти	2025/2026 навчальний рік	2026/2027 навчальний рік	2027/2028 навчальний рік	2028/2029 навчальний рік	2028/2029 навчальний рік
Первозванівський ліцей	17	20	17	13	15
Калинівська філія Первозванівського ліцею	0	4	5	5	4
Степова філія Первозванівського ліцею	7	9	6	6	7
Бережинський ліцей «Лідер»	20	17	15	15	15
Клинівська філія Бережинського ліцею «Лідер»	6	6	5	6	5
Покровська філія Бережинського ліцею «Лідер»	0	7	4	1	4

З метою планування ефективної, доступної та спроможної мережі закладів освіти відділом освіти, молоді та спорту, культури та туризму виконавчого комітету Первозванівської сільської ради проводився аналіз вимог

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р. законодавства, соціально-економічної та демографічної ситуації, а також освітніх та інших потреб територіальної громади.

Враховуючи вимоги статті 32 та Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про повну загальну середню освіту», попередньо було ухвалено рішення про реорганізацію ЗЗСО.

Діючі вимоги щодо створення ліцеїв не дозволяють реорганізувати заклади загальної середньої освіти Первозванівської громади у комунальні ліцеї. Отже, трансформація мережі закладів загальної середньої освіти відбуватиметься поетапно, шляхом реорганізації закладів, що здійснюють освітню діяльність одночасно на всіх рівнях повної загальної середньої освіти в гімназії (зі структурним підрозділом «початкова школа»).

Після реорганізації закладів загальної середньої освіти відділ освіти, молоді та спорту, культури та туризму виконавчого комітету Первозванівської сільської ради забезпечить учням можливість продовжити здобуття повної загальної середньої освіти шляхом укладання угод про співробітництво з профільними ліцеями, створеними на території інших громад, та забезпечення підвезення учнів до цих закладів освіти.

Рішенням сесії Первозванівської сільської ради від 30 серпня 2025 року № 2593 затверджено План формування мережі закладів загальної середньої освіти Первозванівської сільської ради на 2024-2027 роки.

**План
формування мережі закладів загальної середньої освіти
Первозванівської сільської ради на 2024-2027 роки**

№ з/п	Найменування закладу освіти	Кількість учнів	Заходи щодо формування ефективної мережі закладів освіти за роками				Найменування закладу освіти після реформування мережі
			2024 р. (на 01.09.24)	2025 р. (на 01.09.25)	2026 р. (на 01.09.26)	2027 р. (на 01.09.27)	
1.	Бережинський ліцей «Лідер»	294			Припинення прийому учнів до 10 класу	Гімназія з структурним підрозділом «Початкова школа»	Бережинська гімназія
2.	Клинцівська філія Бережинського ліцею «Лідер»	72				гімназія з структурним підрозділом «Початкова школа»	Клинцівська філія Бережинської гімназії
3.	Покровська філія Бережинського ліцею «Лідер»	97				гімназія з структурним підрозділом «Початкова школа»	Покровська філія Бережинської гімназії

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р.

4.	Гаївська філія Бережинського ліцею «Лідер»	0	Освітній процес призупинено			гімназія з структурним підрозділом «Початкова школа»	Гаївська філія Бережинської гімназії
5.	Первозванівський ліцей	313			Припинення прийому учнів до 10 класу	гімназія з структурними підрозділами «Початкова школа» «Дошкільний підрозділ»	Первозванівська гімназія
6.	Калинівська філія Первозванівського ліцею	78				гімназія з структурним підрозділом «Початкова школа»	Калинівська філія Первозванівської гімназії
7.	Степова філія Первозванівського ліцею	65				гімназія з структурними підрозділами «Початкова школа» «Дошкільний підрозділ»	Степова філія Первозванівської гімназії
8.	Федорівська філія Первозванівського ліцею	0	Освітній процес призупинено			гімназія з структурними підрозділами «Початкова школа» «Дошкільний підрозділ»	Федорівська філія Первозванівської гімназії

Таблиця 13. Кількість учнів випускних класів, осіб

Назва закладу освіти	Випуск 2022/2023		Випуск 2023/2024		Випуск 2024/2025		Випуск 2025/2026		Випуск 2026/2027	
	9 кл.	11 кл.	9 кл.	11 кл.	9 кл.	11 кл.	9 кл.	11 кл.	9 кл.	11 кл.
Первозванівський ліцей	27	21	31	19	28	37	30	25	27	23
Калинівська філія Первозванівського ліцею	9	0	10	0	9	0	9	0	9	0
Степова філія Первозванівського ліцею	8	0	6	0	8	0	12	0	11	0
Бережинський ліцей «Лідер»	24	22	22	28	26	19	24	30	36	20
Клинцівська філія Бережинського ліцею «Лідер»	9	0	15	0	6	0	8	0	7	0
Покровська філія Бережинського ліцею «Лідер»	9	0	12	0	11	0	11	0	14	0

На території громади функціонує 5-ть закладів дошкільної освіти, у яких виховується 171 дитина.

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр.(з перспективою до 2034 р.

- ЗДО загального типу «Колосок» с. Сонячне – 42 вихованці;
- ЗДО загального типу «Вогник» с. Калинівка – 14 вихованців;
- ЗДО ясла - садок загального типу «Колосок» с. Бережинка – 60 вихованців;
- ЗДО загального типу «Сонечко» с. Клинци – 18 вихованців;
- ЗДО загального типу «Сонечко» с. Покровське – 17 вихованців.

Крім того, 20 дітей здобувають освіту у дошкільному підрозділі Степової філії Первозванівського ліцею. Охоплення дошкільною освітою дітей п'ятирічного віку становить 100%, а дітей віком від 3 до 6 (7) років 98%.

Територією розвитку дітей у громаді є заклад позашкільної освіти - Комунальний заклад позашкільної освіти Первозванівської сільської ради «Дивосвіт». Головними орієнтирами роботи КЗПО «Дивосвіт» є створення умов для гармонійного розвитку особистості, задоволення потреб дітей та підлітків у позашкільній освіті; організація їх оздоровлення, дозвілля і відпочинку; формування у дітей та юнацтва національної свідомості, активної громадянської позиції, прагнення до здорового способу життя; формування у вихованців, здобувачів освіти свідомого й відповідального ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих, навичок безпечної поведінки, забезпечення організаційно-педагогічних умов для продуктивної взаємодії педагогів, батьків, дітей та громадськості.

Таблиця 14. Гуртки КЗПО Первозванівської сільської ради «Дивосвіт»

Кількість гуртків/секцій	Гуртки/секції за напрямками	У них учнів, осіб (поділ на хлопчиків та дівчаток)
13	художньо-естетичний	218 (дівчаток – 161; хлопчиків - 57)
3	науково-технічний	44 (дівчаток – 26; хлопчиків - 18)
3	Оздоровчий	41 (дівчаток – 14; хлопчиків - 27)
1	Еколого-натуралістичний	15 (дівчаток – 2; хлопчиків - 13)
4	військово-патріотичний	63 (дівчаток – 21; хлопчиків - 42)

Заклад працює за художньо-естетичним, оздоровчим, еколого-натуралістичним, науково-технічними та військово-патріотичним напрямками. Позашкільною освітою охоплено 381 дитину дошкільного та шкільного віку Первозванівської ТГ.

Освітній процес у КЗПО Первозванівської сільської ради «Дивосвіт» здійснюється диференційовано, відповідно до віку, індивідуальних можливостей, інтересів, нахилів, здібностей, стану здоров'я вихованців з використанням різних організаційних форм роботи: заняття, конкурси, вікторини, екскурсії, практична робота, виступи, виставки, квести (Табл.14).

За останні роки в системі спеціальної освіти для дітей з особливими освітніми потребами відбулися якісні зміни в частині забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітям з особливими освітніми потребами через організацію їх навчання в загальноосвітніх навчальних закладах з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких дітей (впровадження інклюзивного навчання). У 2024/2025 н.р. чисельність осіб з особливими освітніми потребами, які здобувають освіту у закладах загальної

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р. середньої освіти сягає 12 учнів/учениць, у закладах дошкільної освіти – 3 вихованці (Табл.15).

Таблиця 15. Інклюзивна освіта в закладах загальної середньої освіти Первозванівської ТГ

Назва закладу	Кіл-ть інклюзивних класів	Кіл-ть дітей в інклюзивних класах	Кіл-ть асистентів вчителя	Кіл-ть психологів	Кіл-ть соціальних педагогів	Фінансування з Державного бюджету, грн.
Первозванівський ліцей	7	8	5	1	1	39783
Калинівська філія Первозванівського ліцею	2	2	0	1	1	11367
Степова філія Первозванівського ліцею	0	0	0	1	1	
Бережинський ліцей «Лідер»	2	2	2	1	1	17050
Клинцівська філія Бережинського ліцею «Лідер»	0	0	0	1	1	
Покровська філія Бережинського ліцею «Лідер»	0	0	0	1	1	
Всього:	11	12	7	6	6	68200

Інклюзивна освіта в дошкільних закладах Первозванівської ТГ представлена двома групами, що відкриті для трьох вихованців: у Первозванівському ЗДО ЗТ «Колосок» - 1 вихованець, Бережинському ЗДО (ясла-садок) ЗТ – 2 вихованці. У закладах створені відповідні команди супроводу, до яких входять вихователі, психологи, логопед, асистенти вихователів. Фінансування оплати праці асистентів інклюзивних груп здійснюється за рахунок місцевого бюджету.

Також у населених пунктах громади облаштовано спортивні та дитячі майданчики, які переважно знаходяться в домінуючих точках населених пунктів (центр села, закладів культури та освіти).

У селах громади майданчики обладнано дитячими гірками, гойдалками, пісочницями. Майданчики обслуговуються їх балансоутримувачами. В населених пунктах Первозванівка, Калинівка, Сонячне, Бережинка, Клинці є футбольні поля. На територіях ЗЗСО облаштовано майданчики для гри в волейбол.

На території громади діють гуртки зі спортивного спрямування, а саме футбол та волейбол. Діти займають призові місця на регіональному та обласному рівнях.

В цілому, заклади освіти Первозванівської ТГ практично повністю укомплектовані викладачами, але існують відкриті вакансії асистентів вчителя. Самі педагоги доволі активно підвищують власну кваліфікацію та проходять

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр.(з перспективою до 2034 р. додаткові навчання. Позитивом є наявність в громаді системи заохочення педагогічних працівників за високі досягнення у навчанні їх учнів.

Система дошкільної освіти Первозванівської ТГ характеризується більш молодим складом педагогічних працівників, порівняно із шкільною освітою. Варто додати, що всі педагогічні працівники – жінки, що відповідає вітчизняним реаліям, але не повною мірою співпадає із сучасними гендерними підходами до виховання та навчання дітей. Велика питома вага молоді серед працівників дошкільця та їх рівень освіти (80% мають освітній ступінь бакалавра, спеціаліста або магістра) вказує на наявність дієвого кадрового потенціалу для подальшого розвитку освітньої галузі.

5.4.2. Мережа закладів охорони здоров'я

Сфера охорони здоров'я на території Первозванівської ТГ представлена 10 амбулаторно-поліклінічними закладами:

- 5 лікарських амбулаторій (ЛА ЗПСМ): с.Первозванівка, с.Калинівка, с.Федорівка, с.Бережинка, с.Покровське.
- 1 фельдшерсько-акушерський пункт (ФАП): с.Клинці.
- 4 фельдшерських пункти (ФП): с.Сонячне, с.Попівка, с.Степове, с.Гаївка

Таблиця 16. Перелік медичних закладів Первозванівської ТГ

№ п/п	Назва закладу	Адреса	Чисельність лікарів, медперсоналу	
			2022 рік	2024 рік
1.	Первозванівська ЛА ЗПСМ	с.Первозванівка, вул. Шевченка,63	3	2
2.	Попівський ФП	с. Попівка, вул.Миру,12	2	1
3.	Сонячний ФП	с. Сонячне, вул.Весняна,1	0	1
4.	Калинівська ЛА ЗПСМ	с.Калинівка, вул. Шкільна,113	1	2
5.	Федорівська ЛА ЗПСМ	с.Федорівка, вул. Л.Кравчука,75	2	1
6.	Степнянський ФП	с.Степове, вул. Центральна,6	1	1
7.	Клинцівський ФАП	с.Клинці, вул. Перемоги,12	1	1
8.	Бережинська ЛА ЗПСМ	с.Бережинка, пров.Садовий, 1а	2	3
9.	Гаївський ФП	с.Гаївка, вул. Академіка Доленка,34	1	0
10.	Покровська ЛА ЗПСМ	с.Покровське, вул. Миру,9	3	2

Таблиця 17. Кількість підписаних декларацій мешканців Первозванівської ТГ з лікарями у розрізі вікових груп

Заклади охорони здоров'я	Посада	Спеціаліст	0-5	6-17	18-39	40-64	65+	Всього
Первозванівська ЛА ЗПСМ	Лікар загальної практики сімейний лікар	Кирпа Олександр Михайлович	43	295	553	720	337	1948
Бережинська ЛА ЗПСМ	Лікар загальної практики сімейний лікар	Лоїк Тамара Василівна	56	216	449	717	372	1810
Калинівська ЛА ЗПСМ	Лікар загальної практики сімейний лікар	Девліш Наталія Павлівна	64	318	437	700	502	2021
Покровська ЛА ЗПСМ	Лікар загальної практики сімейний лікар	Борщенко Анастасія Сергіївна (Декрет)	4	16	141	180	63	404
Всього			167	845	1580	2317	1274	6183

У медичних закладах Первозванівської ТГ працює 4 сімейних лікарів, 11 молодших спеціалістів з медичною освітою та ще 9 працівники, включаючи молодших медичних сестер та водіїв. Працівники закладів охорони здоров'я постійно проходять курси підвищення кваліфікації, беруть участь у різноманітних тренінгах, семінарах, навчаннях.

За 2022-2024 рр. охоплення атестацією лікарів становив – 50%, з них вищу категорію має – 2 лікарів.

Таблиця 18. Показники завантаженості лікарняних закладів Первозванівської ТГ, у розрізі населених пунктів

АЗПСМ ФАПи	Відвідувань всього	
	2023 рік	2024 рік
Первозванівська ЛА ЗПСМ	2364	3625
Попівський ФП		
Сонячний ФП		
Калинівська ЛА		2312
Федорівська ЛА	7962	5137
Степнянський ФП		
Клинцівський ФП		
Бережинська ЛА ЗПСМ	3555	3253
Гаївський ФП		
Покровська ЛА ЗПСМ	42	

В структурі звернень переважають прохання про надання медичної допомоги за бюджетні кошти, про забезпечення ліками та виробами медичного призначення.

На утримання закладів охорони здоров'я Первозванівської ТГ за 2024 рік було спрямовано кошти субвенції із загального фонду сільського бюджету у сумі 425,2 тис.грн, що складає 100% до плану. Кошти були направлені на придбання медикаментів, бензину, техобслуговування авто, соціальне обслуговування населення.

В цілому, всі заклади охорони здоров'я Первозванівської ТГ потребують модернізації (80% закладів потребують поточного ремонту, а 20% капітального ремонту).

5.4.3. Мережа закладів культури

Реалізацію державної політики у сфері культури на території Первозванівської територіальної громади забезпечує відділ освіти, молоді та спорту, культури та туризму виконавчого комітету Первозванівської сільської ради. Відділ координує освітні, культурні, спортивні та туристичні ініціативи, сприяючи розвитку місцевої освіти, збереженню культурної спадщини, підтримці творчих колективів, а також популяризації фізичної культури та туризму.

У структурі громади функціонує мережа з 16 закладів культури, до якої входять:

Комунальний заклад «Первозванівський центр культури та дозвілля», Комунальний заклад «Бережинський центр культури та дозвілля» та 6 філій;

КЗ «Первозванівська публічна бібліотека» та 7 філій .

Ці установи відіграють важливу роль у культурному житті громади, забезпечуючи організацію дозвілля для всіх вікових категорій, розвиток аматорських колективів, збереження та популяризацію місцевих традицій. Вони є просторами соціальної взаємодії, культурного обміну та формування громади як згуртованого соціального цілого.

Діяльність клубних закладів забезпечують 34 працівники/працівниці, які реалізують культурно-мистецькі програми, проводять свята, фестивалі, тематичні заходи, гурткову роботу та творчі зустрічі. (Табл.19).

Таблиця 19. Перелік будинків культури Первозванівської ТГ

№ п/п	Заклади клубного типу	Місце розташування	Кількість працівників
1	Комунальний заклад «Первозванівський центр культури та дозвілля»	27652 Кропивницький район с.Первозванівка, вул. Героїв України,4	9
2	Калинівський сільський будинок культури - філія КЗ «Первозванівський ЦКД»	27653, Кропивницький район, с.Калинівка, вул.Шкільна, 91	6
3	Федорівський сільський будинок культури - філія КЗ «Первозванівський ЦКД»	27654, Кропивницький район, с. Федорівка, вул.Леоніда Кравчука, 79	2
4	Степовий сільський клуб - філія КЗ «Первозванівський ЦКД»	27656, Кропивницький район, с. Степове, вул. Кільцева, 5	3
5	Клинцівський сільський будинок культури – філія КЗ «Бережинський ЦКД»	27651, Кропивницький район с. Клинці, вул. Героїв України, 2	3
6	Комунальний заклад «Бережинський центр культури та дозвілля»	27605, Кропивницький район, с. Бережинка, вул.Центральна, 135а	7

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р.

7	Покровський сільський будинок культури філія КЗ «Бережинський ЦКД»	27650, Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Покровське вул. Миру, 2	2
8	Гаївський сільський будинок культури філія КЗ «Бережинський ЦКД»	27661, Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Гаївка, вул. Академіка Доленка, 48	2
Всього:			34

У складі мережі закладів культури Первозванівської ТГ функціонують 8 бібліотек, які обслуговують 3100 користувачів. Це — не просто пункти видачі книг, а важливі культурно-освітні осередки, що відіграють важливу роль у житті громади.

Загальний книжковий фонд становить 55 168 примірників. Однак, від 60 до 80% фонду становить література радянського періоду, що значно знижує актуальність та привабливість бібліотечних ресурсів для сучасного читача, особливо молоді.

Діяльність бібліотек забезпечують 9 працівників (Табл. 20).

Бібліотеки мають потенціал стати сучасними публічними просторами, де формуються ідеї, підтримується розвиток людини, зберігається пам'ять і твориться нове культурне середовище громади. Проте для того, щоб цей потенціал реалізувати, необхідно подолати кілька ключових проблем бібліотечної сфери, які стримують їх розвиток.

Таблиця 20. Перелік бібліотечних закладів Первозванівської ТГ

№ п/п	Назва бібліотеки	Адреса	к-сть зареєстрованих читачів (осіб)	з них: дітей (осіб)	з них: дорослих (осіб)	Інформація по книжному фонду		Загальна кількість одиниць наявної комп'ютерної техніки (персональних комп'ютерів, ноутбуків тощо)	Наявність інтернету (так/ні)	Площа м2	Кількість приміщень (кімнат)
						загальна кількість періодики/періодика, яка надійшла протягом 2024 року	книжний фонд (всього)				
1	КЗ «Первозванівська публічна бібліотека»	27652 Кропивницький район с.Первозванівка, вул. Героїв України,4	500	289	211	0	10816	5	так	115	1
2	Калинівська сільська бібліотека - філія КЗ «Первозванівської ПБ»	27653, Кропивницький район, с.Калинівка, вул.Шкільна,91	304	85	219	0	4232	1	так	40	1
3	Федорівська сільська бібліотека-філія КЗ	27654, Кропивницький район, с. Федорівка,	430	40	390	0	10802	1	так	50	1

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р.

	«Первозванівської ПБ»	вул. Леоніда Кравчука, 77									
4	Степова сільська бібліотека-філія КЗ «Первозванівської ПБ»	27656, Кропивницький район, с. Степове, вул. Кільцева, 5	353	62	291	0	3872	2	так	67	1
5	Бережинська сільська бібліотека-філія КЗ «Первозванівської ПБ»	27605, Кропивницький район, с. Бережинка, вул. Центральна, 135а	500	234	266	0	13681	5	так	114	1
6	Клишівська сільська бібліотека-філія КЗ «Первозванівської ПБ»	27651, Кропивницький район с. Клишів, вул. Героїв України, 2	300	80	220	0	3666	1	так	27	1
7	Покровська сільська бібліотека-філія КЗ «Первозванівської ПБ»	27650, Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Покровське вул. Миру, 2	463	50	413	0	3857	0	так	35	1
8	Гаївська сільська бібліотека-філія КЗ «Первозванівської ПБ»	27661, Кіровоградська область, Кропивницький район, с. Гаївка, вул. Академіка Доленка, 48	250	40	210	0	3475	0	так	54	1
Всього: 8			3100	880	2220	0	54401	0	16	502	8

Ключові проблеми бібліотечної сфери (Табл.20):

- застарілий книжковий фонд, потреба в оновленні літератури сучасного українського та зарубіжного авторства. На жаль, за 2024 року у жодному бібліотечному закладі громади не було оновлено жодної періодики;

- відсутність фінансування на передплату періодичних видань, що обмежує доступ користувачів до актуальної інформації. Особливо це вражає потреби людей похилого віку, учнів та студентів, які користуються друкованими джерелами;

- відсутність санітарно-гігієнічних умов, зокрема санвузлів у приміщеннях бібліотек, а також відсутність опалення в приміщенні;

- недостатнє матеріально-технічне забезпечення: застаріла комп'ютерна техніка, принтери, меблі, книжкові стелажі тощо;

- низький рівень цифровізації бібліотек: електронні каталоги, присутність в онлайн-просторі, тощо.

Робота закладів культури громади спрямована на збереження і розвиток української національної культури, активізацію діяльності культурних установ, збереження існуючої мережі та посилення їх ролі в процесах національно-культурного відродження. Важливим напрямом є поліпшення матеріально-технічної бази закладів культури. У громаді проводяться святкові заходи, фестивалі, конкурси та інші культурно-мистецькі події, що приурочені до важливих календарних та пам'ятних дат України. Заклади культури сприяють відродженню національної культури, а також культур інших національних груп, які проживають на території громади.

Аматорські вокальні, театральні та хореографічні колективи громади активно беруть участь у Всеукраїнських та міжнародних, обласних та регіональних фестивалях, конкурсах і ярмарках, що дозволяє поширювати культуру громади на більш широкому рівні.

Діяльність закладів культури громади орієнтована на збереження та розвиток культурної спадщини, популяризацію мистецтва, організацію дозвілля для місцевих мешканців, розвиток творчих ініціатив та забезпечення доступу до культурних послуг. Всі заклади культури мають доступ до широкосмугової мережі інтернет, що дозволяє організовувати онлайн-події та забезпечує доступ до сучасних інформаційних ресурсів.

Однак найсерйознішою проблемою закладів культури Первозванівської територіальної громади залишається застаріла матеріально-технічна база, що негативно впливає на якість проведення культурно-масових заходів. Зокрема:

- потребують капітального ремонту покрівлі та стелі (КЗ «Бережинський центр культури та дозвілля», Клишівський сбк-філія);
- потребують заміни внутрішньої електромережі (Калинівський СБК-філія, Гаївський СБК-філія);
- оновлення меблів, оргтехніки та музичної апаратури (КЗ «Первозванівський центр культури та дозвілля», Степовий СК-філія, Федорівський СБК-філія, Покровський СБК-філія, Гаївський СБК-філія).

Крім того, значна частина будівель потребує модернізації систем опалення, водопостачання, вентиляції та облаштування санвузлів — їх відсутність створює незручності для працівників і відвідувачів, особливо під час масових заходів.

Додатковою проблемою є відсутність елементів доступності (пандусів, спеціально обладнаних місць) для людей з інвалідністю та батьків з дитячими візочками, що обмежує можливості окремих категорій населення брати участь у культурних та освітніх заходах.

Старі системи водопостачання та вентиляції, відсутність опалення також спричиняють труднощі як для працівників, так і для відвідувачів і підвищують витрати на обслуговування закладів.

Для покращення енергоефективності пропонується реалізувати такі заходи:

- заміна старих вікон та дверей на енергозберігаючі, що дозволить значно знизити теплові втрати.
- впровадження LED-ламп для зниження споживання електроенергії

5.4.4. Мережа закладів соціального захисту населення

Соціальне забезпечення є однією з головних функцій Первозванівської територіальної громади, спрямованою на підтримку осіб, які потребують допомоги — непрацездатних, хворих, людей з інвалідністю, пенсіонерів, малозабезпечених, багатодітних родин, сімей військовослужбовців та інших вразливих категорій населення.

З 2023 року у структурі виконавчого комітету Первозванівської сільської ради створено **Відділ загальний та соціального захисту населення**, який забезпечує прийом громадян з питань соціальної допомоги та реалізує широкий спектр заходів соціальної підтримки населення.

Основні напрями діяльності Відділу:

- визначення потреб громади у надавачах соціальних і реабілітаційних послуг спільно з Фондом соціального захисту осіб з інвалідністю;
- надання матеріальної допомоги окремим категоріям населення: особам, які опинилися у складних життєвих обставинах, дітям-сиротам, людям похилого віку, ліквідаторам аварії на ЧАЕС, учасникам бойових дій в Афганістані та інших збройних конфліктах, сім'ям загиблих (померлих) учасників бойових дій, особам з інвалідністю та іншим соціально незахищеним верствам населення;
- надання грошової допомоги ветеранам війни, учасникам АТО, ООС, бойових дій, членам сімей загиблих (померлих), зниклих безвісти та військовополоненим у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України;
- забезпечення соціальних послуг учасникам бойових дій, ветеранам, членам їхніх сімей, а також сім'ям загиблих військовослужбовців;
- організація матеріальної підтримки сімей військовополонених, зниклих безвісти та родин полеглих захисників України.

З початку повномасштабного вторгнення російської федерації в Україну навантаження на працівників відділу зросло у п'ять разів. Основними напрямками роботи стали:

- оформлення довідок внутрішньо переміщених осіб (ВПО);
- надання допомоги, пільг, субсидій та інших соціальних виплат;
- співпраця з благодійними фондами та організаціями щодо забезпечення гуманітарною допомогою та розселення внутрішньо переміщених і евакуйованих осіб.

Одним із напрямів діяльності Відділу загальний та соціального захисту населення Первозванівської сільської ради є забезпечення державних соціальних гарантій для окремих категорій громадян. У співпраці з Центром надання адміністративних послуг відділ вирішує питання соціальної підтримки мешканців громади відповідно до чинного законодавства.

Відділ працює в Єдиній інформаційній системі соціальної сфери (ЄІССС) та програмному комплексі «Соціальна громада», що дозволяє формувати електронні справи та передавати їх до Головного управління Пенсійного фонду України в Кіровоградській області для призначення і виплати соціальної допомоги, компенсацій, житлових субсидій, надання пільг та інших

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р. видів грошової підтримки. Це підвищує ефективність обробки звернень громадян та прозорість надання послуг.

У межах реалізації Програми соціального захисту та підтримки окремих категорій населення Первозванівської сільської ради на 2024–2025 роки мешканцям громади надається різна матеріальна допомога: ювілярам, особам з інвалідністю, учасникам ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС, учасникам бойових дій та громадянам, які опинилися у складних життєвих обставинах.

Також здійснюється компенсація фізичним особам, які надають соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі, надаються пільги окремим категоріям громадян з оплати послуг зв'язку, а також проводяться заходи соціальної підтримки дітей, зокрема забезпечення подарунками до свят.

Відділ «Центр надання адміністративних послуг» Первозванівської сільської ради працює у форматі «єдиного вікна», що забезпечує зручність і швидкість отримання адміністративних послуг мешканцями громади.

ЦНАП функціонує в центральному офісі село Первозванівка, а також має віддалені робочі місця у населених пунктах: с. Калинівка, с. Клинци, с. Федорівка, с. Степове, с. Бережинка та с. Покровське. На всіх локаціях забезпечено можливість отримання базового переліку послуг — оформлення субсидій, пільг, допомоги малозабезпеченим і самотнім громадянам тощо.

З 21 квітня 2023 року у громаді впроваджено надання 185 адміністративних послуг, визначених у затвердженому переліку.

З початку 2025 року надано 962 послуги реєстрації та зняття з реєстрації місця проживання осіб; 360 послуг, пов'язаних з державною реєстрацією нерухомого майна..

Приміщення ЦНАПу частково відповідає сучасним вимогам безбар'єрності — облаштовано пандус та тактильну табличку з дублюванням інформації шрифтом Брайля. Подальший розвиток передбачає поступове вдосконалення умов прийому громадян, зокрема для представників маломобільних груп населення.

Створення та ефективне функціонування відділу ЦНАП дало змогу мешканцям громади отримувати широкий спектр адміністративних послуг у зручному форматі, що сприяє підвищенню рівня якості, прозорості та доступності публічних сервісів.

З 2019 року в громаді функціонує **«Центр надання соціальних послуг населенню Первозванівської сільської ради»**.

Мета діяльності Центру - здійснення соціального обслуговування та надання соціальних послуг громадянам, які перебувають у складних життєвих обставинах і потребують сторонньої допомоги, за місцем проживання.

У структурі Центру надання соціальних послуг населенню Первозванівської сільської ради функціонує 3 структурних підрозділи:

- відділення соціальної допомоги вдома;
- відділення соціальної роботи;
- відділення по роботі з ветеранами.

Центром надання соціальних послуг населенню Первозванівської сільської ради за 2024 рік надано 9072 соціальні послуги громадянам Первозванівської ТГ, з них отримали: 184 особи похилого віку, 26 осіб інвалідністю, 31 особа ветеранів праці, 9 внутрішньо переміщених осіб, 1 особа потерпілий внаслідок аварії на ЧАЕС.

Відділення соціальної допомоги вдома надає послугу «догляд вдома» та послугу «натуральна допомога».

Послуга «догляд вдома» - надання соціальних послуг з ведення домашнього господарства громадянам похилого віку, особам з інвалідністю, які не здатні до самообслуговування, у зв'язку з частковою втратою рухової активності і потребують сторонньої допомоги.

Станом на січень 2025 року на обслуговуванні перебуває 164 особи, із них: 79 - на безоплатній основі, 15 - на платній основі, 70 осіб з встановленням диференційної плати.

Послуга «натуральна допомога» забезпечується наданням послуг перукарем та швачкою. Протягом 2024 року обслужено 406 осіб, надано 939 послуг. Внутрішньо переміщені особи поважного віку та особи з інвалідністю отримують послугу безкоштовно.

Також діє пункт прокату технічних та інших засобів реабілітації, яким у 2024 році скористалися 95 осіб.

Під соціальним супроводом Центру у **відділенні соціальної роботи** перебуває 14 сімей СЖО (які опинилися в складних життєвих обставинах) з них 36 дітей, 2 прийомні сім'ї – в яких виховується 4 дитини та 6 дитячих будинків сімейного типу – в яких проживають 44 дитини сироти або діти позбавлені батьківського піклування.

Протягом 2024 року було здійснено близько 50 виїздів, складено 38 актів оцінки потреб сім'ї/особи. З них 9 сімей ВПО в яких 21 дитині надано статус дитини, яка постраждала від повномасштабного вторгнення.

Соціальна підтримка 7-х з цих сімей завершена з позитивним результатом, так як мінімізовано складні життєві обставини в родині.

У 2024 році до Центру надійшла 1 заява про вчинення домашнього насильства щодо жінки, яка постраждала від психологічного насильства. Постраждалій надано соціальну послугу консультування, роз'яснено права на отримання допомоги, проведено профілактичну роботу з кривдником (за згоди на контакт).

Центр постійно проводить інформаційно-просвітницьку та роз'яснювальну роботу серед населення щодо запобігання та протидії домашньому насильству, насильству за ознакою статі та торгівлі людьми.

Однією з першочергових проблем у покращенні якості соціальних послуг у Первозванівській ТГ є потреба у впровадженні служби «Соціального таксі». Забезпечення Центру спеціалізованим автомобілем дозволить забезпечити рівні можливості осіб з інвалідністю та людей похилого віку, покращити умови їхньої життєдіяльності, розширити спектр соціальних послуг, що надаються Центром.

На сьогодні в межах громади зареєстровано **218 внутрішньо переміщених осіб**.

За звітний період видано понад **1000 наборів гуманітарної допомоги** від ГО «Десяте квітня», БФ «Архангел», ЮНІСЕФ, ТОВ «Червоний Хрест» та «World Central Kitchen». Допомога включала продуктові набори, засоби гігієни, постільну білизну, матраци, посуд, дитяче харчування, які надавалися не лише ВПО, але й соціально незахищеним категоріям населення, зокрема дітям-сиротам, прийомним сім'ям і дитячим будинкам сімейного типу.

Завдяки співпраці з благодійними організаціями внутрішньо переміщеним особам та іншим категоріям населення надається **психологічна допомога**. Окрему увагу громада приділяє **соціальному супроводу сімей загиблих військовослужбовців**, зокрема допомозі в оформленні матеріальної підтримки, пільг, участі у психологічних тренінгах та культурних заходах.

Для забезпечення відновлення та збереження психічного здоров'я осіб, які постраждали від повномасштабного вторгнення, при відділі по роботі з ветеранами створено **Психологічний хаб** та **Ветеранський хаб**. Їх діяльність спрямована на профілактику психічних і поведінкових розладів, покращення якості життя, адаптацію ветеранів і членів їхніх сімей до мирного життя.

Служба у справах дітей здійснює відповідну соціальну роботу з сім'ями та особами, які опинилися у складних життєвих обставинах, забезпечує ефективно здійснення соціального супроводження прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу.

Проводиться робота щодо виявлення дітей, які опинились в складних життєвих обставинах, з метою попередження дитячої безпритульності та бездоглядності, недопущення вилучення із біологічної родини. В результаті проведеної роботи протягом 2024 року 10 дітей взято на облік, як такі, що опинилися в складних життєвих обставинах та батьки яких ухиляються від виконання батьківських обов'язків. 3 дитини знято з обліку у зв'язку зі зміною місця проживання.

Забезпечено щотижневе проведення профілактичних заходів (рейдів) «Діти вулиці», «Вокзал» з метою своєчасного виявлення дітей, які опинилися у складних життєвих обставинах, недопущення соціального сирітства. За 2024 рік проведено 38 рейдів під час яких виявлено 27 дітей, які були попереджені щодо правил поведінки та обстежено умови проживання 108 сімей. 11 дітей отримали статус дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування.

Також вживаються заходи щодо подальшого розвитку інституту патронату над дитиною — як форми тимчасового догляду, виховання та реабілітації дитини в сім'ї патронатного вихователя на період подолання складних життєвих обставин нею, її батьками або законними представниками.

Висновки. Соціальна інфраструктура Первозванівської територіальної громади охоплює ключові сфери — освіту, медицину та культуру, які забезпечують базові потреби населення та формують засади сталого розвитку. Проведений аналіз свідчить про загальну відповідність існуючої мережі соціальних послуг потребам мешканців громади, водночас виявлені низка проблемних аспектів, що потребують комплексного рішення. Щодо освітньої

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р. мережі, то існують ризики щодо наповнюваності класів у початковій школі, що зумовлює необхідність індивідуального підходу до організації навчального процесу та можливого об'єднання класів. Це безпосередньо впливатиме на обсяг освітньої субвенції та фінансування закладів. Прогнози на найближчі роки демонструють відносну стабільність кількості учнів, однак варто враховувати фактори невизначеності, пов'язані з міграційними процесами через безпекову ситуацію в регіоні.

Особливу увагу у громаді слід буде приділити покращенню дорожньо-транспортної інфраструктури. Одними з пріоритетних тут повинні бути дороги першочергових доріг, які необхідно особливо на маршрутах до навчальних закладів, а також удосконалити систему транспортного забезпечення — це сприятиме зменшенню часу на підвезення школярів. Особливої уваги потребує адаптація закладів освіти для представників маломобільних груп населення: облаштування санвузлів, пандусів, внутрішніх маршрутів, а також захисних укриттів.

Медична мережа громади представлена різними форматами закладів і здатна загалом задовольняти потреби мешканців. Проте наявні певні проблеми, які потребують вирішення, а саме нестача медичного персоналу (особливо у віддалених ФАПх), потреба в оновленні матеріально-технічної бази, відсутність медичного транспорту в більшості населених пунктів, а також необхідність проведення ремонтів приміщень. Також при проведенні ремонтних робіт в закладах охорони здоров'я, необхідно забезпечити комплексний підхід з врахуванням сучасних енергоефективних рішень.

Сфера культури Первозванівської ТГ охоплює 16 закладів, з них: 8 клубних установ і 8 бібліотек. Діяльність спрямована на підтримку творчих ініціатив, проведення масових заходів та збереження культурної спадщини. Проте, в найбільших за чисельністю селах (с. Клинци, с. Покровське) відсутні будинки культури, що обмежує доступ мешканців до культурних послуг.

Ключовими проблемами є потреба в капітальному та поточному ремонті приміщень, відсутність опалення, водовідведення, санвузлів, застаріла матеріально-технічна база (музичне обладнання, сценічні костюми, меблі), недостатня цифровізація та оновлення книжкового фонду бібліотек.

Сфера соціальних послуг Первозванівської ТГ демонструє системність та стійкість соціальної політики, яка охоплює різноманітні категорії населення, з особливим акцентом на підтримці внутрішньо переміщених осіб, сімей у складних життєвих обставинах, людей похилого віку та осіб з інвалідністю. У відповідь на виклики війни громада значно посилила соціальні послуги, впровадивши Психологічний та Ветеранський хаби, соціальний супровід сімей, рейди «Діти вулиці», а також забезпечивши догляд вдома й натуральну допомогу. Завдяки ЦНАПу, який функціонує за принципом «єдиного вікна», мешканці громади мають доступ до понад 180 адміністративних послуг. Попри часткову відповідність приміщень нормам безбар'єрності, громада демонструє прагнення до розширення інклюзивної інфраструктури та впровадження додаткових сервісів, зокрема соціального таксі, що свідчить про орієнтацію на

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р. потреби кожного мешканця. Загалом, соціальні служби громади показують високий рівень адаптивності, людяності та ефективної організації.

5.5. Інфраструктура туризму, торгівлі та послуг

На території Первозванівської громади існує розгалужена мережа закладів торгівлі та побутової інфраструктури. Всього на території громади діяльність з оптової та роздрібною торгівлі, ремонту автотранспортних засобів здійснюють 76 суб'єктів господарювання.

Торгівельна мережа Первозванівської сільської територіальної громади представлена приватними підприємцями та місцевим бізнесом, що забезпечують населення товарами першої необхідності, продовольчими й непродовольчими товарами, а також надають послуги громадського харчування.

У населених пунктах громади функціонують понад **25 об'єктів торгівлі**, серед яких — магазини, павільйони, кіоски, торгові точки та кафе.

На території громади також функціонує **3 автозаправні станції (АЗС)** та **1 автомобільна газонаповнювальна компресорна станція (АГНКС)**.

Торгівельна мережа забезпечує потреби населення у продуктах харчування та товарах першої необхідності. Рівень цін є співставним із цінами на аналогічні товари у місті Кропивницькому.

Розвиток сфери торгівлі спрямований на підтримку місцевих підприємців, підвищення якості обслуговування, створення сучасних торгових майданчиків та розширення спектру послуг для жителів громади.

Туристична інфраструктура

Первозванівська ТГ має досить непоганий потенціал для розвитку туристичної індустрії на базі ефективного використання наявних рекреаційних ресурсів, і частково вже розпочала роботу в цьому напрямі. На сьогоднішній день, в громаді здійснюють свою діяльність 5 об'єктів туристичного спрямування, 80% цих об'єктів знаходяться у селі Федорівка (Табл.21).

Таблиця 21. Перелік закладів туристичного спрямування Первозванівської ТГ

Назва закладу (адреса)	Контакти (сайт, соцмережі, телефон)
«Медовий світ» пасіка с.Федорівка	Бджоляр Вівчаренко Юрій Вікторович тел.:0994548980
«Лавандова веранда» с.Федорівка вул. Железняка 28, Кропивницький район, Кіровоградська область	тел.: 0 (99) 055-23-21 lavandovaveranda@gmail.com lavandova-veranda.com.ua/ua https://lavandova-veranda.com.ua/ua/contacts
«Зелений хутір» /Равликове поле с. Федорівка	Власниця садиби Дар'я Зелинська,тел.: 0957657857
Садиба на садовій село Покровське	Адміністратор тел.:0665159577

На території Первозванівської територіальної громади, в селі Федорівка, за 20 км. від Кропивницького, розташовано 3 туристичні локації: **Медовий світ**, **Сімейна зелена садиба «Зелений хутір»/Равликове поле**, **Лавандова веранда**,

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р. де можна відпочити, отримати естетичну насолоду та оздоровитися, а також **садиба «На Садовій»**, яка знаходиться в с. Покровське за 18 км. від м. Кропивницький.

Серед невеликого лісу розташована пасіка під назвою **“Медовий світ”**. Заснував її житель Кіровоградської області Вівчаренко Юрій Вікторович. Для нього бджільництво стало сенсом його життя. У **медовому світі** ви можете поспостерігати за роботою майстрів бджільництва, прогулятися мальовничою місцевістю, скуштувати та придбати продукти бджільництва, а також відпочити в будиночку з бджолами. Ще можна скористуватися послугою ”Апітерапія” (Сон на вулицях.), яка покращує кровообіг та колір обличчя. Досягти такого ефекту допомагає поєднання випаровування меду, прополісу та воску.

Сімейна зелена садиба «Зелений хутір»/ Равликове поле - це осередок зеленого туризму заснований двома сестрами для ознайомлення та надання можливості дітям побачити домашніх тварин, яких можна погладити та погодувати не виїжджаючи далеко. На території садиби використовуються природні матеріали: загорожа з дерева та очерету, плетені парканчики традиційні для України з лози. Садиба пропонує екскурсії територією та можливість відпочити серед природи. Наявні місця для відпочинку (столи та лавки), дитяча зона (батут, гірка, майданчик), парковка.

В сімейній зеленій екосадибі діє равликів ферма **«Равликове поле»** - де вирощують равликів у контрольованих умовах, забезпечуючи їм відповідне харчування та догляд, щоб отримати м'ясо високої якості. Також можна поспостерігати за життям равликів та дізнатися, як їх вирощують. На локації діють: інтерактивні екскурсії та дегустації равликових страв. Гості мають можливість скуштувати ескарго — ніжні равлики, вирощені на фермі, та дізнатися про процес їх приготування.

Лавандова веранда відкрита в 2022 році. Засновницею цього еко-простіру є жителька села Федорівки Марина Дейкун. Починалося все як хобі із висадження 300 кущів лаванди, а зараз це ціле поле. Окрім того, облаштувала територію лавками, гойдалкою, кріслами-мішками для фотозон та місця для відпочинку. Еко-простір відкритий для відвідування сезонно. Під час роботи локації є можливість взяти участь у майстер-класі з гончарства, плетіння в техніці макроме. В міжсезонний період можна придбати лавандову продукцію замовивши на сайті.

Садиба «На садовій» - тут пропонують послуги тимчасового розміщення у будиночку з усіма зручностями, який розраховано на 8 осіб. Також є можливість скористатися парною банею, просторою альтанкою та мангальною зоною. Додатково є послуги апітуризму та можливість придбання продуктів бджільництва.

Висновки. Різноманітність активностей і доступ до унікальних природних та культурних місць робить громаду привабливою для внутрішнього туризму, інвестицій, а також реалізації освітньо-культурних ініціатив.

Говорячи про туристичний потенціал, варто відзначити досить розгалужену мережу закладів туристичного спрямування, яка сформувалась на території Первозванівської ТГ в останні роки, проте більшість цих об'єктів

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр.(з перспективою до 2034 р. розташована лише у одному населеному пункті (с.Федорівка). Так як в країні вцілому активно розвивається мережа внутрішнього туризму, то не виключенням стала і Первозванівська ТГ. Слід відмітити позитивну динаміку у зростанні кількості туристичних об'єктів. Також цьому факту сприяє вигідне географічне розташування та наявність природного ресурсного потенціалу, які створюють сприятливі передумови для розвитку туризму і це потенційно може бути одним з пріоритетів до Стратегії розвитку Первозванівської ТГ. Проте, на даний час по причині воєнних дій в країні та фактично відсутності фінансування такого виду проєктів громад з боку держави, міжнародних донорів та інвесторів можуть виникнути складності у їх реалізації. В той же час можна розглянути можливість розробки дорожньої карти з розвитку туризму в громаді, де будуть зазначені діючі туристичні локації, потенційні локації та ключові потреби або першочергові кроки, які необхідно зробити для розвитку туризму в громаді як вже діючого так і для потенційного.

6. Містобудівна документація

Шлях до сталого та гармонійного розвитку територій – це розроблення і впровадження в практичну діяльність містобудівної документації, яка є інструментом регулювання планування, забудови та іншого використання територій.

Стратегічні документи, у тому числі програми економічного, соціального та культурного розвитку територій повинні узгоджуватись з містобудівною документацією відповідного рівня.

Згідно із Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності» планування територій на місцевому рівні здійснюється шляхом розроблення та затвердження комплексних планів просторового розвитку територій територіальних громад, генеральних планів населених пунктів і детальних планів території, їх оновлення та внесення змін до них.

План просторового розвитку є одночасно і містобудівною документацією на місцевому рівні, і документацією із землеустрою. Він охоплює всю територію громади і не має терміну дії, проте дуже гнучкий, адже зміни можна вносити щороку. І саме ця документація визначатиме, де буде споруджуватись дитсадок, школа або житло, де розвиватиметься промисловість, а де природні парки. Це відкриває нові можливості для автоматизації та прозорості всіх процесів. Єдиний недолік – оформлення такої документації є дорогим. Водночас, після створення і реалізації ППР, доходи місцевих бюджетів можуть зрости на 10-20%.

ППР поділяє територію громади на функціональні зони: землі під житлову забудову, промислового, рекреаційного призначення тощо. Отже, громада визначає, які території будуть пріоритетними для інвестицій та створення робочих місць, які – для розвитку соціальної інфраструктури, а які необхідно берегти для збереження біологічного різноманіття.

На сьогодні 16 населених пунктів громади забезпечені генеральними планами. Однак, наявна містобудівельна документація потребує внесення змін (оновлення). Так, генеральні плани с.Первозванівка, с.Миколаївські Сади,

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р.
с.Клинці, с.Макове, с.Верхівці, с.Гаївка та с.Новогригорівка затверджені у 2016 році; с.Сонячне, с.Калинівка, с.Бережинка затверджено у 2017 році; с.Неопалимівка, с.Зоря та с.Зоря біля Кропивницького затверджені у 2019 році; с.Покровське, с.Демешкове та с.Любо-Надеждівка затверджені у 2020 році. В стадії розробки містобудівна документація в с.Федорівка та с.Степове.

В населених пунктах с.Попівка та с.Паращине Поле генеральні плани відсутні.

З травня 2021 року, громада має доступ до інформаційно-аналітичного онлайн-сервісу *Vkursi Zemli*, який дає змогу обробляти, аналізувати та систематизувати наявні дані щодо земельних ділянок, їх власників та користувачів, в тому числі дані щодо недотримання бюджетом коштів у зв'язку з тінговою орендою.

Висновки. Широкомасштабне вторгнення росії в Україну та введення режиму воєнного стану призвело до неможливості проведення заходів з розробки містобудівної документації по причині введення КМУ обмежень. Лише в березні 2023 року постановою №230 Уряд ухвалив зміни до Порядку виконання повноважень Державною казначейською службою в особливому режимі в умовах воєнного стану, в якій розширено перелік пріоритетних видатків місцевих бюджетів на: проведення інвентаризації та нормативної грошової оцінки земель та виготовлення містобудівної документації.

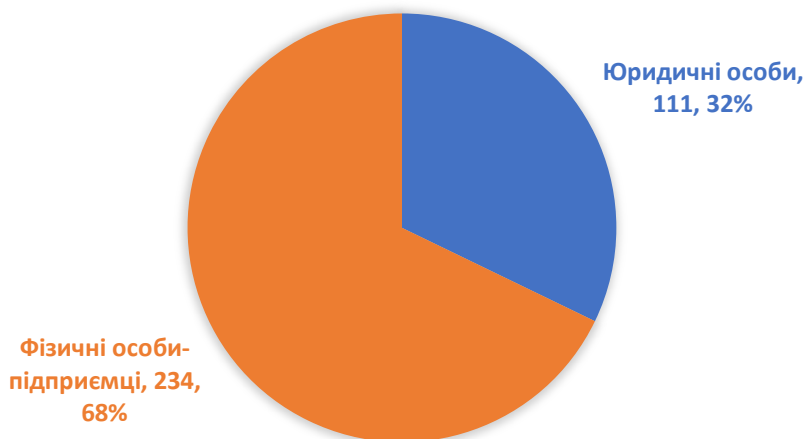
Враховуючи вищезазначену інформацію, ключовими проблемними питаннями, які потребують вирішення є розроблення містобудівної документації населених пунктів на території яких вона відсутня (с.Попівка та с.Паращине Поле) та оновлення наявної містобудівної документації населених пунктів громади.

Забезпечення населених пунктів громади містобудівною документацією створить потенційні можливості для їх розвитку з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів під час забудови та іншого використання території, розподіл земель для цільового призначення містобудівних потреб, забезпечення раціонального розселення і визначення напрямів сталого розвитку населених пунктів, що в свою чергу залучить інвестиції та збільшить надходження до місцевого бюджету

Окремо слід відзначити необхідність розроблення Комплексного плану просторового розвитку території громади. Орієнтовна вартість КППР на сьогоднішній час складає близько 7,7 млн. грн., при цьому, лише вартість картографічної основи для розроблення Комплексного плану просторового розвитку території громади складає близько 3,3 млн. грн. Тож, ця діяльність вимагає надзвичайно великого фінансового ресурсу і без зовнішньої фінансової підтримки з боку держави, області чи програм МТД реалізувати буде складно.

7. Економічний розвиток

На території Первозванівської ТГ відповідно до даних Єдиного державного реєстру підприємств та організацій зареєстровано 345 підприємство різних форм власності. У відсотковому співвідношенні 68% фізичні особи-підприємці та 32% юридичні особи (Діагр.9).

Діаграма 9. Кількість зареєстрованих суб'єктів господарської діяльності в Первозванівській ТГ

Станом на 01 січня 2025 року в Первозванівській ТГ зареєстровано та сплачують податки 234 фізичні особи-підприємців, яких в два рази більше від офіційно зареєстрованих юридичних осіб (Діагр.9).

Основними суб'єктами господарської діяльності на території громади є промислові підприємства, фермерські та особисті селянські господарства, фізичні особи-підприємці.

Основними видами господарської діяльності у Первозванівській сільській територіальній громаді є сільське господарство та видобувна промисловість.

В агропромисловому комплексі Первозванівської громади функціонує 63 сільськогосподарських підприємства, основним видом діяльності яких є вирощування зернових культур.

Найбільш економічно активними є: ФГ "ПОКРОВСЬКЕ", СФГ ФОМЕНКА Євгенія Володимировича, ДП "ДОСЛІДНЕ ГОСПОДАРСТВО "ЕЛІТНЕ" ІСГСНААНУ", ТЗОВ " АГРОФІРМА "ГАЇВСЬКЕ", ПП "АРТУР", ТЗОВ "РАССВЕТ - АГРО", СФГ "ЗЕМЛЕРОБ", ТЗОВ "ГОРИЗОНТ - АГРО", ФГ ЗЕЛІНСЬКОГО Сергія Борисовича, ФГ "БЕРЕЖИНСЬКЕ", ТЗОВ "ТЕХНОПОЛЬ АГРО", ФГ "АГРО НИВА 2017", ФГ "ТРЕБІНЕНКА Олега Миколайовича", ТЗОВ "АГРО-СТАЙЛ".

Промисловість відіграє важливу роль у розвитку громади.

Основним бюджетоутворюючим підприємством громади є Інгульська шахта Державного підприємства «СХІД ГЗК», видом діяльності якої є добування уранових і торієвих руд.

Також на території громади функціонують ТОВ «КОМАНДОР ТРЕЙД», основним видом діяльності підприємства є виробництво м'ясної продукції, МП "АРМІКС" у формі ТЗОВ, видом діяльності якого є добування піску, гравію, глини і каоліну та ПАТ Кіровоградський Механічний завод, основним видом діяльності якого є виробництво неметалевих мінеральних виробів.

Таблиця 22. Зареєстровані суб'єкти господарської діяльності за видами діяльності (сумарно по всіх населених пунктах Первозванівської ТГ)

Назва КВЕД	Рік				
	2021	2022	2023	2024	2025
Сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство	59	60	61	62	63
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	2	2	2	2	2
Виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	3	4	5	6	7
Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	1	1	1	2	2
Виготовлення виробів з деревини, паперу та поліграфічна діяльність	1	2	3	4	4
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції					
Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	1	1	1	1	2
Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування					
Виробництво машин і устаткування, н.в.і.у.	1	1	1	1	1
Інші види переробної промисловості, ремонт і монтаж машин і устаткування	2	2	3	4	5
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	3	3	3	3	5
Будівництво	7	8	8	9	9
Оптова та роздрібна торгівля	94	94	95	95	96
Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність	23	23	23	23	24
Тимчасове розміщення й організація харчування	5	5	5	5	5
Інформація та телекомунікації	20	20	20	20	21
Операції з нерухомим майном	5	5	5	5	5
Професійна, наукова та технічна діяльність	12	12	12	12	13
Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування	16	16	17	17	18
Державне управління й оборона; обов'язкове соціальне страхування	3	3	3	3	3
Освіта	1	1	1	1	2
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	3	3	3	3	3
Мистецтво, спорт, розваги та відпочинок	3	3	3	4	4
Надання інших видів послуг	49	49	50	50	51
Всього	314	318	325	332	345

Основними видами економічної діяльності на території Первозванівської ТГ є оптова і роздрібна торгівля (27,8%), сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство (18,3%) та надання інших видів послуг (14,8%) які сумарно складають майже 61% від загальної кількості зареєстрованих суб'єктів господарської діяльності. Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування складає 5,2% (Табл.22).

Також не можна не зазначити, що незважаючи на широкомасштабне вторгнення РФ у 2022 році, не відбулося зменшення кількості відповідних суб'єктів господарської діяльності, що свідчить про певну стабільність, проте, відсутня і динаміка по збільшенню кількості таких суб'єктів з 2021 року. В той же час існує ризик, що в разі продовження воєнних дій або розширення відповідної зони бойових дій, стабільність може змінитися негативними тенденціями на жаль. Адже, зараз більшість підприємств стикаються з рядом

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р. складнощів у своїй діяльності, особливо це відчувається в кадрових питань, і плюс зараз в більшості підприємства не думають про розвиток, а йдуть шляхом виживання. В сучасних умовах воєнного стану у більшості підприємств відмічається зниження рівня прибутків, а саме по причині закриття чи обмежень ринків, зниження рівня купівельної спроможності та проведення мобілізаційних заходів.

Таблиця 23. Зареєстровані суб'єкти господарської діяльності Первозванівської ТГ та Кіровоградської області за 2021-2025 рр.

Зареєстровані платники податків	Рік				
	2021	2022	2023	2024	2025
А. Юридичні особи (всього по області)	31012	31225	31398	31517	31443
<i>А. Юридичні особи (всього по громаді),</i>	<i>106</i>	<i>106</i>	<i>108</i>	<i>108</i>	<i>111</i>
з них СГД (крім державних, комунальних організацій, громадських організацій, профспілок, благодійних організацій, політичних партій ін.)	102	102	104	104	105
В. Фізичні особи-підприємці (всього по області)	39874	39612	39421	39276	39695
<i>В. Фізичні особи-підприємці (всього по громаді)</i>	<i>215</i>	<i>215</i>	<i>215</i>	<i>230</i>	<i>234</i>
Суб'єкти господарської діяльності (всього по громаді)	321	321	323	338	345
Суб'єкти господарської діяльності (всього по області)	70886	70837	70819	70793	71138

Окрім діяльності підприємств, економічне життя громади характеризується також кількістю зареєстрованих фізичних та юридичних осіб підприємців. В цілому, у Первозванівській ТГ відсутнє зменшення кількості суб'єктів господарської діяльності різних форм власності. Станом на 01 січня 2025 року у Первозванівській ТГ нараховується 234 фізичні особи та 111 юридичних осіб. Фактично це 0,49% від загальної кількості суб'єктів господарської діяльності в Кіровоградській області (Табл. 23).

Найбільшим роботодавцем в громаді є ДП «СХІД-ГЗК» Інгульська шахта, в якій кількість найманих працівників станом на 01 січня 2025 року становить 561 особу.

8. Фінансовий стан та бюджет територіальної громади

За рахунок сільського бюджету фінансуються – 24 бюджетних установи, заклади та підприємства, у тому числі:

- Первозванівська сільська рада
- ВОМСКТ ВК Первозванівської сільради
- Фінансовий відділ Первозванівської сільської ради
- ЦНСПН Первозванівської сільської ради
- КП Первозванівської с/р "Добробут"
- КП "Бережинський Комунальник"
- Первозванівський ліцей з трьома філіями Федорівською, Степовою та Калинівською
- Бережинський ліцей «Лідер» з трьома філіями Клишківською, Гаївською та Покровською
- ЗДО загального типу «Колосок» с. Сонячне
- ЗДО загального типу «Вогник» с. Калинівка
- ЗДО ясла - садок загального типу «Колосок» с. Бережинка
- ЗДО загального типу «Сонечко» с. Клишці
- ЗДО загального типу «Сонечко» с. Покровське
- Комунальний заклад «Первозванівський центр культури та дозвілля» з трьома філіями
- Комунальний заклад «Бережинський центр культури та дозвілля» з двома філіями
- КЗ «Первозванівська публічна бібліотека» з сімью філіями
- Комунальний заклад позашкільної освіти Первозванівської сільської ради «Дивосвіт»
- Комунальний заклад «Центр фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» Первозванівської сільської ради.

Основними суб'єктами господарської діяльності на території громади є видобувне підприємство, промислові підприємств, підприємства торгівлі, фермерські та особисті селянські господарства та фізичні особи-підприємці.

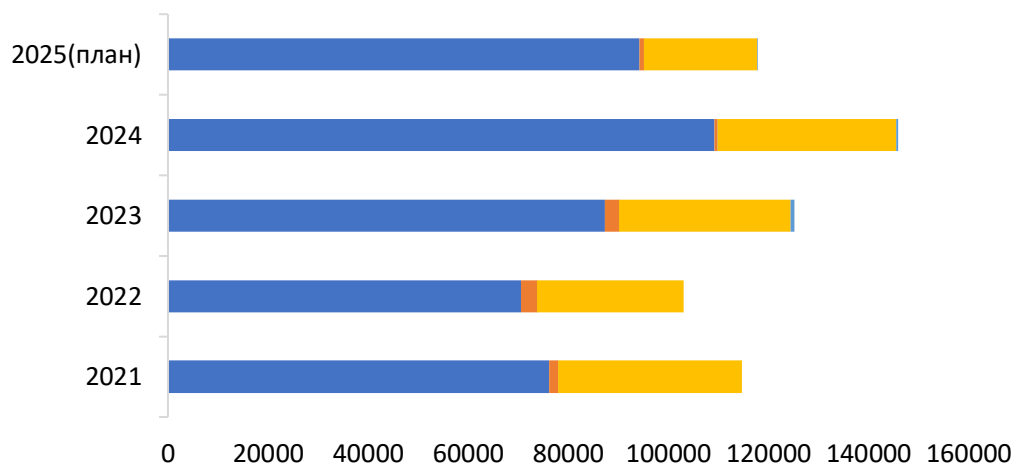
Таблиця 24. Основні бюджетотворюючі підприємства Первозванівської ТГ:

Назва	Вид діяльності
ІНГУЛЬСЬКА ШАХТА ДП СГЗК, ФІЛІЯ	Добування уранових і торієвих руд
АЛЛЕГРО-ОПТ ПП	Неспеціалізована оптова торгівля
ТОВ "КОМАНДОР ТРЕЙД"	Виробництво м'яса
ФГ "Покровське"	Вирощування зернових культур
РАССВЕТ - АГРО ТОВ	Вирощування зернових культур
ДП ДГ "Елітне" ІСГС НААН	Вирощування зернових культур
ТОВ АГРОФІРМА ГАЇВСЬКЕ	Вирощування зернових культур
ПП "АРТУР"	Вирощування зернових культур
СФГ Фоменка Є.В.	Вирощування зернових культур
ТОВ "Горизонт-агро"	Вирощування зернових культур
ФГ "Трибиненка Олега Миколайовича"	Вирощування зернових культур

8.1. Дохідна частина

Проект бюджету громади на 2025 рік та розрахунки його показників здійснено відповідно до вимог Бюджетного кодексу України, окремих положень Закону України «Про Державний бюджет України на 2025 рік», прогнозних показників економічного і соціального розвитку та розрахункових показників Міністерства фінансів України та ряду інших параметрів (прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата, прогнозний індекс зростання споживчих цін, коефіцієнт підвищення вартості енергоносіїв тощо), а також з урахуванням запроваджених змін до законодавства у зв'язку із введенням військового стану.

При розрахунку дохідної частини бюджету громади було враховано статистичні показники, які використовуються при розрахунку прогнозних надходжень податків та зборів, очікувані показники економічного і соціального розвитку сільської територіальної громади на 2025 рік, з урахуванням особливостей військового стану, а також фактичне виконання дохідної частини бюджету громади за результатами 2024 року.

	2021	2022	2023	2024	2025(план)
■ Податкові надходження	76249.8	70557.9	87377.9	109295.3	94300.9
■ Неподаткові надходження	1764.6	3248.3	2750.6	551	802
■ Цільові фонди	5.8	1.2	1.5	1.2	0
■ Трансферти з державного та іншого бюджетів	36764.3	29272.6	34406.2	35787	22735.4
■ Доходи від операцій з капіталом	0	0	654.3	372.7	7

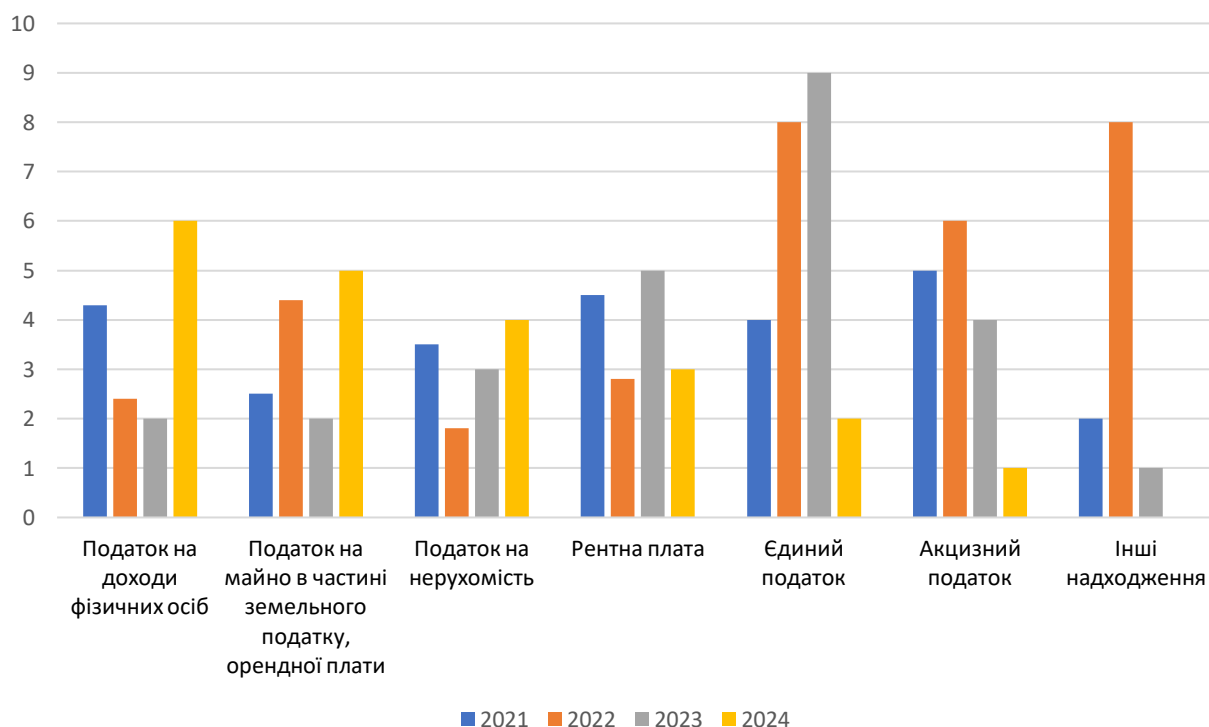
Діаграма 10. Показники доходів бюджету громади за 2021-2025 рр., тис.грн.

Плановий обсяг дохідної частини бюджету громади на 2025 рік з урахуванням трансфертів складає 117 838,3 тис. грн. (в тому числі обсяг загального фонду – 116 021,3 тис. грн., обсяг спеціального фонду – 1 817,0 тис. грн.), що становить 79,8% від фактичних показників 2024 року (Діагр.10).

Таблиця 25. Структура власних доходів Первозванівської ТГ за 2021-2024рр., тис. грн.

Показники	2021 рік		2022 рік		2023 рік		2024 рік		2025 рік	
	обсяг, тис.грн.	%	обсяг, тис.грн.	%	обсяг, тис.грн.	%	обсяг, тис.грн.	%	обсяг, тис.грн.	%
Доходи місцевого бюджету (всього)	105741,9		100328,3		121161,8		142005,8		116021,3	
Доходи місцевих бюджетів (без трансфертів)	75977,5	71,8	71055,6	70,8	86851,2	71,7	107560,6	75,7	93285,9	80,4
у тому числі по основних видах податків і зборів:										
Податок на доходи фізичних осіб	49737,1	65,5	43910,5	61,8	53483,8	61,6	70357,0	65,4	61105,6	65,5
Податок на майно в частині земельного податку, орендної плати	7785,9	10,2	8797,7	12,4	10628,6	12,2	14290,1	13,3	10126,8	10,9
Податок на нерухомість	1616,1	2,1	1140,8	1,6	1884,8	2,2	1483,2	1,4	954,1	1,0
Рентна плата	723,3	1,0	136,2	0,2	250,1	0,3	205,1	0,2	125,0	0,1
Єдиний податок	11837,7	15,6	13940,1	19,6	16647,0	19,2	16444,8	15,3	16498,9	17,7
Акцизний податок	4126,3	5,4	1866,6	2,6	3096,9	3,5	4145,5	3,8	3969,0	4,3
Інші надходження	151,1	0,2	1263,7	1,8	860,9	1,0	634,9	0,6	506,5	0,5

Доходи загального фонду на 2025 рік, без врахування міжбюджетних трансфертів, заплановані в сумі 93 285,9 тис. грн., що становить 80,4% від загального обсягу доходів бюджету громади (Табл.25).

Діаграма 11. Структура власних доходів громади за 2021-2024 рр., тис.грн.

Основними плановими надходженнями до бюджету громади в 2025 році є: надходження від податку на доходи з фізичних осіб – 61 105,6 тис. грн (65,5% в структурі податків і зборів), податок на майно в частині земельного податку, орендної плати - 10 126,8 тис. грн. (10,9%), податок на нерухомість – 954,1 тис.

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р. грн. (1,0%), рентна плата - 125,0 тис. грн. (0,1%), єдиний податок – 16 498,9 тис. грн. (17,7%), акцизний податок – 3 969,0 тис. грн. (4,3%), інші надходження – 506,2 (0,5%) (Діагр.11).

В розрізі основних бюджетоутворюючих податків бюджету виконання виглядає наступним чином.

По основному джерелу надходжень бюджету - податку на доходи фізичних осіб очікується надходження в сумі 61 105,6 тис. грн., що становить 86,8% показників надходжень даного податку у 2024 році. Зменшення надходжень очікується через нестабільну роботу основного бюджетоутворюючого підприємства у зв'язку із введенням військового стану в Україні.

Питома вага податку у плановій структурі податків і зборів становить 65,5%.

Обрахування податку на доходи фізичних осіб проведено відповідно до норм Бюджетного кодексу України і Податкового кодексу України. Враховано тенденції надходження даного податку у період військового стану, очікувані зміни в структурі платників, фіксований розмір мінімальної заробітної плати на 2025 рік в сумі 8000 грн.

Наступним джерелом наповнення бюджету є податок на майно в частині земельного податку, орендної плати, податок на нерухомість, туристичний збір. Плановий обсяг надходжень даного податку складає 11 080,9 тис. грн., що становить 70,0% фактичних показників надходжень даного податку на 2024 рік. При розрахунку планового обсягу надходжень податку на майно було враховано фактичні надходження податків у 2024 році, які залежать від розміру мінімальної заробітної плати станом на 01 січня звітного року та врахування, що ставки місцевих податків та зборів, що встановлюються рішенням місцевої ради на 2025 рік залишаться без змін відповідно до 2024 року.

Прогнозна сума єдиного податку на 2025 рік складає 16498,9 тис. грн., і становить 100,3% порівняно із показниками надходжень у 2024 році.

Єдиний податок розраховано майже на рівні минулого року. Питома вага єдиного податку у структурі податків і зборів становить 17,7%.

Акцизний податок, питома вага якого в структурі податків і зборів бюджету становить громади – 4,3%. Надходження податку прогнозується в сумі 3969,0 тис. грн., що становить 95,7% показника надходжень у 2024 році. При обрахунку планового обсягу податку враховано фактичні надходження минулих років.

Надходження рентної плати (за користування надрами для видобування інших корисних копалин загальнодержавного значення) у 2025 році очікується у розмірі 125,0 тис. грн. Враховано фактичні надходження рентної плати у 2023 та 2024 роках.

Наразі до бюджету громади надходять податкові платежі від наступних компаній за видобуток (користування) корисних копалин: ОКВП «Дніпро Кіровоград», КП «Добробут», КП «Бережинський комунальник». Питома вага рентної плати в структурі податків і зборів становить 0,1%.

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р.

По решті податків та зборів надходження плануються у сумі 506,5 тис. грн. або 0,5% в структурі податків і зборів, за 2024 рік ці показники склали 634,9 тис. грн. або 0,6%.

Таблиця 26. Доходи бюджету на одного мешканця Первозванівської ТГ, грн.

Показники	Рік				
	2021	2022	2023	2024	2025 (план)
Кількість мешканців на 01 січня, осіб	8 908	9 065	8 980	8 685	8 682
Податок на доходи фізичних осіб	5 583	4 844	5 956	8 100	7 038
Єдиний податок	1 328	1 537	1854	1 893	1 900
Місцеві податки та збори	1 058	1 104	1398	1825	1 278
Акциз	463	206	345	477	451
Рентна плата	81	15	28	23	14
Податкові надходження разом	8 515	7 706	9 581	12 321	10 688

Надходження міжбюджетних трансфертів до бюджету громади враховані в розмірі 22 735,4 тис. грн., із яких:

- освітня субвенція з державного бюджету місцевим бюджетам 22 735,4 тис. грн. (розподілено в Державному бюджеті України на 8 місяців 2025 року).

8.2. Видатки

Основну структуру видатків бюджету громади складають видатки на освіту, видатки на апарат управління громади, утримання закладів охорони здоров'я, соціальний захист та соціальне забезпечення, культурний та фізичний розвиток, благоустрій, землеустрій та утримання доріг, а також підтримку Збройних Сил України.

Таблиця 27. Структура видатків бюджету Первозванівської ТГ за економічною класифікацією видатків бюджету громади за 2021-2025 рр., тис. грн.

Статті видатків	Рік				
	2021	2022	2023	2024	2025
Оплата праці	57 095,9	59 713,4	62 370,5	72 009,1	71 139,4
Нарахування на оплату праці	12 593,0	13 265,6	13 852,7	16 061,7	15 651,4
Предмети, матеріали, обладнання та інвентар	3 419,3	4 544,7	8 967,9	8 120,6	2 985,1
Медикаменти та перев'язувальні матеріали	-	19,0	49,6	35,4	50,0
Продукти харчування	3 061,8	1 089,4	3 303,9	5 221,5	1 827,8
Оплата послуг (крім комунальних)	4 994,6	3 143,5	12 227,7	7 268,4	5 445,2
Видатки на відрядження	10,2	-	-	-	10,0
Оплата водопостачання та водовідведення	90,3	75,2	88,8	112,8	118,5
Оплата електроенергії	2 720,0	2 935,5	2 862,8	4 337,1	3 450,3
Оплата природного газу	2 729,3	3 201,4	2 802,4	2 195,7	1 840,0
Оплата інших енергоносіїв та інших комунальних послуг	531,9	2 185,5	426,9	2 257,6	221,6
Оплата енергосервісу	-	-	-	-	-
Дослідження і розробки, окремі заходи розвитку по реалізації державних (регіональних) програм	392,4		295,5	1 091,8	
Окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм, не віднесені до заходів розвитку	905,7	375,3	1 393,4	1 409,6	582,5

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р.

Субсидії та поточні трансферти підприємствам (установам, організаціям)	4 730,9	5 921,6	7 286,0	7 798,3	4 819,2
Поточні трансферти органам державного управління інших рівнів	8 123,4	2 099,9	1 991,2	1 827,7	7 002,9
Інші виплати населенню	1 821,6	1 268,7	2 595,3	4 197,1	1 984,4
Інші поточні видатки	187,1	152,1	85,3	102,9	160,0
Придбання обладнання і предметів довгострокового користування	1 063,1	929,9	3 999,0	2 607,2	
Капітальне будівництво (придбання) інших об'єктів					
Капітальний ремонт інших об'єктів	1 808,9		6 894,7	378,9	500,0
Реконструкція та реставрація інших об'єктів	4 882,6	64,9		49,9	
Капітальні трансферти підприємствам (установам, організаціям)		1 170,9	1 348,3		
Капітальні трансферти органам державного управління інших рівнів	390,4	15,0	50,0	2 950,0	
Надання інших внутрішніх кредитів					
Повернення інших внутрішніх кредитів					
Нерозподілені видатки					50,0
Всього:	111 552,5	102 171,5	132 892,0	140 033,5	117 838,3

Загальна сума планових видатків на 2025 рік станом на 01.01.2025 р. запланована у сумі 117 838,3 тис. грн, що складає 84,1% від аналогічного показника за 2024 рік (Табл.27).

Враховуючи нестабільність надходжень податків і зборів до бюджету територіальної громади, видатки на продукти харчування, енергоносії, поточні трансферти підприємствам, інші виплати населенню, окремі заходи по реалізації державних (регіональних) програм заплановані не в повному обсязі. (табл.27).

Видатки бюджету на 2025 рік заплановані в сумі 117 838,3 тис. грн., в тому числі по загальному фонду – 115 521,3 тис. грн., по спеціальному фонду – 2 317,0 тис. грн (Діагр.12).

В процесі розрахунку видатків на заробітну плату з нарахуваннями взято за основу розмір мінімальної заробітної плати в 2025 році - 8000 грн. та розмір базової величини посадового окладу працівника I тарифного розряду за Єдиною тарифною сіткою 3195 грн., які залишаються на рівні грудня 2024 року.

При формуванні видаткової частини бюджету громади, спрямованої на утримання бюджетної сфери у 2025 році враховані обсяги міжбюджетних трансфертів, визначені у Законі про Державний бюджет України на 2025 рік та власні ресурси бюджету громади.

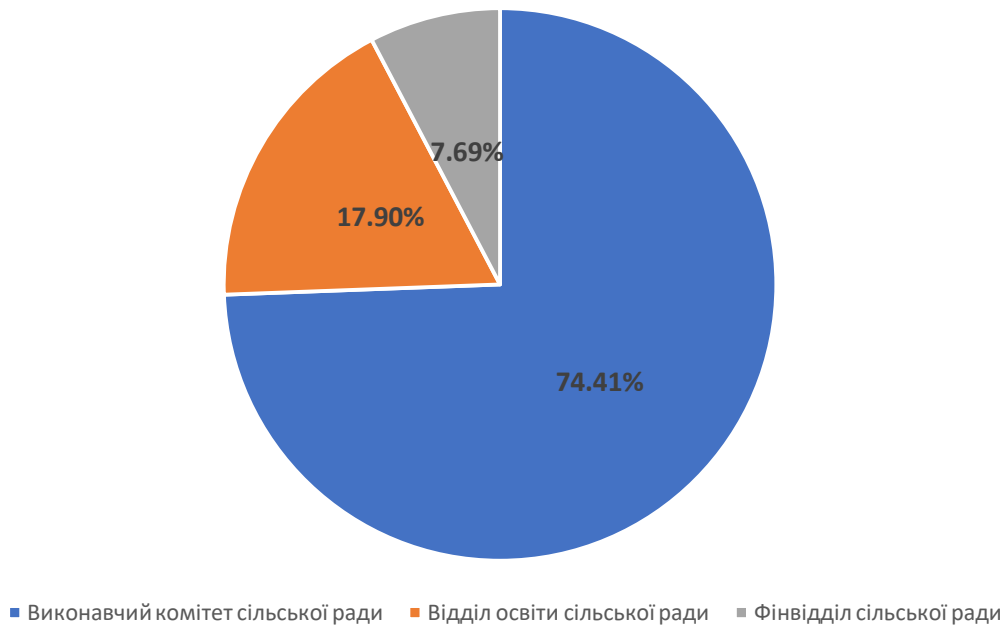
Відповідно до особливостей бюджетного процесу на 2025 рік, обсяг освітньої субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам розподіляється за рішенням Кабінету Міністрів України.

Головними розпорядниками коштів бюджету громади у 2025 році визначено:

- Первозванівська сільська рада;
- Фінансовий відділ Первозванівської сільської ради;
- Відділ освіти, молоді та спорту, культури та туризму виконавчого комітету Первозванівської сільської ради.

Державне управління

Видатки на державне управління на 2025 рік передбачено в сумі 31 301,6 тис. грн. по загальному фонду бюджету, що складає 27,1% від загального обсягу видатків загального фонду бюджету територіальної громади. Видатків спеціального фонду не передбачено. Видатки заплановано на утримання апарату сільської ради (в тому числі утримання закладів охорони здоров'я), фінансового відділу, апарату відділу освіти, молоді та спорту, культури та туризму.

Діаграма 12. Структура видатків в сфері державного управління у 2025 році, тис. грн

Видатки на утримання апарату сільської ради в бюджеті на 2025 рік передбачені по загальному фонду у сумі 24 920,1 тис. грн.;

на утримання відділу освіти, молоді та спорту, культури та туризму – 4 464,6 тис. грн.;

на утримання фінансового відділу сільської ради – 1 916,9 тис. грн. (Діагр.12).

Освіта

Видатки на утримання закладів освіти передбачено в сумі 56 393,7 тис. грн. по загальному фонду бюджету, або 48,8% від загального обсягу видатків загального фонду бюджету територіальної громади на 2025 рік. Видатки спеціального фонду – 250,0 тис. грн., у т.ч. плата за послуги – 250,0 тис. грн. (батьківська плата за харчування).

Діаграма 13. Структура видатків в сфері дошкільної освіти, у %

Надання дошкільної освіти. Видатки на утримання дошкільних навчальних закладів передбачено в сумі 13 399,6 тис. грн. Заробітна плата з нарахуваннями працівникам навчальних закладів запланована з дотриманням розмірів мінімальної заробітної плати та складає 10 913,0 тис. грн. Видатки на оплату енергоносіїв розраховано з урахуванням заходів по економному та раціональному витрачання цих послуг у натуральному виразі та з урахуванням очікуваного фактичного споживання за 2025 рік в загальній сумі 993,1 тис. грн. На продукти харчування планується витратити 616,2 тис. грн., із яких 100,0 тис. грн. батьківська плата. Інші видатки на утримання становить – 877,3 тис. грн. Видатки будуть здійснюватися на утримання трьох закладів дошкільної освіти (Діагр.13).

Діаграма 14. Структура видатків в сфері загальної середньої освіти, тис. грн

Надання загальної середньої освіти закладами загальної середньої освіти. У бюджеті громади на 2025 рік видатки на утримання загальноосвітніх шкіл плануються у сумі 42 036,4 тис. грн.

Оплата праці з нарахуваннями планується в сумі 35 247,4 тис. грн. (в т. ч. 12 512,0 тис. грн. кошти місцевого бюджету, 22 735,4 тис. грн. освітня субвенція, при цьому освітня субвенція розподілена лише на 8 місяців). Видатки на комунальні послуги – 2 221,0 тис. грн., продукти харчування – 1 144,6 тис. грн., із яких 150,0 тис. грн. батьківська плата, інше поточне утримання установ – 3 423,4 тис. грн. Видатки на оплату енергоносіїв розраховано з урахуванням заходів по економному та раціональному витрачання цих послуг та з урахуванням прогнозного фактичного споживання за 2024 рік, але в бюджеті враховані в обсязі 50% від потреби. Видатки будуть здійснюватися на утримання 2 загальноосвітніх закладів та 6 філій (Діагр.14).

Надання позашкільної освіти закладами позашкільної освіти. У бюджеті громади на 2025 рік видатки на утримання закладу позашкільної освіти за рахунок коштів місцевого бюджету заплановано у сумі 1 307,8 тис. грн.

Оплата праці з нарахуваннями планується в сумі 1 237,5 тис. грн., інші видатки – 70,3 тис. грн.. Видатки будуть здійснюватися на утримання одного закладу позашкільної освіти Первозванівської сільської ради «Дивосвіт».

На території Первозванівської громади відсутній інклюзивно-ресурсний центр. Проте, з метою належного надання послуг щодо обстеження та надання консультативних висновків дітям з особливими освітніми потребами, консультацій батькам відділом освіти, молоді та спорту, культури та туризму виконавчого комітету Первозванівської сільської ради укладено угоду про співробітництво з КУ «Інклюзивно-ресурсний центр №1» м. Кропивницького.

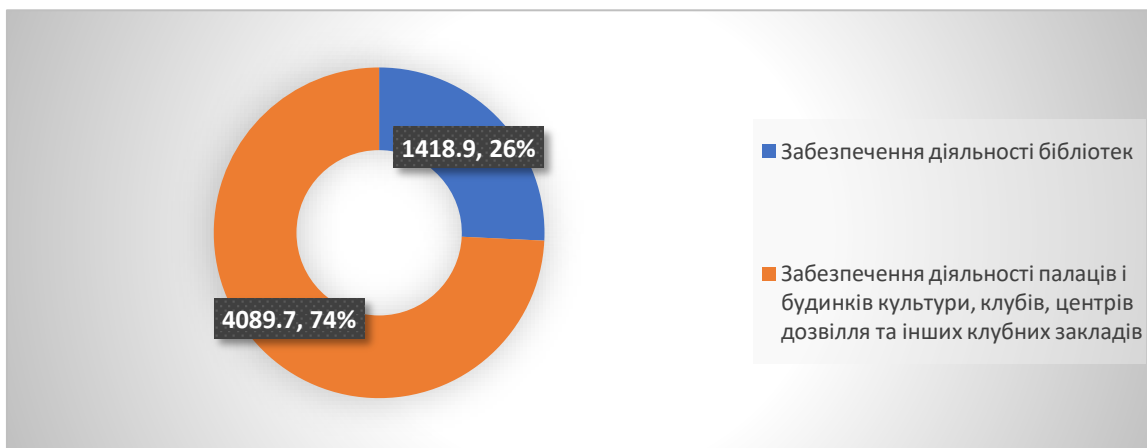
У закладах освіти Первозванівської громади у 2024/2025 н.р. організовано навчання 12 учнів у 11 інклюзивних класах ЗЗСО та 3 вихованців у 2 інклюзивних групах ЗДО.

На сьогодні вартість однієї години корекційно-розвиткових занять (послуг) становить 159,04 грн.. (на оплату праці педагогічного персоналу спрямовуються кошти субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, але на час затвердження бюджету такий розподіл не був доведений.)

Тож, бюджет освіти складають так звані видатки споживання (100,0%): заробітна плата – 85,2%, поточні видатки, оплата енергоносіїв та харчування – 14,8%, це в свою чергу призводить до обмеження можливостей громади накопичувати фінансовий ресурс для реалізації стратегічних завдань із розвитку даної галузі, таких як капітальні вкладення, підвищення енергоефективності закладів, впровадження інноваційних методик навчання тощо. У зв'язку з чим, для забезпечення подальшого належного розвитку галузі, виникає необхідність активізації діяльності, як керівництва громади так і освітньої спільноти разом із громадським сектором щодо залучення додаткових фінансових ресурсів з інших джерел не заборонених законодавством.

Культура і мистецтво

Видатки бюджету територіальної громади на утримання закладів культури в структурі бюджету передбачено в сумі 5 508,5 тис. грн., або 4,7% від загального обсягу видатків загального фонду бюджету територіальної громади на 2025 рік.

Діаграма 15. Структура видатків в сфері культури і мистецтва, тис. грн.

Забезпечення діяльності бібліотек. Видатки на утримання бібліотек передбачені в сумі 1 418,9 тис. грн.. Заробітна плата з нарахуваннями працівникам бібліотек встановлена з дотриманням розмірів мінімальної заробітної плати та складає 1 307,0 тис. грн., оплата комунальних послуг та енергоносіїв – 55,8 тис. грн., інші видатки на утримання установи – 76,0 тис. грн. Видатки будуть направлені утримання 1 комунального закладу "Первозванівська публічна бібліотека" та 7 філій.

Забезпечення діяльності палаців і будинків культури, клубів, центрів дозвілля та інших клубних закладів. Видатки на утримання будинків культури та клубів передбачені в сумі 4 089,7 тис. грн.. Заробітна плата працівникам запланована з дотриманням розмірів мінімальної заробітної плати та складає 3 668,8 тис. грн., видатки на комунальні послуги та енергоносії - 219,9 тис. грн., інші видатки на утримання установ – 201,0 тис. грн.. Видатки на оплату енергоносіїв розраховано з урахуванням заходів по економному та раціональному витрачання цих послуг у натуральному виразі та з урахуванням фактичного споживання за 2024 рік. Видатки будуть направлені на утримання 2-х комунальних закладів: Бережинський центр культури та дозвілля з філіями в обсязі 3 одиниці і Первозванівський центр культури та дозвілля з філіями в обсязі 3 одиниці (Діагр.15).

Фізична культура і спорт

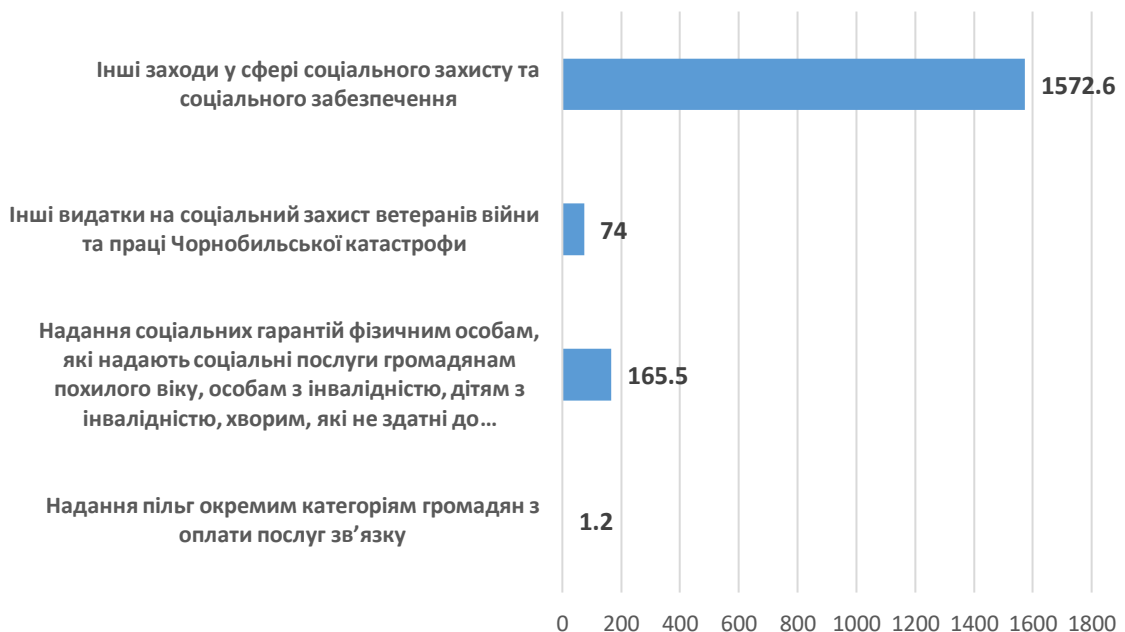
Видатки бюджету територіальної громади на фізичну культуру і спорт передбачені в сумі 679,5 тис. грн., або 0,6% від загального обсягу видатків загального фонду бюджету територіальної громади на 2025 рік. На проведення фізкультурно-масових заходів серед населення планується направити 197,4 тис. грн. та залучити до фізкультурно-масової роботи у 2025 році 1 695 осіб.

Охорона здоров'я

Згідно Договору «Про співробітництво територіальних громад» на 2025 рік передбачено кошти в сумі 360,1 тис. грн. на спільне фінансування Центру первинної медико-санітарної допомоги Кропивницького району, а саме на придбання медикаментів, техобслуговування автомобіля швидкої допомоги, придбання паливно-мастильних матеріалів, тощо. Утримання приміщень закладів охорони здоров'я, оплата за комунальні послуги та енергоносії проводиться безпосередньо за рахунок коштів сільського бюджету.

Соціальний захист та соціальне забезпечення.

Видатки на соціальний захист та соціальне забезпечення передбачено в сумі 7 802,4 тис. грн., або складають 6,7% від обсягу загального фонду бюджету територіальної громади. По спеціальному фонду передбачено видатки у сумі 67,0 тис. грн.

Діаграма 16. Структура видатків в сфері соціального захисту та соціального забезпечення, тис. грн

Надання пільг окремим категоріям громадян з оплати послуг зв'язку. Згідно «Програми фінансування компенсаційних виплат на надання пільг з послуг зв'язку окремим категоріям громадян на 2024-2025 роки» для оплати послуг телефонного зв'язку пільговим категоріям населення громади передбачено кошти в сумі 1,2 тис. грн., при цьому відповідну послуг у 2025 році отримує 1 особа.

Надання соціальних гарантій фізичним особам, які надають соціальні послуги громадянам похилого віку, особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю, хворим, які не здатні до самообслуговування і потребують сторонньої допомоги. Згідно «Програми соціального захисту та соціального підтримки окремих категорій населення Первозванівської сільської ради на 2024-2025 роки»

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р.
заплановані видатки на суму 165,5 тис. грн. Планується надання даного виду допомоги 6 особам.

Інші видатки на соціальний захист ветеранів війни та праці. Згідно «Програми соціального захисту та соціального підтримки окремих категорій населення Первозванівської сільської ради на 2024-2025 роки» заплановані видатки на суму 74,0 тис. грн. - виплата матеріальної допомоги особам (74 особи), яким виповнилося 80,85,90 і більше років. Обсяг допомоги складає 1 000 гривень на 1 особу. Також передбачені видатки на придбання подарунків.

Інші заходи у сфері соціального захисту та соціального забезпечення.
Загальний обсяг видатків на 2025 рік склав 1 572,6 тис. грн., а саме:

– Згідно «Комплексної програми підтримки учасників АТО, ООС, бойових дій у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України та членів їх сімей на 2024-2025 роки» передбачені видатки в обсязі 914,0 тис. грн. (матеріальна допомога учасникам АТО, ООС, бойових дій у зв'язку з військовою агресією російської федерації проти України та членам сімей загиблих (померлих), військовополонених та зниклих безвісти);

– Відповідно до «Програми поховання військовослужбовців Збройних Сил, Сил територіальної оборони під час введення воєнного стану в Україні» заплановані видатки в обсязі 50,0 тис. грн. (перевезення почесної варти).

– Згідно «Програми соціального захисту та соціального підтримки окремих категорій населення Первозванівської сільської ради на 2024-2025 роки» передбачені видатки на придбання подарунків дітям інвалідам (33 особи), дітям до Дня захисту дітей, придбання новорічних подарунків для дітей пільгових категорій в обсязі 86,0 тис. грн. та 472,6 тис. грн. – матеріальна допомога воїнам інтернаціоналістам, учасникам ліквідації аварії ЧАЕС, інвалідам по зору та матеріальна допомога окремим категоріям населення, які опинилися в складних матеріальних умовах;

– Відповідно до «Програми поховання померлих одиноких громадян, осіб без певного місця проживання, громадян, від поховання яких відмовилися рідні, що проживали на території громади та знайдених на території Первозванівської сільської ради невідомих трупів на 2023-2025 роки» заплановані видатки на суму 50,0 тис. грн;

На утримання Центру надання соціальних послуг населенню Первозванівської сільської ради заплановані видатки на 2025 рік в сумі 6 056,1 тис. грн. По спеціальному фонду передбачено видатки у сумі 67,0 тис. грн.. В ЦНСПН працює фахівець із супроводу ветеранів війни та психолог. Послуги з обслуговування отримують 350 громадян, які не здатні до самообслуговування.

Житлово-комунальне господарство

На утримання галузі житлово-комунального господарства передбачено коштів в сумі 1 399,0 тис. грн., що складає 1,2% обсягу видатків загального фонду бюджету територіальної громади.

Організація благоустрою населених пунктів. На проведення благоустрою громади згідно Програми благоустрою населених пунктів Первозванівської

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр.(з перспективою до 2034 р.
сільської територіальної громади на 2023-2025 роки передбачено кошти у сумі 1 399,0 тис. грн., зокрема на поточний ремонт вуличного освітлення та заміни ламп заплановано 200,0 тис. грн., ремонт колодязів 100,0 тис. грн., Алея Слави 87,0 тис. грн., оплату електроенергії 1 000,0 тис. грн., оплату водопостачання 12,0 тис. грн.

Економічна діяльність

Здійснення заходів із землеустрою. На виконання заходів Програми розвитку земельних відносин на території Первозванівської сільської ради на 2021 - 2026 роки в 2025 році заплановано 200,0 тис. грн.

Утримання та розвиток автомобільних доріг та дорожньої інфраструктури за рахунок коштів місцевого бюджету. На проведення поточних утримання доріг згідно Програми будівництва, реконструкції, ремонту та утримання автомобільних доріг місцевого значення, вулиць і доріг комунальної власності в населених пунктах Первозванівської ТГ на 2024-2025 роки заплановано 350,0 тис. грн..

Інші заходи, пов'язані з економічною діяльністю. Відповідно до Програми фінансової підтримки Комунального підприємства Первозванівської сільської ради «Добробут» у 2022-2025 роках передбачені кошти у сумі 3 519,2 тис. грн., відповідно до Програми фінансової підтримки Комунального підприємства «Бережинський комунальник» на 2024-2025 роки передбачені кошти у сумі 1 300,0 тис. грн.

Інша діяльність

В складі бюджету громади на непередбачувані видатки заплановано резервний фонд місцевого бюджету в сумі 50,0 тис.грн..

Міжбюджетні трансферти

Субвенція з місцевого бюджету на на реалізацію проєктів співробітництва між територіальними громадами. Даний вид субвенції заплановано у сумі 360,0 тис. грн., зокрема Аджамській сільській територіальній громаді на співфінансування комунальної установи «Центр первинної медико-санітарної допомоги Кропивницького району».

Таблиця 28. Видатки бюджету Первозванівської ТГ на одного мешканця у 2020-2024 рр.

Показники	Рік				
	2021	2022	2023	2024	2025
Видатки загального фонду на 1-го мешканця, (грн)	11435	10800	13121	15189	13306
Видатки на ЖКГ на 1-го мешканця (грн)	168	75	152	472	229
Видатки на культуру на 1-го мешканця,(грн)	450	417	564	701	703
Видатки на освіту на 1-го мешканця, (грн)	6656	6857	7656	9370	7640
Видатки на середню освіту на 1-го учня, (грн)	53726	57273	61950	72738	48226
Видатки на соціальний захист на 1-го мешканця, (грн)	532	634	693	935	1047

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр.(з перспективою до 2034 р.

Видатки на фізкультуру і спорт на 1-го мешканця (грн)	28	18	65	102	88
Дохідність земель громади (Співвідношення плати за землю до території громади) (тис. грн/км.кв.)	20.4	23.0	27.8	37,4	26,5
Доходи загального фонду на 1-го мешканця (без трансфертів) (грн)	8529	7838	9671	12385	10745
Капітальні видатки на 1-го мешканця (грн)	833	183	1293	665	57
Питома вага заробітної плати у видатках загального фонду (%)	68.4	74.5	64.7	66,7	75,1
Питома вага капітальних видатків у загальній сумі видатків (загальний та спеціальний фонди) (%)	6.6	1.6	8.7	4,1	0,4
Рівень дотаційності бюджетів (питома вага базової/ реверсної дотації у доходах) (%)	9.2	1.4	-	-	7,1
Фіскальна віддача території громади (Співвідношення надходжень заг. фонду до території громади) (тис. грн/км2)	199.0	186.1	227.5	281,8	244,4
Частка доходів громади за рахунок трансфертів з державного та місцевого бюджетів (%)	28.1	29.2	28.3	32,0	24,4

Аналізуючи структуру видатків місцевого бюджету особливу увагу варто приділяти видаткам капітального характеру. Бюджет розвитку Первозванівської громади у 2025 році досить суттєво менший у порівнянні із минулими періодами. Якщо взяти до уваги капітальні видатки на 1 мешканця, що проживає на території громади, то у 2025 році запланована сума складає лише лише 57 грн. Це фактично майже у 12 разів менше, ніж за попередній 2024 рік. Капітальні видатки на одного мешканця у 2024 році склали лише 665 грн, що в 1,9 раза менше, ніж у 2023 році (1293 грн) та в майже 13 разів менше, ніж у 2021 році (833 грн), демонструючи стрімке скорочення бюджету розвитку громади (Табл.28).

8.3. Фінансова інфраструктура

Банківські відділення на території населених пунктів громади відсутні. На території села Покровське розташовано банкомат. Термінали самообслуговування наявні в магазинах сіл Первозванівка, Калинівка, Покровське, Федорівка.

Висновки. В цілому, обсяг дохідної частини бюджету Первозванівської ТГ на 2025 рік розраховано в сумі 117 838,3 тис. грн., у тому числі обсяг доходів загального фонду – 116 021,3 тис. грн, спеціального фонду бюджету - 1 817,0 тис. грн, це становить 79,8% від показника 2024 року.

Обсяг бюджету громади по видатках розраховано в сумі 117 838,3 грн., у тому числі обсяг видатків загального фонду - 115 521,3 тис. грн., спеціального фонду бюджету – 2 317,0 тис. грн, це становить 84,1% від показника 2024 року.

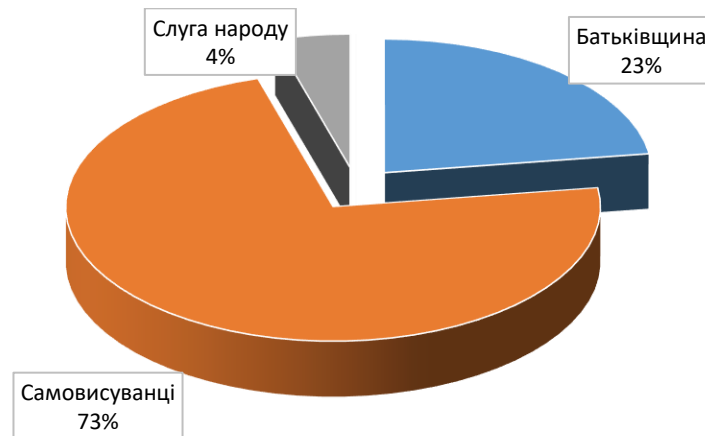
Згідно зі статтею 72 Бюджетного кодексу України, обсяг бюджету Первозванівської ТГ збалансовано з профіцитом у сумі 500,0 тис. грн.

Показники бюджету забезпечують у межах фінансового ресурсу проведення розрахунків за соціально-захисними статтями видатків, враховують необхідні поточні видатки для функціонування бюджетних установ, об'єктів соціального значення, заходи на виконання місцевих програм. Проте у громади фактично відсутні кошти на розвиток, а показники видатків на одного мешканця/мешканки громади в порівнянні з 2024 роком зменшуються у десятки разів.

Бюджет Первозванівської ТГ сформовано з урахуванням горизонтального вирівнювання податкоспроможності для бюджетів місцевого самоврядування та у 2025 році має реверсну дотацію в обсязі 6 642,8 тис. грн.

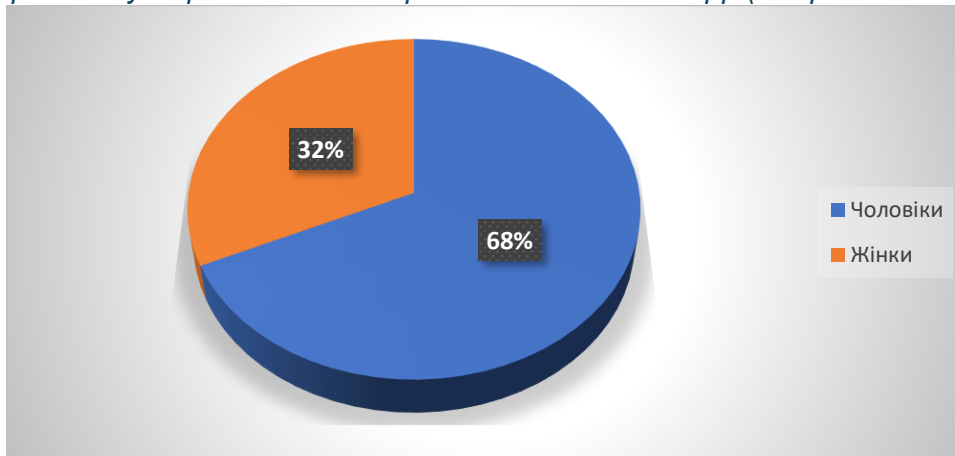
9. Органи управління громадою

До Первозванівської сільської ради 8-го скликання, за результатами виборів 25 жовтня 2020 року, обрано 22 депутати.

Діаграма 17. Партійна приналежність депутатів Первозванівської с/р, у %

Відповідно до партійної приналежності, більшість депутатів Первозванівської сільської ради представляють самовисуванці – 16 осіб. Далі йдуть представники ВО «Батьківщина» - 5 осіб, ПП «Слуга народу» - 1 особа (Діагр.17).

Діаграма 18. Статевий склад депутатського корпусу Первозванівської ТГ, у %

В контексті гендерного аспекту, депутатський корпус представлений 7 жінками та 15 чоловіками (Діагр.18).

Також при Первозванівській сільській раді створено 2 постійно діючих комісій, а саме:

- Постійна комісія з питань бюджету, фінансів, соціально-економічного розвитку, інвестиційної політики, законності, діяльності ради, депутатської етики, регуляторної політики, регламенту, регулювання земельних відносин, містобудування, комунальної власності, промисловості, будівництва, транспорту, енергетики, зв'язку, сфери послуг та житлово-комунального господарства;

- Постійна комісія з питань освіти, культури, охорони здоров'я, спорту, молодіжної політики та соціального захисту населення.

Виконавчий комітет працює у складі сільського голови, секретаря, старости, членів виконкому у кількості 15 осіб, які здійснюють свої повноваження у різних сферах діяльності – у сфері соціально – економічного розвитку, планування та обліку; в галузі бюджету, фінансів та цін; мають повноваження щодо управління комунальною власністю; в галузі житлово-комунального господарства, побутового, торговельного обслуговування, громадського харчування, транспорту і зв'язку; будівництва; у сфері освіти, охорони здоров'я, культури, молодіжної політики, фізкультури і спорту, утвердження української національної та громадянської ідентичності; регулювання земельних відносин та охорони навколишнього природного середовища; соціального захисту населення; в галузі оборонної роботи та організації і забезпечення цивільного захисту; повноваження щодо вирішення питань адміністративно-територіального устрою; у сфері реєстрації місця проживання фізичних осіб; повноваження щодо забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян; у сфері надання безоплатної первинної правничої допомоги; повноваження щодо відзначення державними нагородами України та інші повноваження виконавчих органів сільських рад.

Таблиця 29. Структура та гендерний склад апарату, виконавчого комітету та виконавчих органів Первозванівської ТГ, станом на 01.04.2025

Структура	Кіл-ть, шт.од.	з них:			в тому числі керівників:		
		чоловіки	жінки	вакансій	чоловіки	жінки	вакансій
I. Апарат місцевої влади та її виконавчого комітету							
Керівництво							
Сільський голова	1	0	1	0	0	1	0
Секретар ради	1	0	1	0	0	1	0
Перший заступник сільського голови	1	0	0	1	0	0	1
Староста	6	2	4	0	2	4	0
Керуючий справами, начальник відділу «загальний та соціального захисту населення»	1	0	1	0	0	1	0
Структурні підрозділи							
Відділ «Загальний та соціального захисту населення»	8	2	6	0	0	0	0
Відділ «Центр надання адміністративних послуг»	12	0	11	1	0	1	1
Відділ бухгалтерського обліку та звітності	4	0	3	1	0	1	1
Відділ земельних відносин та комунальної власності, містобудування та кадастру	9	3	6	0	1	0	0
Відділ інфраструктури та житлово-комунального господарства	3	0	3	0	0	1	0
Технічний персонал	10,5	4	6,5	0	0	0	0
II. Виконавчі органи місцевої влади							
Відділ освіти, молоді та спорту, культури та туризму виконавчого комітету Первозванівської сільської ради	12	0	8	4	0	1	0
Фінансовий відділ Первозванівської сільської ради	5	0	3	0	0	1	2
Служба у справах дітей (юридична особа)	2	0	2	0	0	1	0
Разом:	75,5	11	55,5	7	3	13	5

Проаналізувавши структуру виконавчих органів Первозванівської ТГ можна зробити висновок, що станом на 01 квітня 2025 року кадрове забезпечення складає близько 88,1% від загальної кількості працівників відповідно до штатного розпису.

Також слід зазначити, що серед представницьких та виконавчих органів Первозванівської сільської ради загалом переважають жінки – 73,5%, чоловіки – 14,6%. Як серед керівників, так і серед спеціалістів органу місцевого самоврядування більшість – жінки.

10. Органи самоорганізації населення та громадських об'єднань

Згідно з реєстром громадських об'єднань Міністерства юстиції України та інформації з відкритих джерел, на території Первозванівської громади зареєстровано та здійснює свою діяльність лише одна громадська організація «Громада для нас». Керівником даної організації є Курлова Оксана Михайлівна.

Дана громадська є надзвичайно активною і починаючи з 2021 року вже встигла реалізувати ряд проєктів та провести заходи на території Первозванівської ТГ.

Так, наприклад в рамках проєкту TRANSITION PROMOTION PROGRAM ГО «Громада для нас» разом з Первозванівською сільською радою у вересні-жовтні 2023 року взяла участь у міні гранті та отримала кошти на реалізацію проєкту «Дихай вільно». Проєкт реалізовувався за фінансової підтримки ГО «Флора» та Міністерства закордонних справ Чеської Республіки. За кошти гранту було придбано 4 станції якості моніторингу повітря «Air Fresh Max» та ноутбук на суму 68,1 тис. грн.

Станції моніторингу якості повітря було встановлено у філіях навчальних закладів (Калинівській, Покровській, Клинівській) та у адміністративному приміщенні Бережинського старостинського округу.

Також в рамках проєкту TRANSITION PROMOTION PROGRAM та допомоги неурядової некомерційної організації "NESEHNUTI" у 2024 році отримано 2 мобільні радіометри радону AIRTHINGS, вартість яких становить 15,0 тис. грн. AIRTHINGS дає змогу визначати середнє значення за 1 день та впродовж 7 днів, а також в ньому зберігається інформація про накопичення радону за рік. Прилади мобільні та переносні, працюють від звичайних батарейок, монітор можна спокійно переміщати по приміщенні, для отримання повної інформації про концентрацію радону в будинку, на робочому місці, в школі, дитячому садочку, укритті, магазині. Завдяки цим приладам було проведено вимірювання в укриттях шкіл та садочків, де під час повітряних тривог перебувають діти.

Завдяки участі у локальному трансформаційному проєкті, придбано Унікальний фотометр eXact® iDip Smart вартістю 32,0 тис. грн., якій по своїх функціональних можливостях є цілою лабораторією для аналізу води, він може перевіряти воду на 32 хімічні показники. Завдяки такій сучасній міні-лабораторії з визначення якості води можна самостійно проводити лабораторні дослідження, не витрачаючи кошти на лабораторії.

Також протягом 2023-2024 рр. ГО «Громада для нас» реалізувала грантовий проєкт для Первозванівського ліцею “Ідеї дитячих майданчиків” (дитячий майданчик+альтанка) від CHANGEX. В рамках даного проєкту організацією ChangeX було профінансовано 120 000 грн на придбання майданчика та на частину безпечного (поліуретанового) покриття. 35 000 грн зібраних за допомогою ярмарків, акцій (благодійні внески), використано на придбання другої частини поліуретанового покриття. На облаштування місця, покриття та встановлення майданчика й альтанки із місцевого бюджету Первозванівської ТГ як співфінансування було виділено 77 500 грн.

У 2024 році було реалізовано грантовий проєкт “Дослідники в дії”, в рамках якого було придбано 3D принтер+ 3D ручки.

На сьогоднішній день ГО “Громада для нас” розпочала реалізацію чергового грантового проєкту “Ідеї дитячих майданчиків”.

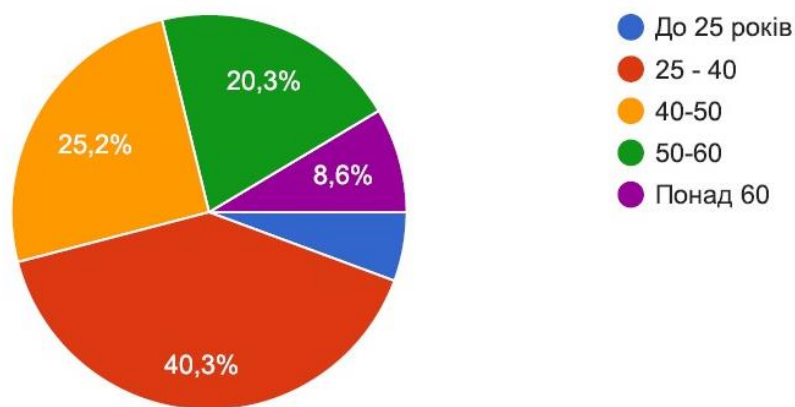
Також ГО “Громада для нас” бере активну участь в підтримці ЗСУ, а саме придбано чотири автівки, РЕБ, прилади нічного бачення, Мавік, ліки,

11. Результати опитування заінтересованих сторін

Під час розроблення Стратегії розвитку в Первозванівській ТГ було проведено опитування громадської думки мешканців громади щодо умов життя та якості послуг, що надаються на території громади. Всього було опитано 444 мешканця та мешканки громади.

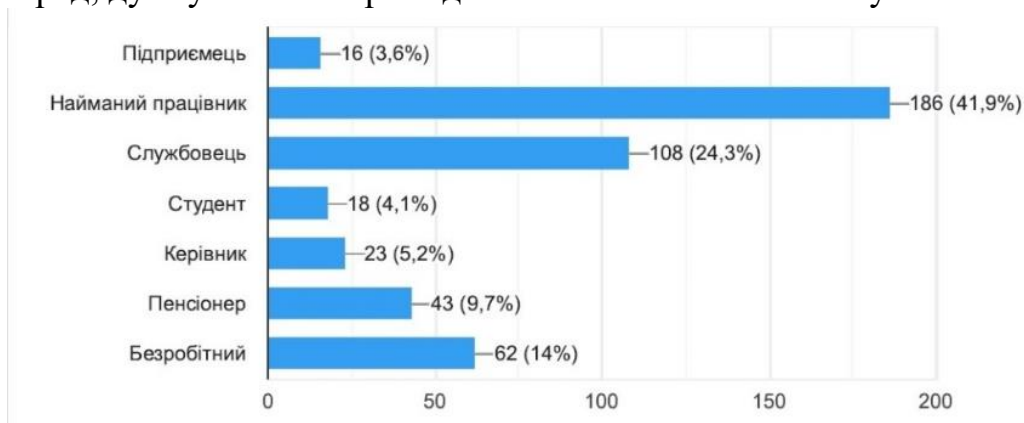
Питання анкети умовно поділялися на кілька розділів:

- характеристика осіб, які беруть участь в опитуванні,
- загальне враження про Первозванівську ТГ, та їхнє ставлення до неї,
- характеристика окремих складових життя в громаді, особисте бачення проблем громади та шляхів їх вирішення.

Діаграма 19. Вікова категорія

Основна частина респондентів була віком 25–50 років – 65,5%, людей старше 50 років – 28,9%, молодше 25 років – 5,6%. Опитування відображає, насамперед, думку жителів громади найбільш активного віку.

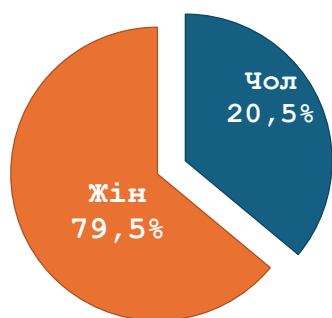

Діаграма 20. Рід занять

З числа опитаних респондентів по роду зайнятості в громаді, найманих працівників 41,9 % та службовців 24,3 %, показник по безробіттю складає 14 %, кількість людей пенсійного віку - 9,7 %, менше 6 % по громаді керівників – 5,2 %, студентів – 4,1% та підприємців – 3,6 %. В той же час в порівнянні з 2019

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р. роком збільшилась частка респондентів в категорії «Підприємець» у 8 разів, що є позитивним моментом, однак збільшилась і частка категорії «Безробітний» майже в 3 рази.

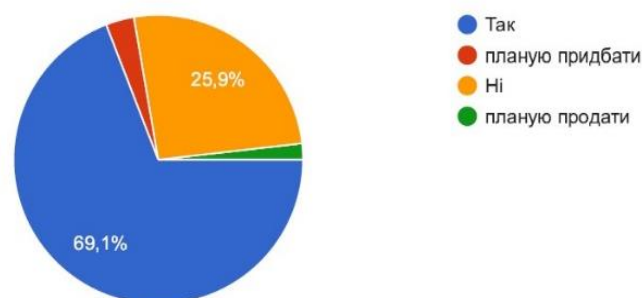
Діаграма 21. Статева структура.

Ще одна особливість – серед опитаних 79,5% – жінки, 20,5% – чоловіки, отже жіночі думки представлені набагато краще, ніж чоловічі, а жінки, вірогідно, активніші в громадському житті.

Діаграма 22. Власники нерухомості.

69,1% респондентів – власники будинку на території громади та ще 4% опитаних планують її придбати в громаді. Отже, більшість респондентів тісно пов'язана з життям громади – через свою нерухомість.

Організатори опитування прагнули пропорційного поширення анкет для населення в старостинських округах.

Дослідження не є повністю репрезентативним, тому отримані дані не можна поширювати на все населення громади. Водночас воно представляє думки переважно економічно та соціально активної, мобільної частини мешканців громади, які мають постійну роботу та сталі доходи, чіткий соціальний статус, отже – вирішальною мірою впливають на розвиток громади.

Питання «Що, на Вашу думку, заважає розвитку громади?» передбачало можливість обрати три варіанти. На переконання респондентів, найбільше заважає розвитку: недостатня громадська ініціативність та активність (45,7%), безробіття (32%), відсутність зовнішніх інвестицій (30,2%), відсутність можливості для самореалізації, змістовного дозвілля (22,3%), низька якість дорожнього покриття (33,3%), засміченість доквілля (30,4%), зношеність мереж водопостачання, водовідведення (21,4%) та низька якість (відсутність) дорожнього покриття між населеними пунктами в громаді (21,2%).

Діаграма 23. Перепони для розвитку громади

Відповіді на питання «**В якій послідовності (перше, друге, третє і т.д.) Ви б розмістили нижче представлені завдання, які необхідно здійснити для розвитку Первозванівської громади?**» дали уявлення про пріоритети мешканців громади у розвитку громади на найближчий час. Було запропоновано 15 позицій, кожен з яких респондент мав рейтингувати від 1 до 15, чим нижчий бал, тим важливіше завдання для влади. Проте респонденти надали відповіді, під час яких давали оцінку всім завданням і допускали виставляння однакових балів декільком завдань.

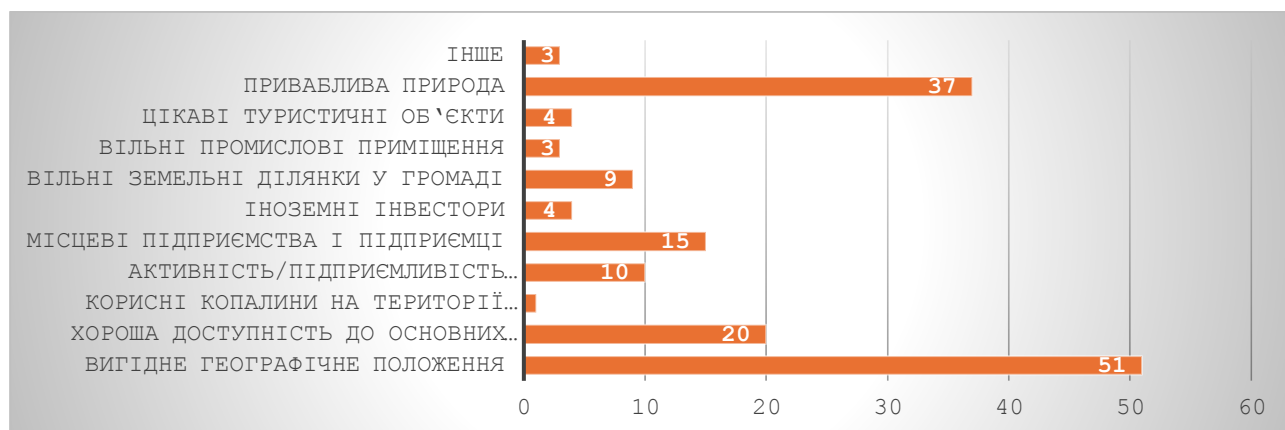

Діаграма 24. Завдання для розвитку громади

Думки опитаних фактично не розділилися, і майже всі запропоновані варіанти завдань для розвитку є важливими на їх думку. Проте, можна виділити найбільшу важливість у ремонті вулиць у громаді - 61,3%, зменшенні рівня безробіття - 54,7%, благоустрій населених пунктів громади - 52,7%, розвитку

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр.(з перспективою до 2034 р. сфери дозвілля (відпочинку та спорту) - 49,3%, ремонті доріг між поселеннями громади - 39,2%, покращені водопостачання - 37,4%, покращені освітлення населених пунктів громади - 36,5%, розвитку малого і середнього бізнесу - 35,4%. . Всі інші завдання набрали майже однакові бали.

Під час відповіді на питання «**Яким, на Вашу думку, є основний ресурс Первозванівської громади для успішного розвитку?**» треба було обрати з 11 запропонованих варіантів, або зазначити свій варіант.

Діаграма 25. Основний ресурс для розвитку громади

В підсумку майже 30% респондентів таким ресурсом вважають іноземних інвесторів, 17,6% відмітили хорошу доступність до основних міст та ринків, 12,6% зазначили вигідне географічне положення громади і лише 7% відмітили вільні земельні ділянки, які в перспективі мають бути використані на благоустрій та розвиток населених пунктів Первозванівської ТГ.

РОЗДІЛ 2. SWOT-АНАЛІЗ Первозванівської ТГ

Аналіз SWOT є одним з найпопулярніших методів стратегічного аналізу ситуації, в якій знаходиться громада. Він служить для впорядкування та сортування інформації, завдяки чому є корисною допомогою при здійсненні оцінки ресурсів та оточення громади, полегшує ідентифікацію проблем та визначення пріоритетів розвитку.

Його назва – це скорочення перших літер англійських слів, які одночасно є полями підпорядкування факторів, які можуть мати вплив на успіх стратегічного плану – сильні сторони (strenghts), слабкі сторони (weaknesses), можливості (opportunities) та загрози (threats).

Відповідно до вищенаведеного, фактори розвитку можна поділити на внутрішні, на які місцева спільнота має вплив (сильні та слабкі сторони), та на зовнішні фактори – які знаходяться в ближньому та дальньому оточенні громади (можливості і загрози).

На основі SWOT-аналізу виявляються логічні взаємозв'язки між внутрішніми (сильні та слабкі сторони) та зовнішніми (можливості та загрози) факторами, які мають стратегічне значення для розвитку територіальної громади. Саме ці взаємозв'язки дозволяють сформулювати порівняльні переваги, виклики і ризики, які є основою формулювання стратегічних та операційних цілей розвитку територіальної громади на середньо- та довгострокову перспективу та будуть описані в подальшому.

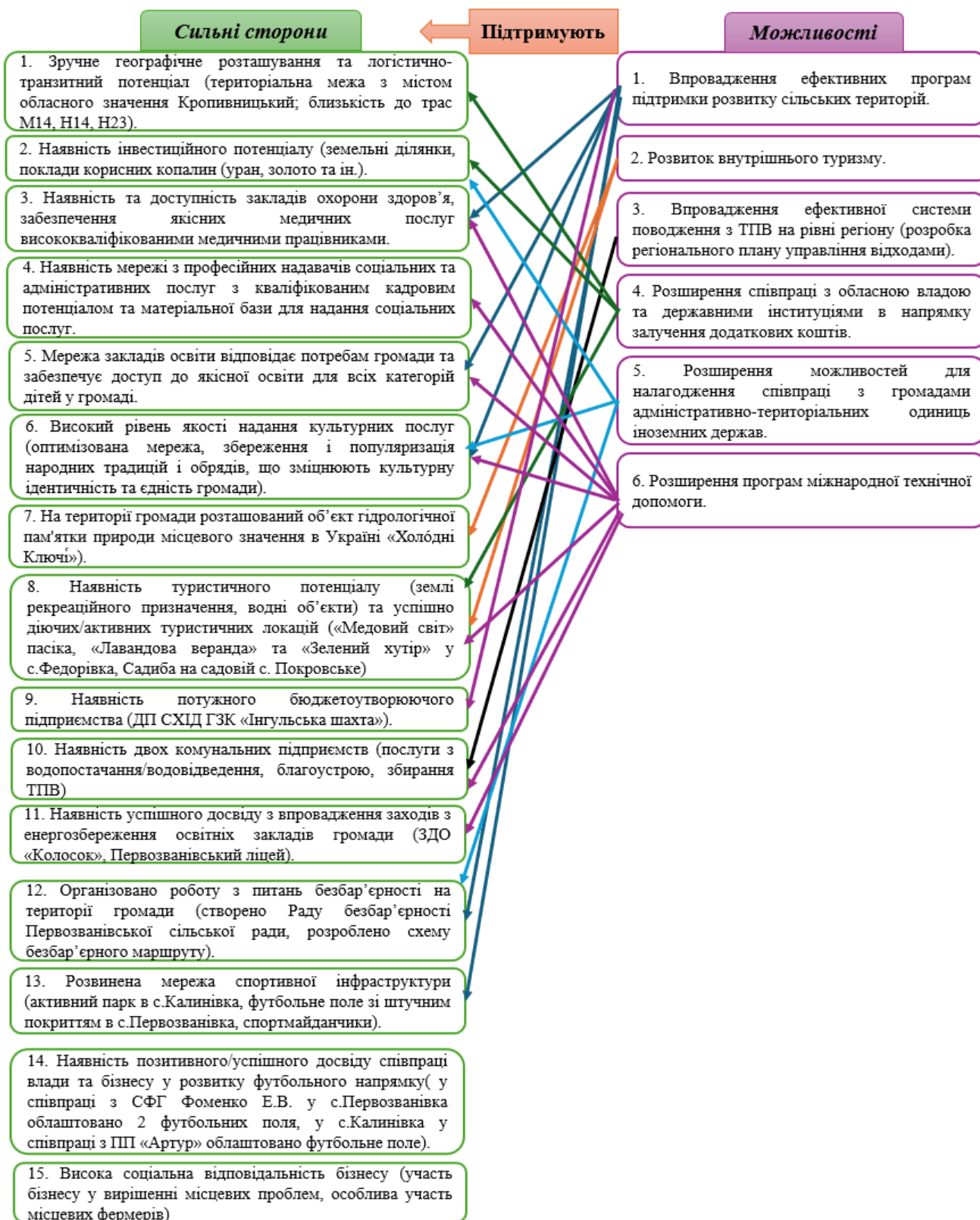
Таблиця 30. SWOT-матриця Первозванівської ТГ

(за результатами засідань Робочої групи № 2 від 21 травня 2025 року та № 3 від 17 червня 2025 року)

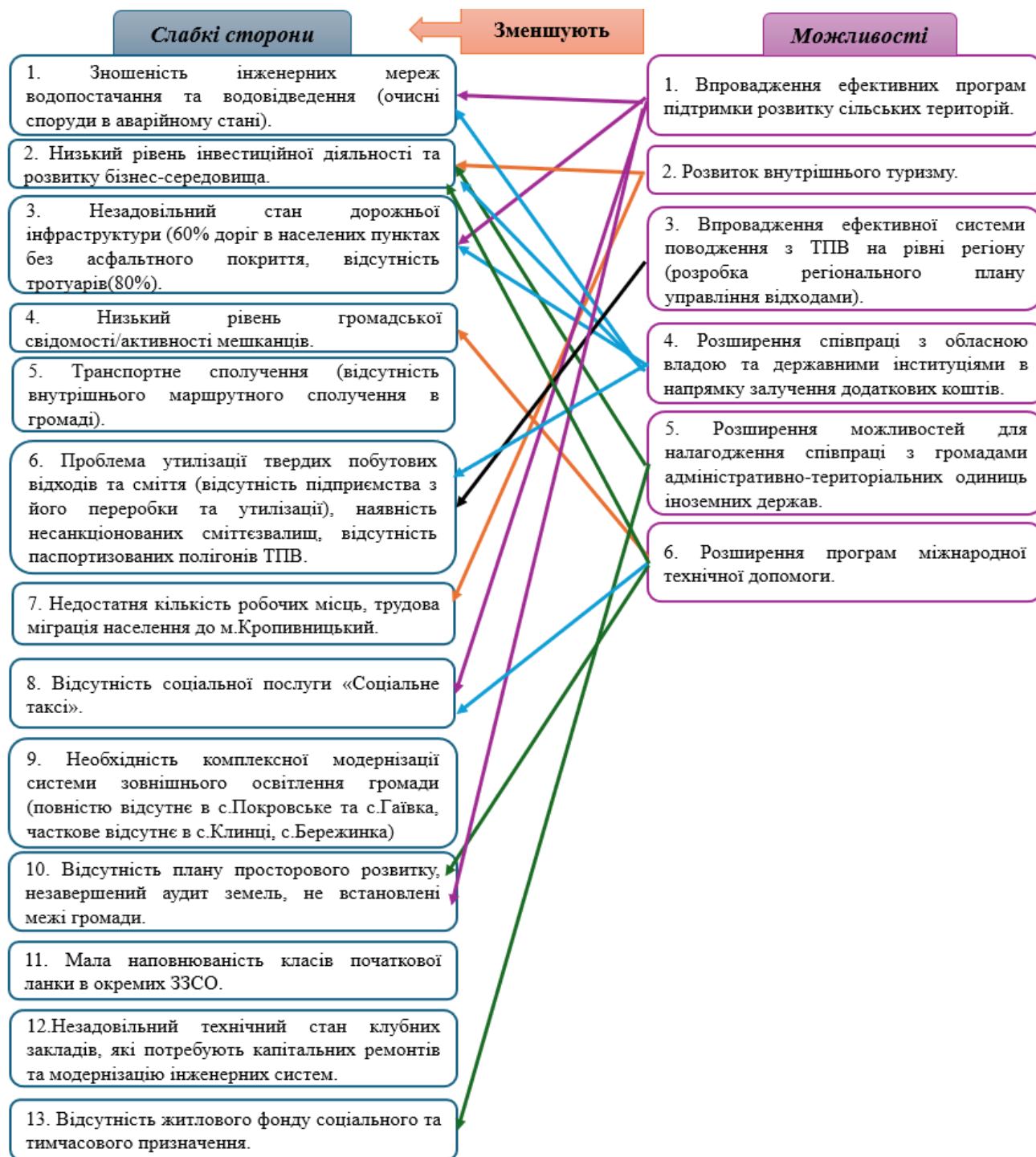
Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
<p>1. Зручне географічне розташування та логістично-транзитний потенціал (територіальна межа з містом обласного значення Кропивницький; близькість до трас М14, Н14, Н23).</p> <p>2. Наявність інвестиційного потенціалу (земельні ділянки, поклади корисних копалин (уран, золото та ін.).</p> <p>3. Наявність та доступність закладів охорони здоров'я, забезпечення якісних медичних послуг висококваліфікованими медичними працівниками.</p> <p>4. Наявність мережі з професійних надавачів соціальних та адміністративних послуг з кваліфікованим кадровим потенціалом та матеріальної бази для надання соціальних послуг.</p> <p>5. Мережа закладів освіти відповідає потребам громади та забезпечує доступ до якісної освіти для всіх категорій дітей у громаді.</p> <p>6. Високий рівень якості надання культурних послуг (оптимізована мережа, збереження і популяризація народних традицій і обрядів, що</p>	<p>1. Зношеність інженерних мереж водопостачання та водовідведення (очисні споруди в аварійному стані).</p> <p>2. Низький рівень інвестиційної діяльності та розвитку бізнес-середовища.</p> <p>3. Незадовільний стан дорожньої інфраструктури (60% доріг в населених пунктах без асфальтного покриття, відсутність тротуарів(80%)).</p> <p>4. Низький рівень громадської свідомості/активності мешканців.</p> <p>5. Транспортне сполучення (відсутність внутрішнього маршрутного сполучення в громаді).</p> <p>6. Проблема утилізації твердих побутових відходів та сміття (відсутність підприємства з його переробки та утилізації), наявність несанкціонованих сміттєзвалищ, відсутність паспортизованих полігонів ТПВ.</p> <p>7. Недостатня кількість робочих місць, трудова міграція населення до м.Кропивницький.</p> <p>8. Відсутність соціальної послуги «Соціальне таксі».</p>

<p>зміцнюють культурну ідентичність та єдність громади).</p> <p>7. На території громади розташований об'єкт гідрологічної пам'ятки природи місцевого значення в Україні «Холодні Ключі».</p> <p>8. Наявність туристичного потенціалу (землі рекреаційного призначення, водні об'єкти) та успішно діючих/активних туристичних локацій («Медовий світ» пасіка, «Лавандова веранда» та «Зелений хутір» у с.Федорівка, Садиба на садовій с. Покровське)</p> <p>9. Наявність потужного бюджетоутворюючого підприємства (ДП СХІД ГЗК «Інгульська шахта»).</p> <p>10. Наявність двох комунальних підприємств (послуги з водопостачання/водовідведення, благоустрою, збирання ТПВ)</p> <p>11. Наявність успішного досвіду з впровадження заходів з енергозбереження освітніх закладів громади (ЗДО «Колосок», Первозванівський ліцей).</p> <p>12. Організовано роботу з питань безбар'єрності на території громади (створено Раду безбар'єрності Первозванівської сільської ради, розроблено схему безбар'єрного маршруту).</p> <p>13. Розвинена мережа спортивної інфраструктури (активний парк в с.Калинівка, футбольне поле зі штучним покриттям в с.Первозванівка, спортмайданчики).</p> <p>14. Наявність позитивного/успішного досвіду співпраці влади та бізнесу у розвитку футбольного напрямку(у співпраці з СФГ Фоменко Е.В. у с.Первозванівка облаштовано 2 футбольних поля, у с.Калинівка у співпраці з ПП «Артур» облаштовано футбольне поле).</p> <p>15. Висока соціальна відповідальність бізнесу (участь бізнесу у вирішенні місцевих проблем, особлива участь місцевих фермерів)</p>	<p>9. Необхідність комплексної модернізації системи зовнішнього освітлення громади (повністю відсутнє в с.Покровське та с.Гаївка, часткове відсутнє в с.Клинці, с.Бережинка)</p> <p>11. Відсутність плану просторового розвитку, незавершений аудит земель, не встановлені межі громади.</p> <p>12. Мала наповнюваність класів початкової ланки в окремих ЗЗСО.</p> <p>13.Незадовільний технічний стан клубних закладів, які потребують капітальних ремонтів та модернізацію інженерних систем.</p> <p>14. Відсутність житлового фонду соціального та тимчасового призначення.</p>
<p>Можливості (О) зовнішні</p>	<p>Загрози (Т) зовнішні</p>
<p>1. Впровадження ефективних програм підтримки розвитку сільських територій.</p> <p>2. Розвиток внутрішнього туризму.</p> <p>3. Впровадження ефективної системи поводження з ТПВ на рівні регіону (розробка регіонального плану управління відходами).</p> <p>4. Розширення співпраці з обласною владою та державними інституціями в напрямку залучення додаткових коштів.</p> <p>5. Розширення можливостей для налагодження співпраці з громадами адміністративно-територіальних одиниць іноземних держав.</p> <p>6. Розширення програм міжнародної технічної допомоги.</p>	<p>1. Підвищення цін на всі види енергоресурсів.</p> <p>2. Розширення території ведення бойових дій</p> <p>3. Передача делегованих повноважень без належного фінансового забезпечення.</p> <p>4. Відсутність послідовності ключових державних політик (реверсна дотація).</p> <p>5. Економічний спад.</p> <p>6. Відсутність державних програм ресоціалізації ветеранів та постраждалих від російської військової агресії.</p> <p>7. Інфляційні процеси.</p> <p>8. Продовження воєнного стану та обмеження на фінансування певних видатків під час його дії.</p>

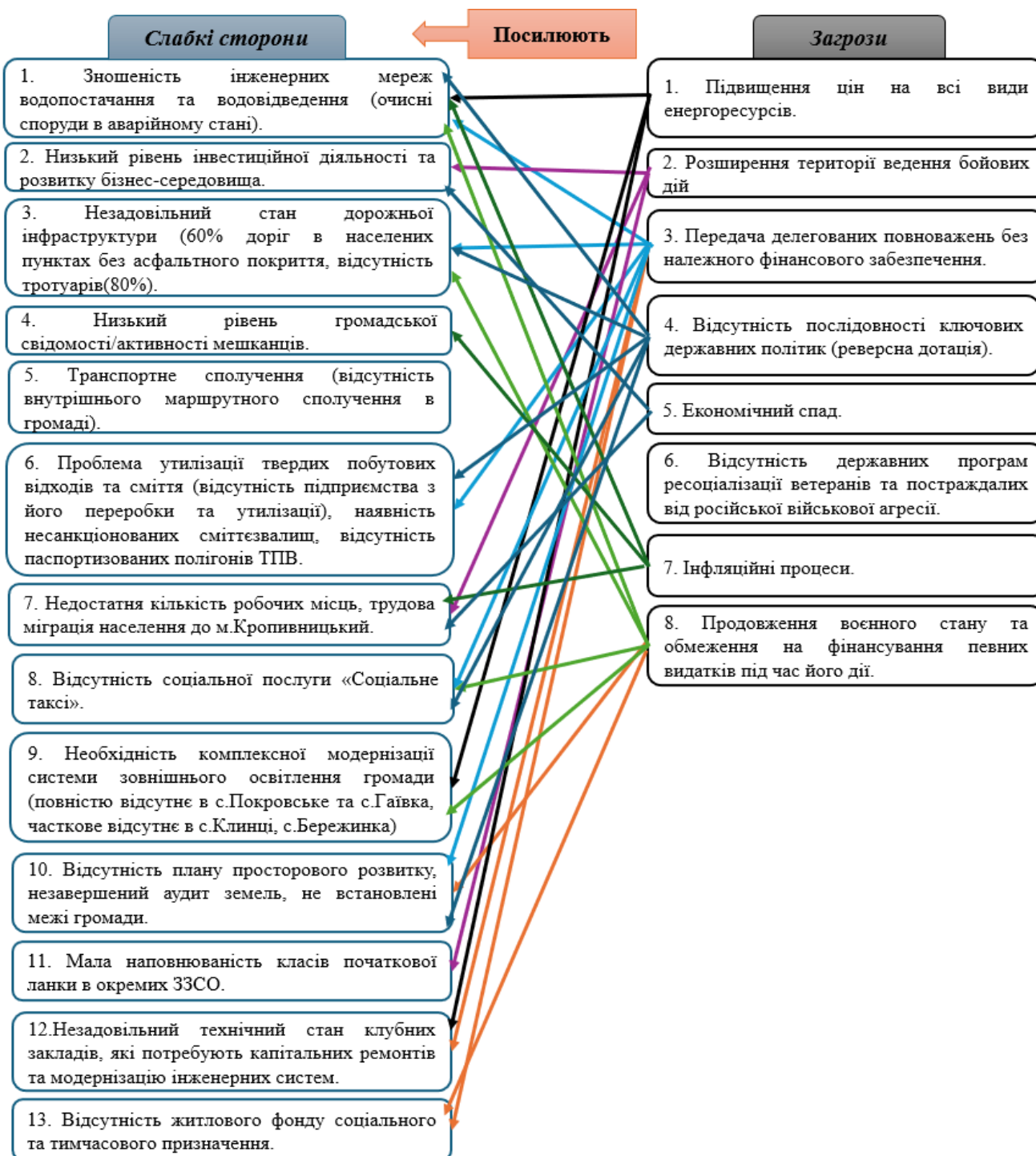
Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр.(з перспективою до 2034 р.
Порівняльні переваги

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр.(з перспективою до 2034 р.
Ризики

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр.(з перспективою до 2034 р.
Виклики

РОЗДІЛ 3. Сценарії розвитку Первозванівської ТГ

Сценарне моделювання є важливою методологічною базою стратегічного вибору, який враховує що, крім об'єктивного аналізу соціально-економічної ситуації Первозванівської ТГ, слід проводити аналіз зовнішнього середовища та можливих позитивних і негативних тенденцій в Україні. Формування можливих сценаріїв розвитку громади здійснено на основі демографічних тенденцій, а також тенденцій внутрішньої та зовнішньої ситуації в Україні.

У лютому 2022 року розпочалося повномасштабне вторгнення російської федерації в Україну. 24 лютого 2022 року Указом Президента України введено воєнний стан, який продовжено і дотепер. Військові дії спричинили руйнівний вплив на життя людей та масове порушення ланцюгів економічної діяльності, руйнування інфраструктури, що насамперед призводить до значних економічних втрат як в Україні, так і в Європі.

Високий ступінь невизначеності є характерною ознакою поточного стану, як з погляду часового проміжку й інтенсивності військових дій, масштабу подальших руйнувань, так і припущень щодо зовнішньоекономічної кон'юнктури (волатильність цін на світових товарних ринках, уповільнення зростання ключових торговельних партнерів, руйнація напрацьованих логістичних ланцюгів). Значна невизначеність щодо ключових припущень розвитку обумовлює наявність різних сценаріїв прогнозу зі значним ступенем відхилення. Високі ризики ускладнюють процес прогнозування та знижують точність прогнозів.

Подальший розвиток напряму залежить від того, як розвиватимуться події на фронті, чи відбудеться розширення зони бойових дій, тощо. Додатковий потужний вплив матимуть: ефективність та послідовність реформ, впровадження яких є необхідною умовою набуття Україною членства в ЄС, поглиблення діалогу влади з бізнесом та з суспільством, тощо.

За зазначеної військової, політичної та економічної невизначеності будь-які прогнози наразі видаються недостатньо реалістичними на тривалих відтинках часу. Тож, на сьогоднішній день можливо лише окреслити потенційні сценарії. А зважувати їх за ймовірністю та ризиками реалізації доцільно в процесі виконання Стратегії в залежності від змін зовнішніх та внутрішніх умов.

В основі кожного сценарію покладені базові сценарні припущення, за яких можуть виникати ті чи інші фактори впливу. Основними сценаріями розвитку є:

- інерційний (песимістичний),
- базово-оптимістичний.

Сценарні умови соціально-економічного розвитку українських міст/громад враховують такі групи чинників:

- безпекові (продовження війни на території України)
- зовнішні (тенденції світового економічного розвитку і зовнішньоекономічної кон'юнктури)

- внутрішні:

- національні: зміни економічної та соціальної політики держави

- субнаціональні: соціально-економічний потенціал конкретного регіону/громади.

ІНЕРЦІЙНИЙ (ПЕСИМІСТИЧНИЙ) СЦЕНАРІЙ РОЗВИТКУ

Інерційний (песимістичний) сценарій місцевого розвитку сформовано за комплексу припущень, що тривалий у часі (горизонти планування) баланс зовнішніх і внутрішніх факторів впливу на стан громади як соціально-економічної системи залишається незмінним, тобто послідовність станів системи змінюється за інерцією: громада рухається по інерції, воєнний та суспільно-економічний стан країни не сприяє розвитку.

Національний рівень:

1. Довготривала війна. Війна продовжується щонайменше до 2026 року, лінія фронту періодично змінюється, розширюється зона бойових дій, особливо на Донецькому, Харківському та Сумському напрямкам. Однак без суттєвої переваги жодної зі сторін, частина територій тимчасово залишаються під російською окупацією.

2. Продовжується руйнування об'єктів інфраструктури внаслідок обстрілів ворога. Вичерпуються можливості щодо оперативного ремонту об'єктів інфраструктури

3. Зростають видатки державного бюджету на утримання ЗСУ та ВПК, решта видатків зменшується.

4. Населення України драматично скорочуватиметься до 25 млн у 2035 році. Так само відсоток пенсіонерів буде вищим за 20%.

5. Рівень корупції в країні знижується незначно.

6. Питома вага капітальних видатків Зведеного бюджету становить не більше 0,5 відсотків ВВП.

7. Обсяг міжнародної фінансової та іншої допомоги стабілізується на рівні не більше 20 млрд. грн або зменшується.

8. В умовах довготривалої війни повноваження та можливості місцевого самоврядування обмежуються.

9. Стагнація економіки, ВВП країни продовжує падіння, що не дає змоги подолати руйнівні наслідки війни. Надходження коштів від міжнародних партнерів підтримують платіжний баланс та національну валюту

10. Податковий тиск на підприємців залишається високим, в «тіньовому» секторі економіки залишається більше 50% малого і середнього бізнесу.

11. Номінальні доходи населення повільно зростають, а реальні – демонструють нульову або від'ємну динаміку (зменшуються). При цьому зростає розрив між високими і низькими доходами.

12. Зменшення реальних доходів населення та збільшення навантаження на бюджети всіх рівнів в частині підтримки соціальних стандартів життя населення.

13. Відбувається суттєве зростання тарифів, що призводить до збільшення рівня не платежів з боку населення, поглиблюється криза в ЖКГ та зростає тиск на бюджети всіх рівнів.

Місцевий рівень

1. Рівень реальної бюджетної забезпеченості громади зменшується.
2. Рівень купівельної спроможності населення постійно знижується.
3. Інвестиційний та підприємницький клімат у громаді погіршується або залишається на тому ж рівні.
4. Обмежені фінансові можливості на модернізацію об'єктів інфраструктури, благоустрій, покращення умов надання послуг у різних сферах.
7. Демографічна динаміка від'ємна. Посилюються міграційні процеси.
8. Невідповідність потреб ринку праці наявним вакансіям в територіальній громаді та конкуренція з м. Кропивницький призводить до кадрового дефіциту у місцевих підприємств.
9. Збільшення кількості внутрішньо переміщених осіб призводить до збільшення навантаження на місцевий бюджет, соціальну сферу, ринок праці.

Результати інерційного сценарію для громади:

➤ впродовж наступних років чисельність мешканців Первозванівської ТГ продовжує зменшуватися. Демографічна ситуація погіршується – рівень народжуваності та рівень смертності мають негативну динаміку, зберігається тенденція переважної частки жінок у загальній кількості мешканців громади. Чисельність молоді зменшується випереджаючими темпами. Натомість частка осіб старше працездатного віку збільшується, що призводить до зростання демографічного навантаження на працюючих.

➤ внаслідок скорочення робочих місць в реальному секторі економіки громади, більшість мешканців живе за рахунок торгівлі, послуг, бюджетних, пенсійних та соціальних виплат, активізується трудова міграція кваліфікованої робочої сили за межі громади.

➤ негативний підприємницький клімат та низька інвестиційна привабливість громади не сприяють зниженню рівня тінізації економіки. Реальний сектор економіки повільно скорочується, активна робота ведеться тільки в бюджетній сфері.

➤ внаслідок зменшення доходів місцевого та обмежених можливостей державного бюджету відновлення та модернізація інфраструктури розтягується на довгі роки.

➤ через застарілу інфраструктуру погіршується якість послуг в різних сферах: ЖКГ (водопостачання, водовідведення, енергетичне забезпечення), освіта, охорона здоров'я, соціальний захист, культура, транспорт та інші.

БАЗОВО-ОПТИМІСТИЧНИЙ СЦЕНАРІЙ РОЗВИТКУ – ПОСТУПОВЕ ВІДНОВЛЕННЯ ТА РЕНОВАЦІЯ

Базово - оптимістичний сценарій є результатом критичної оцінки та можливих обмежень формування системи припущень оптимістичного сценарію розвитку: громада докладатиме розвиткових зусиль, хоча суспільно-економічний стан країни в цілому залишається складним для активного розвитку.

Національний рівень:

1. Продовження війни на території України у 2026 р. з встановленням миру наприкінці 2026 року.
2. Рівень інфляції є контрольованим з тенденцією до зменшення.
3. Відбудова зруйнованих об'єктів сприятиме зростанню ВВП на рівні 2-3%. Але це замало для подолання руйнівних наслідків війни самотужки.
4. Видатки на оборону країни і підтримку ЗСУ та ВПК стабілізуються (зменшуються), а вивільнені кошти спрямовуються на розвиток, у тому числі регіональний та місцевий (підтримка територіальних громад різних функціональних типів територій).
7. Механізм державного інвестування у розвиток інфраструктури (дороги, транспортна, комунальна та енергетична інфраструктури) та розподілу коштів по областях і громадам залишається непрозорим.
8. Інвестиційна привабливість України в перші повоєнні роки залишається низькою. В середньо- та довгостроковій перспективі вітчизняні та іноземні інвестори вкладають кошти в ІТ, переробку агропродукції (в тому числі глибинну), відновлення житла та комунальної інфраструктури, енергетичну сферу (від генерації до збереження, зокрема, водневі технології), проекти, пов'язані з видобутком і збагаченням корисних копалин (за умов демонополізації і подолання корупції в цій сфері).
9. Соціальна політика держави мінімізує ризики росту неплатежів внаслідок зростання тарифів на комунальні послуги (застосування механізмів субсидювання соціально незахищених прошарків населення, запровадження регуляторних механізмів).
10. В рамках виконання Україною зобов'язань щодо членства в ЄС поступово впроваджуються необхідні реформи на національному та місцевому рівнях.
11. Доходи населення зростають повільно, зменшуючи відтік працездатного населення, проте недостатня кількість робочих місць та відсутність паритету у заробітній платі не забезпечує його повернення в країну

Місцевий рівень:

1. Громада формує власну ідентичність, мешканці громади активно залучені до суспільного життя.
2. По мірі покращення інфраструктури та створення умов для безпечного та комфортного проживання мешканці громади повертаються додому з інших регіонів та країн.
3. Сформовані базові планувальні документи громади: стратегія, комплексний план просторового розвитку території територіальної громади, схеми зонування земель громади, Єдиний проектний портфель публічних інвестицій громади, інвестиційний паспорт громади тощо.
4. Громада ефективно використовує державні субвенції на розвиток інфраструктури та створення власних «точок економічного зростання».
5. Громада активно залучає кошти з грантових та інвестиційних джерел, впроваджуючи при цьому принципи гендерного і партисипативного бюджетування.

6. Впровадження Стратегії розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 рр. сприяє залученню додаткових ресурсів до громади, в тому числі реалізації розвиткових проєктів на території Первозванівської територіальної громади, за рахунок коштів державного бюджету, країн-донорів, інших джерел не заборонених законодавством.

Результат базового сценарію:

- чисельність населення наближається, але не досягає довоєнного рівня (зберігається тенденція перевищення смертності над народжуваністю);
- за підтримки міжнародних партнерів розробляється та впроваджується в життя сучасна містобудівна документація;
- громада здійснює інвентаризацію земель/об'єктів та формує портфель привабливих інвестиційних пропозицій;
- проводиться поступово оновлення виробництва на сучасній науково-технологічній основі (зелені технології), впроваджуються сучасні та безпечні технологічні процеси, існуючі виробництва на території Первозванівської ТГ модернізуються та збільшують обсяги виробництва продукції;
- громада поступово створює ефективну систему надання комунальних послуг, у тому числі транспортні, водопостачання, поводження з ТПВ та благоустрою;
- підвищуються доходи малого та середнього бізнесу, проте динаміка має помірно позитивні показники;
- поступово зростає рівень доходів населення, що стимулює внутрішній ринок.
- залучення державних субвенції та інших бюджетних коштів разом з планом модернізації інженерної та соціальної інфраструктури в середньостроковій перспективі дозволять підвищити рівень комфорту та покращити стан інфраструктури громади;
- активність мешканців громади підвищується, формуються нові громадські організації, в т.ч. що реалізують соціальні проєкти у галузі надання послуг соціальної сфери, прав людини та гендерної рівності, які додатково залучають позабюджетні кошти для розвитку громади та активізації громадянського суспільства.

За результатами розгляду сценаріїв розвитку територіальної громади робочою групою було визначено базово-оптимістичний сценарій як ймовірний варіант розвитку територіальної громади на відповідний період.

РОЗДІЛ 4. Стратегічне бачення розвитку Первозванівської ТГ

Стратегічне бачення розвитку Первозванівської ТГ - це уявлення, опис бажаного стану громади в майбутньому (в перспективі до 2030 року). Воно визначає результат, до якого прагне вся спільнота громади, тобто органи місцевого самоврядування та їх партнери (місцеві та регіональні), мешканці та мешканки громади, використовуючи можливості, які виникають з власних сильних сторін та спричинені зовнішніми факторами можливості. Це спільне, погоджене на основі консенсусу уявлення членів та членкинь громади про те, якою громада має стати в майбутньому, на які системи діяльності спирається її функціонування та розвиток. Стратегічне бачення спрямоване прогностично, визначає мету, до якої рухається громада. Воно визначає основний напрям діяльностей, які дозволять досягнути цієї мети. Формулювання стратегічного бачення Стратегії відбувалось у два етапи. На першому етапі, учасники та учасниці Робочої групи обговорили проєкт стратегічного бачення, сформульований до проєкту Стратегії. На другому етапі, було сформульовано остаточний варіант стратегічного Бачення до Стратегії та затверджено його на засіданні Робочої групи. Стратегічне бачення Первозванівської територіальної громади до 2030 року:

Первозванівська громада — це безпечна та комфортна для життя територія ініціативних, підприємливих та відповідальних людей, які творять майбутнє разом та є джерелом згуртованості та конкурентоспроможності. Громада в якій особливу увагу приділено не лише задоволенню базових потреб мешканців, а й сталому економічному зростанню, модернізації інфраструктури, підвищенню якості публічних послуг та розвитку людського капіталу — освіті, охороні здоров'я, культурі, соціальному захисту всіх категорій мешканців, розвитку туристичних та спортивних просторів.

РОЗДІЛ 5. Стратегічні, оперативні цілі та завдання розвитку Первозванівської ТГ

Стратегічне бачення розвитку громади досягається шляхом реалізації стратегічних цілей. На основі проведеного дослідження соціально-економічного становища громади, SWOT-аналізу слабких та сильних сторін, зовнішніх можливостей та загроз розвитку громади, опитування мешканців та мешканок, яке проводилося у рамках підготовки Стратегії, було сформовано 2 стратегічні цілі.

Стратегічні цілі — це стисле та конкретне формулювання бажаних результатів, які впливають із стратегічного бачення розвитку територіальної громади, та яких планується досягти в результаті реалізації стратегії за визначений період.

Кожна стратегічна ціль конкретизується в оперативних цілях, які спрямовуються на задоволення потреб бенефіціарів, розв’язання основних проблем та використання можливостей територіальної громади. Для досягнення стратегічної цілі можуть визначатися декілька оперативних цілей.

Оперативні цілі — це сформульовані бажані конкретні позитивні результати, які необхідно досягти для реалізації певної стратегічної цілі.

Завдання є складовими досягнення оперативних цілей. Завдання передбачає заздалегідь визначений результат, який потрібно отримати, обсяг роботи, який потрібно виконати, заходи, які потрібно здійснити для досягнення кожної з оперативних цілей.

Стратегічні цілі	Оперативні цілі	Завдання
1. Створення умов для економічного зростання та розвитку інфраструктур и громади	1.1. Розвиток туристично-рекреаційної сфери	1.1.1. Підтримка діючих та створення нових туристичних локацій
		1.1.2. Промоція туристичного потенціалу громади
	1.2. Створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, підвищення рівня зайнятості мешканців громади та активізація інвестиційної привабливості території	1.2.1. Створення сприятливого бізнес-середовища в громаді.
		1.2.2. Надання підтримки ветеранам та їхнім родинам у започаткуванні та розширенні власної справи
		1.2.3. Комплексне розроблення містобудівної документації
		1.2.4. Запровадження інструментів інвестиційної привабливості
	1.3. Забезпечення ефективного розвитку інфраструктури громади	1.3.1. Покращення стану дорожнього покриття та тротуарів у населених пунктах громади з урахуванням вимог ДБН
		1.3.2. Покращення стану вуличного освітлення у населених пунктах громади пунктів
		1.3.3. Забезпечення якісним водопостачанням з врахуванням інтересів всіх мешканців/мешканок громади

		1.3.4. Створення умов для розвитку та покращення матеріально-технічної бази комунальних підприємств
2. Розвиток системи надання публічних послуг в громаді як складової відновлення людського капіталу	2.1. Розвиток та зміцнення системи надання соціальних, медичних та адміністративних послуг	2.1.1. Створення сприятливого середовища для ветеранів та їх ресоціалізації
		2.1.2. Удосконалення системи надання соціальних послуг для мешканців/мешканок громади
		2.1.3. Покращення умов проживання для соціально вразливих категорій населення
		2.1.4. Надання якісних медичних послуг відповідно до потреб мешканців/мешканок громади
		2.1.5. Покращення умов надання адміністративних послуг в громаді
	2.2. Підвищення рівня якості освітніх та культурних послуг відповідно до потреб мешканців/мешканок громади	2.2.1. Підвищення рівня інституційної спроможності та матеріально-технічного забезпечення закладів освіти громади
		2.2.2. Модернізація інфраструктури закладів сфери культури громади
		2.2.3. Підтримка здорового способу життя мешканців/мешканок громади
		2.2.4. Розвиток мережі спортивних та фізкультурно-оздоровчих послуг
		2.2.5. Створення та облаштування рекреаційних зон (парки, скери)
	2.3. Створення енергоефективної та безпечної громади	2.3.1. Підвищення заходів безпеки та громадського порядку
		2.3.2. Налагодження системи поведження з ТПВ
		2.3.3. Впровадження ефективного енергоменеджменту/енергомоніторингу

Досягнення стратегічного бачення передбачає реалізацію двох основних стратегічних цілей, кожна з яких відображає ключові напрями розвитку громади:

Стратегічна ціль 1 Створення умов для економічного зростання та розвитку інфраструктури громади. Ціль спрямована на активізацію економічного потенціалу громади через розвиток туризму, підтримку підприємництва, залучення інвестицій та модернізацію інфраструктури. Вона охоплює створення привабливого бізнес-середовища, підтримку ветеранів у започаткуванні власної справи, розробку містобудівної документації та покращення якості базових послуг — від доріг і освітлення до водопостачання та медичних сервісів. У фокусі — формування стійкої економіки та комфортного середовища для життя і ведення бізнесу.

Стратегічна ціль 2 Розвиток системи надання публічних послуг в громаді як складової відновлення людського капіталу. Ціль орієнтована на зміцнення людського потенціалу громади через покращення доступу до соціальних, освітніх, культурних та спортивних послуг. Особлива увага приділяється підтримці ветеранів, соціально вразливих груп, модернізації освітніх і

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р. культурних закладів, розвитку рекреаційної інфраструктури та формуванню безпечного, енергоефективного середовища. Це — інвестиція в якість життя, згуртованість громади та її довгострокову стійкість.

РОЗДІЛ 6. Взаємозв'язок цілей Стратегії розвитку Первозванівської ТГ зі стратегічними цілями документів вищого рівня

Головні положення, стратегічні та оперативні цілі Стратегії розвитку Первозванівської ТГ повинні узгоджуватися із стратегічними та оперативними цілями документів державного планування вищого рівня. Після затвердження 13 серпня 2024 року оновленої версії Державної стратегії регіонального розвитку до 2027 року, розпочався процес розробки Стратегії розвитку Кіровоградської області. Рішенням рішення Кіровоградської обласної ради від 04 липня 2025 року № 540 внесені зміни до Стратегії розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 роки. Нижче наведено аналіз відповідності Стратегії розвитку Первозванівської ТГ із Стратегією розвитку Кіровоградської області та Державної стратегії регіонального розвитку.

Таблиця 31. Узгодженість Стратегії розвитку Первозванівської ТГ до 2027 року (з перспективою до 2034 року) та Стратегії розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 рр.

Стратегічні та оперативні цілі стратегії розвитку Первозванівської ТГ	СЦ 1. Створення умов для економічного зростання та розвитку інфраструктури громади	ОЦ 1.1. Розвиток туристично-рекреаційної сфери	ОЦ 1.2. Створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, підвищення рівня зайнятості мешканців громади та активізація інвестиційної привабливості території	ОЦ 1.3. Забезпечення ефективного розвитку інфраструктури громади	СЦ 2. Розвиток системи надання публічних послуг в громаді як складової відновлення людського капіталу	ОЦ 2.1. Розвиток та зміцнення системи надання соціальних, медичних та адміністративних послуг	ОЦ 2.2. Підвищення рівня якості освітніх та культурних послуг відповідно до потреба мешканців/мешканок громади	ОЦ 2.3. Створення енергоефективної та безпечної громади
Стратегічні та оперативні цілі стратегії регіонального розвитку Кіровоградської області								
СЦ 1 Конкурентоспроможна інноваційно-спрямована економіка, яка розвивається на засадах смарт спеціалізації	++							
ОЦ 1.1 Активізація інвестиційної діяльності, розбудова екосистеми сприяння залученню інвесторів у відновлення/модернізацію економіки області			++					

<p>Стратегічні та оперативні цілі стратегії розвитку Первозванівської ТГ</p> <p>Стратегічні та оперативні цілі стратегії регіонального розвитку Кіровоградської області</p>	<p>СЦ 1. Створення умов для економічного зростання та розвитку інфраструктури громади</p>	<p>ОЦ 1.1. Розвиток туристично-рекреаційної сфери</p>	<p>ОЦ 1.2. Створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, підвищення рівня зайнятості мешканців громади та активізація інвестиційної привабливості території</p>	<p>ОЦ 1.3. Забезпечення ефективного розвитку інфраструктури громади</p>	<p>СЦ 2. Розвиток системи надання публічних послуг в громаді як складової відновлення людського капіталу</p>	<p>ОЦ 2.1. Розвиток та зміцнення системи надання соціальних, медичних та адміністративних послуг</p>	<p>ОЦ 2.2. Підвищення рівня якості освітніх та культурних послуг відповідно до потреба мешканців/мешканок громади</p>	<p>ОЦ 2.3. Створення енергоефективної та безпечної громади</p>
ОЦ 1.2. Розвиток підприємництва – ключ до економічного зростання регіон			++					
ОЦ 1.3. Розвиток існуючих та створення нових високотехнологічних виробництв з урахуванням засад смарт спеціалізації			+					
СЦ 2. Розвиток людського капіталу та підвищення якості життя населення					++			
ОЦ 2.1. Якісна освіта для всіх						++		
ОЦ 2.2. Міцне здоров'я – шлях до стабілізації демографічної ситуації							++	
ОЦ 2.3. Створення умов для підвищення добробуту та соціальної адаптації вразливих категорій населення, формування інклюзивного середовища						++		
ОЦ 2.4. Інтеграція внутрішньо переміщених осіб у територіальні громади за місцем їх перебування					+			
ОЦ 2.5. Соціальний захист ветеранів війни та їх сімей						++		

<p>Стратегічні та оперативні цілі стратегії розвитку Первозванівської ТГ</p> <p>Стратегічні та оперативні цілі стратегії регіонального розвитку Кіровоградської області</p>	<p>СЦ 1. Створення умов для економічного зростання та розвитку інфраструктури громади</p>	<p>ОЦ 1.1. Розвиток туристично-рекреаційної сфери</p>	<p>ОЦ 1.2. Створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, підвищення рівня зайнятості мешканців громади та активізація інвестиційної привабливості території</p>	<p>ОЦ 1.3. Забезпечення ефективного розвитку інфраструктури громади</p>	<p>СЦ 2. Розвиток системи надання публічних послуг в громаді як складової відновлення людського капіталу</p>	<p>ОЦ 2.1. Розвиток та зміцнення системи надання соціальних, медичних та адміністративних послуг</p>	<p>ОЦ 2.2. Підвищення рівня якості освітніх та культурних послуг відповідно до потреба мешканців/мешканок громади</p>	<p>ОЦ 2.3. Створення енергоефективної та безпечної громади</p>
ОЦ 2.6. Розвиток культурного потенціалу та збереження культурної спадщини							++	
СЦ 3. Сталий розвиток усіх територій	++				++			
ОЦ 3.1. Впровадження інструментів ефективного адміністративного менеджменту, розвиток громад та соціальна згуртованість					++	++		
ОЦ 3.2. Стимулювання економічної активності громад, насамперед в перспективних для відповідних територій сферах господарської діяльності			++					
ОЦ 3.3. Розвиток житлово-комунальної, енергетичної та логістичної інфраструктури територій				++			++	+
ОЦ 3.4. Розвиток безпекової інфраструктури								++
ОЦ 3.5. Цифрова трансформація, розвиток інформаційних технологій				+		+		
СЦ 4. Збереження екосистем та поліпшення екологічної інфраструктури	+							+

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр.(з перспективою до 2034 р.

<p>Стратегічні та оперативні цілі стратегії розвитку Первозванівської ТГ</p> <p>Стратегічні та оперативні цілі стратегії регіонального розвитку Кіровоградської області</p>	<p>СЦ 1. Створення умов для економічного зростання та розвитку інфраструктури громади</p>	<p>ОЦ 1.1. Розвиток туристично-рекреаційної сфери</p>	<p>ОЦ 1.2. Створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, підвищення рівня зайнятості мешканців громади та активізація інвестиційної привабливості території</p>	<p>ОЦ 1.3. Забезпечення ефективного розвитку інфраструктури громади</p>	<p>СЦ 2. Розвиток системи надання публічних послуг в громаді як складової відновлення людського капіталу</p>	<p>ОЦ 2.1. Розвиток та зміцнення системи надання соціальних, медичних та адміністративних послуг</p>	<p>ОЦ 2.2. Підвищення рівня якості освітніх та культурних послуг відповідно до потреба мешканців/мешканок громади</p>	<p>ОЦ 2.3. Створення енергоефективної та безпечної громади</p>
<p>ОЦ 4.1. Розвиток екомережі та збереження біорізноманіття</p>		+						
<p>ОЦ 4.2. Зменшення екологічного навантаження на довкілля</p>		+						

Таблиця 32. Узгодженість Стратегії розвитку Первозванівської ТГ до 2027 року (з перспективою до 2030 року) та Державної стратегії регіонального розвитку до 2027 року

Стратегічні та оперативні цілі стратегії розвитку Первозванівської ТГ	СЦ 1. Створення умов для економічного зростання та розвитку інфраструктури громади	ОЦ 1.1. Розвиток туристично-рекреаційної сфери	ОЦ 1.2. Створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, підвищення рівня зайнятості мешканців громади та активізація інвестиційної привабливості території	ОЦ 1.3. Забезпечення ефективного розвитку інфраструктури громади	СЦ 2. Розвиток системи надання публічних послуг в громаді як складової відновлення людського капіталу	ОЦ 2.1. Розвиток та зміцнення системи надання соціальних, медичних та адміністративних послуг	ОЦ 2.2. Підвищення рівня якості освітніх та культурних послуг відповідно до потреба мешканців/мешканок громади	ОЦ 2.3. Створення енергоефективної та безпечної громади
Стратегічні та оперативні цілі Державної стратегії регіонального розвитку					++			
СЦ 1 Розвиток людського капіталу та підвищення стандартів життя населення								
ОЦ 1.1. Підвищення стандартів надання базових послуг для забезпечення життєдіяльності населення			+			++	++	
ОЦ 1.2. Стимулювання вміння населення вчасно та швидко реагувати на зміни і потреби економіки регіону			+					
ОЦ 1.3. Створення комфортних та безпечних умов проживання населення								++
ОЦ 1.4. Організація оптимальної регіональної системи раціонального природокористування та охорони довкілля		+						
СЦ 2. Підвищення конкурентоспроможності регіону	+				+			
ОЦ 2.1. Стимулювання розвитку малого та середнього бізнесу			++					

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр.(з перспективою до 2034 р.

<p>Стратегічні та оперативні цілі стратегії розвитку Первозванівської ТГ</p> <p>Стратегічні та оперативні цілі Державної стратегії регіонального розвитку</p>	<p>СЦ 1. Створення умов для економічного зростання та розвитку інфраструктури громади</p>	<p>ОЦ 1.1. Розвиток туристично-рекреаційної сфери</p>	<p>ОЦ 1.2. Створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, підвищення рівня зайнятості мешканців громади та активізація інвестиційної привабливості території</p>	<p>ОЦ 1.3. Забезпечення ефективного розвитку інфраструктури громади</p>	<p>СЦ 2. Розвиток системи надання публічних послуг в громаді як складової відновлення людського капіталу</p>	<p>ОЦ 2.1. Розвиток та зміцнення системи надання соціальних, медичних та адміністративних послуг</p>	<p>ОЦ 2.2. Підвищення рівня якості освітніх та культурних послуг відповідно до потреба мешканців/мешканок громади</p>	<p>ОЦ 2.3. Створення енергоефективної та безпечної громади</p>
ОЦ 2.2. Розвиток енергоефективності та енергозбереження								++
ОЦ 2.3. Розвиток туристичної індустрії		++						
ОЦ 2.4. Стимулювання залучення інвестицій			++					
ОЦ 2.5. Впровадження регіональної смарт спеціалізації	+							
СЦ 3. Розвиток сільських територій	++				++			
ОЦ 3.1. Підвищення рівня зайнятості сільського населення	++							
ОЦ 3.2. Розвиток інфраструктури сільських територій				++				

РОЗДІЛ 7. Моніторинг та оцінка реалізації Стратегії розвитку Первозванівської ТГ

Впровадження Стратегії розвитку Первозванівської ТГ на період до 2027 року (з перспективою до 2030 року), досягнення її цілей та виконання завдань, передбачає реалізацію проєктів та заходів, наведених у Плані заходів реалізації Стратегії.

Цей процес потребує виконання одночасно багатьох завдань різними структурами виконавчого комітету ради, представниками бізнесу, громадськості та мешканцями і мешканками, що ставить перед керівництвом громади питання раціонального та ефективного управління.

Координацію дій щодо впровадження Стратегії покладається на Робочу групу з управління реалізацією Стратегії та моніторингу, яка утворюється розпорядженням голови як постійно діючий консультативно-дорадчий орган (далі – Робоча група).

Робочу групу очолює сільський голова. Склад Робочої групи визначається розпорядженням сільського голови. До її складу входять особи, які представляють найважливіших учасників та учасниць процесу планування й реалізації Стратегії: керівники/керівниці структурних підрозділів виконавчого комітету ради та комунальних підприємств, відповідальні за виконання завдань Стратегії, інші представники/представниці сільської ради, представники/представниці бізнесу, установ, організацій, громадських організацій, активні мешканці і мешканки, зокрема ті, що брали участь у її розробці.

Робоча група збирається не рідше одного разу на півріччя та виконує наступні функції:

- ✓ координує дії підрозділів, комунальних установ сільської ради, старост громади, підприємств та установ в процесі реалізації Стратегії, проєктів місцевого розвитку, заходів місцевих цільових програм;
- ✓ розглядає звіти про результати проведення моніторингу впровадження Стратегії та оцінює результати її впровадження;
- ✓ готує пропозиції сільській раді щодо перегляду і коригування Стратегії.

Контроль за цільовим використанням коштів в ході реалізації визначених у Плані заходів для реалізації Стратегії проєктів та заходів місцевих цільових програм здійснюється головними розпорядниками коштів, які надають необхідну інформацію Робочій групі.

За організацію роботи Робочої групи, узагальнення інформації та формування щорічних звітів про результати проведення моніторингу впровадження Стратегії та стан досягнення визначених індикаторів, а також узагальнення пропозицій щодо перегляду і коригування Стратегії відповідає заступник голови Робочої групи з моніторингу реалізації Стратегії.

Фінансове забезпечення реалізації Стратегії здійснюється за рахунок:

- коштів бюджету територіальної громади;

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр. (з перспективою до 2034 р.

- коштів державного бюджету, в тому числі міжбюджетних трансфертів з державного бюджету місцевим бюджетам;
- коштів обласного (районного) бюджету; коштів, які надходять до бюджетів в рамках програм допомоги і грантів Європейського Союзу, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ;
- інших джерел, не заборонених законодавством.

Для відстеження та аналізу динаміки і структурних змін, що відбуваються у громаді, досягнення визначених у Стратегії стратегічних, оперативних цілей та завдань проводиться моніторинг впровадження Стратегії.

Моніторинг є сукупністю заходів із обліку, збору, аналізу та узагальнення інформації про стан впровадження Стратегії. Результати моніторингу є основою для здійснення висновків про необхідність перегляду і коригування Стратегії та стимулювання його реалізації.

Узагальнення та формування тексту Звіту про результати проведення моніторингу впровадження Стратегії здійснює Робоча група. Інформацію до Звіту про стан реалізації визначених у Стратегії проєктів та заходів місцевих цільових програм подають Робочій групі головні розпорядники коштів. Повний текст Звіту підлягає обов'язковому розміщенню на офіційному веб-сайті Первозванівської сільської ради.

Звіт про результати проведення моніторингу впровадження Стратегії включає узагальнену таблицю щодо досягнення визначених індикаторів та висновки у вигляді аналітичної довідки.

Моніторинг впровадження Стратегії здійснюється щорічно шляхом аналізу кількісних та якісних індикаторів, що демонструють рівень досягнення стратегічних та оперативних цілей.

Для здійснення збору та порівняння отриманих показників пропонується користуватись формами затвердженими наказом Міністерства розвитку громад та територій України № 265 від 21 грудня 2022 року або ж Робоча група може розробити та затвердити інші форми.

Система індикаторів для моніторингу впровадження Стратегії зазначена у Розділі 8 Індикатори досягнення цілей Стратегії розвитку Первозванівської ТГ.

РОЗДІЛ 8. Індикатори досягнення цілей Стратегії розвитку Первозванівської ТГ

Важливим елементом процесу моніторингу та оцінювання є відповідний підбір показників/індикаторів, які дають змогу проводити порівняльний аналіз, надають достовірну інформацію про рівень соціально-економічного розвитку громади. Підставою для розробленої системи показників повинен бути каталог офіційних статистичних даних, доступних на рівні громади. В ситуації, коли неможливо підібрати один показник, який вимірює мету (оскільки його реалізація складається, наприклад, з кількох оперативних цілей чи дій), можуть бути сформульовані синтетичні показники. У процесі моніторингу та оцінювання показники повинні підбиратись відповідно до визначених стратегічних і оперативних цілей Стратегії та завдань таким чином, щоб вони відображали вплив реалізації Стратегії на розвиток громади та показували конкретні результати.

Підбір кількісних індикаторів для моніторингу стану реалізації Стратегії ускладнюється кількома факторами, кінцевою причиною яких є повномасштабна агресія проти України. Система індикаторів для моніторингу стану реалізації Стратегії складається із двох рівнів – рівень абсолютних значень основних показників соціально-економічного стану громади та рівень суб'єктивної оцінки мешканцями та мешканками громади послуг, які вони отримують у громаді. На другому рівні в якості базового значення бралися результати опитування, проведеного серед мешканців та мешканок громади у рамках підготовки Стратегії розвитку громади у 2025 році. Для своєчасного якісного моніторингу стану реалізації Стратегії пропонується проводити такі опитування мешканців та мешканок на початку кожного року, починаючи із 2026 року, щоб оцінити прогрес у реалізації Стратегії.

Стратегічні цілі	Оперативні цілі	Показник	Одиниця вимірювання	Базове значення	Цільове значення	Джерело даних
1. Створення умов для економічного зростання та розвитку інфраструктури громади	1.1. Розвиток туристично-рекреаційної сфери	Кількість туристів на рік	Осіб	214	490	Статистичні дані
		Дохід від туризму	грн	10 300	25 000	Статистичні дані
		Ступінь задоволеності туристичними послугами	%	80	100	Результати опитувань
	1.2. Створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, підвищення рівня зайнятості мешканців громади та активізація інвестиційної привабливості території	Кількість зареєстрованих суб'єктів МСП	Од.	1	3	Статистичні дані
		Кількість створених нових робочих місць	Од.	1	3	Статистичні дані
		Рівень задоволеності умовами ведення бізнесу	%	75	90	Опитування
	1.3. Забезпечення ефективного розвитку інфраструктури громади	Довжина відремontованих/побудованих доріг	км	40,5	42,5	Звіти структурних підрозділів
		Рівень задоволеності мешканцями громади	%	71,2	100	Результати опитувань

Стратегія розвитку Первозванівської громади на 2026-2027 рр.(з перспективою до 2034 р.

		якості та доступності медичних послуг				
		Частка населення з доступом до якісного водопостачання (%)	%	60	65	Звіти КП
		Рівень задоволеності мешканцями громади якістю адміністративних послуг	%	90	100	Результати опитувань
		Кількість вулиць забезпечених вуличним освітленням	Од.	73	81	Звіти структурних підрозділів
2. Розвиток системи надання публічних послуг в громаді як складової відновлення людського капіталу	2.1. Розвиток та зміцнення системи надання соціальних послуг	Кількість осіб, охоплених соціальними послугами	Осіб	1512	1562	Інформаційні довідки, звіти
		Обсяг фінансування соціальних програм	грн	3 714 287	6 000 000	Фінансові звіти
		Впровадження послуги з перевезення осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення	Так/ні	ні	так	Звіти структурних підрозділів
		Рівень задоволеності якістю соціальних послуг	%	95	100	Результати опитувань
	2.2. Підвищення рівня якості освітніх та культурних послуг відповідно до погребі мешканців/мешканок громади	Частка закладів освіти з оновленою матеріально-технічною базою	%	40	60	Звіти структурних підрозділів
		Кількість культурних заходів на рік	Од.	522	570	Звіти структурних підрозділів
		Частка населення, залученого до культурних/освітніх активностей	%	40	45	Звіти структурних підрозділів
		Рівень задоволеності учасників освітнього процесу освітніми послугами	%	80	100	Результати опитувань
		Загальна площа благоустроєних зелених зон	Га	1,08	1,55	Звіти структурних підрозділів
		Частка дітей та молоді, охоплених спортивними активностями	Осіб	600	650	Звіти структурних підрозділів
	2.3. Створення енергоефективної та безпечної громади	Частка комунальних об'єктів із впровадженими енергоефективними технологіями	%	10	11	Звіти структурних підрозділів
		Оцінка мешканцями рівня безпеки в громаді	%	50	90	Результати опитувань
		Рівень задоволеності мешканців станом парків і скверів	%	80	100	Результати опитувань

ДОДАТКИ

Додаток 1. Розпорядження Первозванівського сільського голови про затвердження Положення та склад Робочої групи з розробки Стратегії розвитку Первозванівської громади

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
ПЕРВОЗВАНІВСЬКОГО СІЛЬСЬКОГО ГОЛОВИ
КРОПИВНИЦЬКОГО РАЙОНУ КІРОВОГРАДСЬКОЇ ОБЛАСТІ

від «13» травня 2025 року

№ 212-р

с. Первозванівка

Про внесення змін у розпорядження
Первозванівського сільського голови
від 19 вересня 2024 року № 432-р
«Про створення робочої групи з розроблення
Стратегії розвитку Первозванівської сільської
територіальної громади на 2025 – 2028 роки»

Керуючись статтями 25,26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Законом України «Про засади державної регіональної політики», постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, проведення моніторингу реалізації зазначених стратегій і планів заходів» (зі змінами), наказу Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегії розвитку територіальних громад» та враховуючи рішення Кіровоградської обласної ради від 12 березня 2020 року № 743 «Про Стратегію розвитку Кіровоградської області на 2021-2027 роки»:

1. Визначити строк реалізації Стратегії розвитку Первозванівської сільської територіальної громади 2025-2027 роки.
2. Склад робочої групи з розроблення Стратегії розвитку Первозванівської сільської територіальної громади на 2025-2027 роки (далі – Робоча група) затвердити у новій редакції згідно додатку 1.
3. Контроль за виконанням цього розпорядження залишаю за собою.

Сільський голова

Прасковія МУДРАК

Склад

Робочої групи з розроблення Стратегії розвитку Первозванівської сільської територіальної громади на 2025-2027 роки

Голова групи		
МУДРАК Прасковія Петрівна	-	Сільський голова
Заступник голови групи		
ЛЕЩЕНКО Вікторія Валеріївна	-	Секретар сільської ради
Секретар групи		
ТКАЧ Вікторія Вікторівна	-	спеціаліст I категорії фінансового відділу
Члени комісії:		
ГОРДІЄНКО Ігор Миколайович	-	начальник відділу земельних відносин та комунальної власності
ГАВРИЛОВА Олена Володимирівна	-	начальник фінансового відділу
РУЗАЄВА Людмила Валеріївна	-	начальник відділу центр надання адміністративних послуг
БОНДАРЕНКО Зоя Володимирівна	-	керуюча справами, начальник відділу загального та соціального захисту населення
ТКАЧЕНКО Анна Валеріївна	-	начальник служби у справах дітей
АБРАМОВИЧ Анна Олександрівна	-	директор центру надання соціальних послуг населенню
СОЛОДЄЄВА Олена Миколаївна	-	в.о. начальника відділу освіти, молоді та спорту, культури та туризму
САЄНКО Наталія Володимирівна	-	завідувач сектору бухгалтерського обліку та звітності, головний бухгалтер відділу освіти, молоді та спорту, культури та туризму
КОБЕЦ Ірина Миколаївна	-	начальник відділу інфраструктури та житлово-комунального господарства
БЛОУСОВА Оксана Вікторівна	-	спеціаліст I категорії відділу інфраструктури та житлово-комунального господарства

Представники від жителів громади		
ПЕРЕВЕРЗЄВА Олена Григорівна	-	староста Калинівського старостинського округу
ТАРАН Віталій Іванович	-	староста Федорівського старостинського округу
ГРИГОР Людмила Олександрівна	-	староста Степового старостинського округу
ЛПКО Володимир Петрович	-	староста Клишівського старостинського округу
ЗЯБЛИК Світлана Анатоліївна	-	староста Бережинського старостинського округу
ТКАЧЕНКО Жанна Василівна	-	староста Покровського старостинського округу
ІЛЬЧЕНКО Жанна Борисівна	-	спеціаліст II категорії відділу земельних відносин та комунальної власності
КИРПА Аліна Олександрівна	-	юрисконсульт КП «Добробут» Первозванівської сільської ради
ТАРАН Тетяна Анатоліївна		Спеціаліст I категорії відділу земельних відносин та комунальної власності
Представники бізнесу та громадських організацій		
РЕШЕТНИКОВ Максим Володимирович	-	директор ФГ "Решетнікова Максима" (за згодою)
АНДРЕЄВ Микола Степанович	-	директор КП «Добробут» Первозванівської сільської ради (за згодою)
КАДИГРОБ Сергій Васильович		директор СФГ «Землероб», депутат сільської ради (за згодою)
ПОТЄЄВ Сергій Ілліч		Директор ТОВ «Росвіт-Агро», депутат сільської ради (за згодою)
КУРЛОВА Оксана Михайлівна		голова громадської організації «Громада для нас» (за згодою)